

Euroopa Liidu
Nõukogu

Brüssel, 19. mai 2021
(OR. en)

6674/21

Institutsioonidevaheline
dokument:
2018/0196 (COD)

FSTR 21
REGIO 36
FC 9
SOC 122
PECHE 75
CADREFIN 122
JAI 237
SAN 119
CODEC 295

SEADUSANDLIKUD AKTID JA MUUD DOKUMENDID

Teema:	Nõukogu esimese lugemise seisukoht eesmärgiga võtta vastu EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfond+, Ühtekuuluvusfondi, Õiglase Ülemineku Fondi ning Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondi kohta ning nende ja Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi, Sisejulgeolekufondi ning piirihalduse ja viisapoliitika rahastu suhtes kohaldatavad finantsreeglid
--------	---

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU
MÄÄRUS (EL) 2021/...,

...,

**millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi,
Euroopa Sotsiaalfond+, Ühtekuuluvusfondi, Õiglase Ülemineku Fondi
ja Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondi kohta
ning nende ja Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi, Sisejulgeolekufondi
ning piirihalduse ja viisapoliitika rahastu suhtes kohaldatavad finantsreeglid**

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 177, artikli 322 lõike 1 punkti a ja artiklit 349,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust¹,

võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust²,

võttes arvesse kontrollikoja arvamust³,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt⁴

¹ ELT C 62, 15.2.2019, lk 82.

² ELT C 86, 7.3.2019, lk 41.

³ ELT C 17, 14.1.2019, lk 1.

⁴ Euroopa Parlamendi 27. märtsi 2019. aasta seisukoht [(ELT ...)/(Euroopa Liidu Teatajas seni avaldamata)] ja nõukogu ... esimese lugemise seisukoht [(ELT ...)/(Euroopa Liidu Teatajas seni avaldamata)]. Euroopa Parlamendi ... seisukoht [(ELT ...)/(Euroopa Liidu Teatajas seni avaldamata)] [ja nõukogu ... otsus].

ning arvestades järgmist:

- (1) Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise lepingu) artikli 174 kohaselt taotleb liit majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse tugevdamiseks eri regioonide arengutaseme ühtlustamist ning mahajäämuse vähendamist kõige ebasoodsamates piirkondades või saartel, kusjuures erilist tähelepanu pööratakse maapiirkondadele, tööstuslikust üleminekust mõjutatud piirkondadele ja regioonidele, kus valitsevad rasked ja püsivad ebasoodsad looduslikud või demograafilised tingimused. Need piirkonnad saavad ühtekuuluvuspoliitikast eriti suurt kasu. ELi toimimise lepingu artikli 175 kohaselt on nõutav, et liit toetaks nende eesmärkide saavutamist Euroopa Põllumajanduse Arendus- ja Tagatisfondi arendusrahastu, Euroopa Sotsiaalfondi, Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Investeerimispanka ja teiste rahastamisvahendite kaudu võetavate meetmetega. ELi toimimise lepingu artikkel 322 on aluseks finantsreeglite vastuvõtmisel, millega määratakse kindlaks eelarve koostamise ja täitmise ning aruannete esitamise ja auditeerimise, samuti finantsjuhtimises osalejate vastutuse kontrollimise kord.

- (2) Eelarve jagatud täitmise korras hallatavate liidu fondide, nimelt Euroopa Regionaalarengu Fondi (edaspidi „ERF“), Euroopa Sotsiaalfond+ (edaspidi „ESF+“), Ühtekuuluvusfondi, Õiglase Ülemineku Fondi, ning Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondist (edaspidi „EMKVF“), Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondist (*Asylum, Migration and Integration Fund*, edaspidi „AMIF“), Sisejulgeolekufondist ning piirihalduse ja viisapoliitika rahastust eelarve jagatud täitmisega rahastatavate meetmete koordineeritud ja ühtlustatud rakendamise edasi arendamiseks tuleks kehtestada kõigi nende fondide (edaspidi koos „fondid“) suhtes ELi toimimise lepingu artiklil 322 põhinevad finantsreeglid, milles oleks selgesti määratletud asjaomaste sätete kohaldamisala. Peale selle tuleks kehtestada ELi toimimise lepingu artiklil 177 põhinevad ühissätted, et hõlmata ERFi, ESF+, Ühtekuuluvusfondi, Õiglase Ülemineku Fondi ja EMKVFi poliitikat käsitlevad normid.
- (3) Iga fondi eripära tõttu tuleks iga fondi ja ERFist toetatava Euroopa territoriaalse koostöö eesmärgi (Interreg) suhtes kohaldatavad erinormid sätestada lisaks käesolevale määrusele eraldi määrustes (edaspidi „fondispetsiifilised määrused“).
- (4) Äärepoolseimatele piirkondadele tuleks kehtestada erimeetmed ja täiendav rahastus, et tasakaalustada nende struktuurilist, ühiskondlikku ja majanduslikku olukorda ning ebasoodsamat olukorda, mis tuleneb ELi toimimise lepingu artiklis 349 osutatud teguritest.
- (5) Põhjapoolsetele hõredalt asustatud piirkondadele tuleks kehtestada erimeetmed ja täiendav rahastus, et tasakaalustada 1994. aasta ühinemisakti protokolli nr 6 artiklis 2 osutatud raskeid looduslikke või demograafilisi tingimusi.

- (6) Fondide rakendamisel tuleks järgida Euroopa Liidu lepingu artiklis 3 ja ELi toimimise lepingu artiklis 10 sätestatud horisontaalseid põhimõtteid, sealhulgas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtet, võttes arvesse Euroopa Liidu põhiõiguste hartat. Liikmesriigid peaksid järgima ka ÜRO lapse õiguste konventsioonis ja ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsioonis sätestatud kohustusi ning tagama juurdepääsu kooskõlas selle artikliga 9 ja vastavalt liidu õigusele, millega ühtlustatakse toodete ja teenuste ligipääsetavusnõudeid. Sellega seoses tuleks fonde rakendada viisil, mis edendab üleminekut asutusepõhiselt hoolduselt perepõhisele ja kogukonnapõhisele hooldusele. Liikmesriigid ja komisjon peaksid püüdma kõrvaldada ebavõrdsust ja edendada soolist võrdõiguslikkust ning võtta arvesse soolist perspektiivi, samuti võidelda diskrimineerimisega, mis toimub soo, rassilise või etnilise päritolu, usutunnistuse või veendumuste, puude, vanuse või seksuaalse sättumuse alusel. Fondidest ei tohiks toetada meetmeid, mis aitavad kaasa mis tahes vormis segregatsioonile või tõrjutusele, ning taristu rahastamisel tuleks tagada juurdepääsetavus puuetega inimestele. Fondide eesmärged tuleks ellu viia kestliku arengu raames ning seejuures peaks liit edendama keskkonna säilitamise, kaitse ja selle kvaliteedi parandamise eesmärged, nagu on sätestatud ELi toimimise lepingu artiklis 11 ja artikli 191 lõikes 1, võttes arvesse „saastaja maksab“ põhimõtet, ÜRO kestliku arengu eesmärged ning Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni kliimamuutuste raamkonventsiooni alusel vastu võetud Pariisi kokkulepet¹ (edaspidi „Pariisi kliimakokkulepe“). Siseturu terviklikkuse kaitsmiseks peavad ettevõtjatele kasu toovad tegevused vastama ELi toimimise lepingu artiklites 107 ja 108 sätestatud riigiabi käsitlevatele liidu õigusnormidele. Vaesus on liidus eriti oluline probleem. Fondide eesmärkide poole püüdlemisel peaks seetõttu sihiks seadma vaesuse kaotamisele kaasa aitamise. Fondide eesmärkide poole püüdlemisel peaks sihiks seadma piisava toetuse pakkumise, eeskätt ranniku- ja linnapiirkondade kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele, et tegeleda kolmandate riikide kodanike integreerimisega seotud sotsiaal-majanduslike väljakutsetega ja pakkuda asjakohast toetust ebasoodsas olukorras aladele ja kogukondadele linnapiirkondades.

¹ ELT L 282, 19.10.2016, lk 4.

- (7) Käesoleva määruse suhtes kohaldatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu poolt ELi toimimise lepingu artikli 322 alusel vastu võetud horisontaalseid finantsreegleid. Kõnealused reeglid on sätestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrmuses (EL, Euratom) 2018/1046¹ (edaspidi „finantsmäärus“) ning nendega määratakse eelkõige kindlaks menetlus liidu eelarve kehtestamiseks ja selle täitmiseks toetuste, hangete, auhindade, eelarve kaudse täitmise, rahastamisvahendite, eelarveliste tagatiste, finantsabi ja välisekspertide tasustamise ja eelarve kaudse täitmise kaudu ning nähakse ette finantsjuhtimises osalejate vastutuse kontroll. ELi toimimise lepingu artikli 322 alusel vastu võetud reeglid hõlmavad ka üldist tingimuslikkuse korda liidu eelarve kaitsmiseks.
- (8) Kui komisjonile on liikmesriikide suhtes meetmete võtmiseks määratud tähtaeg, peaks komisjon võtma aegsasti ja tõhusalt arvesse kogu vajalikku teavet ja kõiki vajalikke dokumente. Kui liikmesriikide poolt käesoleva määruse kohaselt mis tahes kujul esitatud teave ei ole täielik või ei vasta käesoleva määruse ja fondispetsiifiliste määruste nõuetele, nii et komisjon ei saa toimida täielikult informeerituna, tuleks see tähtaeg peatada, kuni liikmesriigid on regulatiivsed nõuded täitnud. Kuna komisjonil ei ole lubatud teha makseid maksetaotlustes esitatud selliste kulude eest, mis toetusesaajal on tekkinud ja mille eest ta on tasunud nende tegevuste käigus, mille puhul erieesmärkide täitmise eeltingimused ei ole täidetud, ei tohiks nende kulude puhul kohaldada komisjoni maksete tegemise tähtaega.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuli 2018. aasta määrus (EL, Euratom) 2018/1046, mis käsitleb liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantsreegleid ja millega muudetakse määrsi (EL) nr 1296/2013, (EL) nr 1301/2013, (EL) nr 1303/2013, (EL) nr 1304/2013, (EL) nr 1309/2013, (EL) nr 1316/2013, (EL) nr 223/2014 ja (EL) nr 283/2014 ja otsust nr 541/2014/EL ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL, Euratom) nr 966/2012 (ELT L 193, 30.7.2018, lk 1).

- (9) Liidu prioriteetidele kaasa aitamiseks peaks fondidest antav toetus keskenduma piiratud arvul poliitikaeesmärkidele vastavalt fondispetsiifilisele missioonile aluslepingul põhinevate eesmärkide kohaselt. AMIFI, Sisejulgeolekufondi ning piirihalduse ja viisapoliitika rahastu poliitikaeesmärgid tuleks sätestada vastavates fondispetsiifilistes määrustes. Õiglase Ülemineku Fondi ning ERFi ja ESF+ vahendid, mis paigutatakse vabatahtlikkuse alusel täiendava toetusena ümber Õiglase Ülemineku Fondi, peaksid aitama kaasa ühe erieesmärgi saavutamisele.
- (10) Võttes arvesse, kui tähtis on võidelda kliimamuutuste vastu kooskõlas liidu kohustustega rakendada Pariisi kliimakokkulepet ning saavutada ÜRO kestliku arengu eesmärgid, peaksid fondid aitama kaasa kliimameetmete peavoolustamisele ja üldise eesmärgi – tagada 30 % liidu eelarvekulutustest kliimaeesmärkide toetamiseks – saavutamisele. Sellega seoses tuleks fondidest toetada tegevusi, mis on kooskõlas liidu kliima- ja keskkonnastandardite ja prioriteetidega ega kahjusta märkimisväärselt keskkonnanäesmärke Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2020/852¹ artikli 17 tähenduses. Asjakohased mehhanismid, millega tagatakse taristusse tehtavate toetatud investeeringute kliimakindlus, peaksid olema fondide programmitöö ja rakendamise lahutamatu osa.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuni 2020. aasta määrus (EL) 2020/852, millega kehtestatakse kestlike investeeringute hõlbustamise raamistik ja muudetakse määrust (EL) 2019/2088 (ELT L 198, 22.6.2020, lk 13).

- (11) Võttes arvesse, kui tähtis on võidelda elurikkuse vähenemise vastu, peaks fondid aitama kaasa elurikkuse meetmete peavoolustamisele liidu poliitikavaldkondadesse ja üldise eesmärgi – tagada mitmeaastase finantsraamistiku kohastest iga-aastastest kulutustest 7,5 % elurikkuse toetamiseks 2024. aastal ja 10 % 2026. ja 2027. aastal – saavutamisele, võttes samal ajal arvesse kliima- ja elurikkuse eesmärkide praegust kattuvust.
- (12) Komisjon peaks täitma fondidele eraldatud liidu eelarve osa eelarve jagatud täitmise korras finantsmääruse tähenduses. Seepärast peaksid komisjon ja liikmesriigid fondide kasutamisel eelarve jagatud täitmise korras järgima selliseid finantsmääruses osutatud põhimõtteid nagu usaldusväärne finantsjuhtimine, läbipaistvus ja mittediskrimineerimine.

- (13) Programmide ettevalmistamise ja rakendamise eest peaksid vastutama liikmesriigid sobival territoriaalsel tasandil kooskõlas asjaomase liikmesriigi institutsioonilise, õigus- ja finantsraamistikuga ning nende poolt selleks otstarbeks nimetatud asutused. Liit ja liikmesriigid peaksid hoiduma mittevajalike normide kehtestamisest, mis tootsid toetusesaajatele kaasa ülemäärase halduskoormuse.
- (14) Fondide kasutamise oluline tunnus on partnerluse põhimõte, mis põhineb mitmetasandilise valitsemise lähenemisviisil ning tagab piirkondlike, kohalike, linnade ja muude avaliku sektori asutuste, kodanikuühiskonna, majandus- ja sotsiaalpartnerite ning asjakohasel juhul teadusasutuste ja ülikoolide kaasatuse. Partnerluse korralduse järjepidevuse tagamiseks tuleks fondide suhtes kohaldada jätkuvalt komisjoni delegeeritud määrusega (EL) nr 240/2014¹ loodud Euroopa partnerluse käitumisjuhendit, mis on kehtestatud Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondidest toetatud partnerluslepingutele ja programmidele (edaspidi „Euroopa partnerluse käitumisjuhend“).

¹ Komisjoni 7. jaanuari 2014. aasta delegeeritud määrus (EL) nr 240/2014, millega sätestatakse Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondidega seotud Euroopa partnerluse käitumisjuhend (ELT L 74, 14.3.2014, lk 1).

- (15) Liidu tasandil on majanduspoliitika koordineerimise Euroopa poolaasta, sealhulgas Euroopa sotsiaalõiguste samba põhimõtted raamistikuks, mille alusel määratakse kindlaks liikmesriikide reformide prioriteedid ja jälgitakse nende rakendamist. Liikmesriigid töötavad nende reformide toetamiseks välja oma riiklikud mitmeaastased investeerimisstrateegiad. Need strateegiad tuleks esitada koos iga-aastaste riiklike reformikavadega, et kirjeldada ja koordineerida prioriteetseid investeerimisprojekte, mida toetatakse riigi või liidu vahenditest või mõlemast. Need peaksid aitama ka kasutada liidu vahendeid sidusalt ning maksimeerida eelkõige fondidest, Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/241¹ loodud taaste- ja vastupidavusraha- ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/523² loodud programmist „InvestEU“ (edaspidi „InvestEU määrus“) saadava rahalise toetuse lisaväärtust.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. veebruari 2021. aasta määrus (EL) 2021/241, millega luuakse taaste- ja vastupidavusraha- ja vastupidavusraha- (ELT L 57, 18.2.2021, lk 17).

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. märtsi 2021. aasta määrus (EL) 2021/523, millega luuakse programm „InvestEU“ ja muudetakse määrust (EL) 2015/1017 (ELT L 107, 26.3.2021, lk 30).

- (16) Liikmesriigid peaksid programmitöö dokumentide ettevalmistamisel võtma arvesse asjakohaseid riigipõhiseid soovitusi, mis on vastu võetud kooskõlas ELi toimimise lepingu artikli 121 lõikega 2, ning asjakohaseid nõukogu soovitusi, mis on vastu võetud kooskõlas ELi toimimise lepingu artikli 148 lõikega 4, ning täiendavaid komisjoni soovitusi, mis on esitatud kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2018/1999¹ artikliga 34, ning AMIFI, Sisejulgeolekufondi ja piirihalduse ja viisapoliitika rahastu puhul muid asjakohaseid liidu soovitusi, mis on adresseeritud liikmesriigile. Programmitöö perioodil 2021–2027 (edaspidi „programmitöö periood“) peaksid liikmesriigid andma regulaarselt seirekomisjonile ja komisjonile aru programmide rakendamise edenemisest riigipõhiste soovitude täitmise toetamisel. Vahehindamise ajal peaksid liikmesriigid kaaluma muu hulgas vajadust teha programmidesse muudatusi, et võtta arvesse uusi väljakutseid, mis on kindlaks määratud pärast programmitöö perioodi algust vastu võetud või muudetud asjakohastes riigipõhistes soovitudes.
- (17) Liikmesriigid peaksid võtma oma programmides, sealhulgas vahehindamise ajal, ja vähese CO₂-heitega investeringuid puudutavate rahaliste vajaduste puhul arvesse määruse (EL) 2018/1999 kohaselt välja töötatud lõimitud riikliku energia- ja kliimakava sisu ning neid kavasid käsitlevate liidu soovitude andmiseni viiva protsessi tulemusi.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1999, milles käsitletakse energialiidu ja kliimameetmete juhtimist ning millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusi (EÜ) nr 663/2009 ja (EÜ) nr 715/2009, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiive 94/22/EÜ, 98/70/EÜ, 2009/31/EÜ, 2009/73/EÜ, 2010/31/EL, 2012/27/EL ja 2013/30/EL ning nõukogu direktiive 2009/119/EÜ ja (EL) 2015/652 ning tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 525/2013 (ELT L 328, 21.12.2018, lk 1).

- (18) Partnerlusleping, mille iga liikmesriik koostab, peaks olema kokkuvõtlik ja strateegiline dokument, mille alusel komisjon ja asjaomane liikmesriik peavad läbirääkimisi ERFi, ESF+, Ühtekuuluvusfondi, Õiglase Ülemineku Fondi ja EMKVF-i programmide ülesehituse üle. Heakskiitmismenetluse lihtsustamiseks peaks komisjon selle hindamisel järgima proportsionaalsuse põhimõtet, eelkõige seoses partnerluslepingu pikkusega ja lisateabe taotlustega. Halduskoormuse vähendamiseks ei peaks olema vaja partnerluslepinguid programmitöö perioodi jooksul muuta. Kui aga liikmesriik soovib, peaks ta saama esitada komisjonile ühe muudatusettepaneku oma partnerluslepingu kohta, et võtta arvesse vahehindamise tulemusi. Programmitöö lihtsustamiseks ja programmidokumentide sisu kattuvuse vältimiseks võib partnerluslepingut käsitada programmi osana.
- (19) Selleks, et anda liikmesriikidele nende eelarve jagatud täitmise korras hallatavate eraldiste rakendamisel piisav paindlikkus, peaks olema võimalik paigutada ümber teatavad rahastuse määrad fondide vahel ning eelarve jagatud täitmise korras ning otse ja kaudselt hallatavate vahendite vahel. Kui liikmesriigi konkreetsed majanduslikud ja sotsiaalsed asjaolud seda õigustavad, peaks ümberpaigutamise tase olema kõrgem.
- (20) Iga liikmesriik peaks käesolevas määruses sätestatud teatavatel tingimustel saama paindlikult anda oma panuse programmi „InvestEU“ ELi tagatise jaoks ja InvestEU nõustamiskeskuse jaoks asjaomases liikmesriigis tehtavateks investeeringuteks.

- (21) Selleks et tagada vajalikud eeldused fondidest antava liidu toetuse tulemuslikuks ja tõhusaks kasutamiseks, tuleks kehtestada piiratud arvul eeltingimuste loend ning kokkuvõtlikud ja ammendavad objektiivsed kriteeriumid nende hindamiseks. Iga eeltingimus peaks olema seotud konkreetse erieesmärgiga ning automaatselt kohaldatav, kui toetamiseks valitakse see erieesmärk. Ilma et see mõjutaks kohustustest vabastamise reegleid, ei tohiks juhul, kui need tingimused ei ole täidetud, asjaomaste erieesmärkidega seotud tegevuste kulusid komisjoni poolt hüvitada. Soodsa investeerimisraamistiku säilitamiseks tuleks regulaarselt jälgida eeltingimuste jätkuvat täitmist. Liikmesriigi taotluse korral peaks EIP saama aidata hinnata rakendamistingimuste täitmist. Samuti on oluline tagada, et toetamiseks valitud tegevused viidaks ellu kooskõlas eeltingimuste täitmise tagamiseks kehtestatud strateegiate ja planeerimisdokumentidega, tagades seeläbi, et kõik kaasrahastatavad tegevused on kooskõlas liidu poliitikaraamistikuga.
- (22) Püüdes saavutada majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse eesmäärke, peaks ERFi ja Ühtekuuluvusfondi toetus võrguühendustele olema suunatud puuduvate ühenduste rajamisele üleeuroopalise transpordivõrguga.
- (23) Liikmesriigid peaksid kehtestama igale programmile tulemusraamistiku, mis hõlmab kõiki näitajaid, vahe-eesmäärke ja sihtväärtusi programmi tulemuslikkuse seireks, aruandluseks ja hindamiseks. See peaks võimaldama tulemuslikkuse seiret ja hindamist ning sellekohast aruandlust rakendamise ajal ning aitama kaasa fondide üldise tulemuslikkuse mõõtmisele.

- (24) Liikmesriigid peaksid viima läbi iga ERFist, ESF+ist, Ühtekuuluvusfondist ja Õiglase Ülemineku Fondist toetatava programmi vahehindamise. See hindamine peaks võimaldama programmide täielikku kohandamist nende tulemuslikkuse alusel, andes samal ajal võimaluse võtta arvesse ka uusi probleeme ja 2024. aastal väljastatud asjaomaseid riigipõhiseid soovitusi ning edusamme lõimitud riiklike energia- ja kliimakavade ja Euroopa sotsiaalõiguste samba põhimõtete rakendamisel. Vahehindamisel tuleks arvesse võtta asjaomase liikmesriigi või piirkonna sotsiaal-majanduslikku olukorda, sealhulgas olulist negatiivset finants-, majandus- või sotsiaalarengu suunda või demograafilisi probleeme, ning samuti edusamme riiklikul tasandil seatud kliimaalase panuse sihtväärtuste saavutamisel. Komisjon peaks koostama aruande vahehindamise tulemuste kohta, sealhulgas hinnangu halduskulude ja -tasude kohaldamise kohta rahastamisvahendite puhul, mida haldavad otselepingute sõlmimise teel valitud asutused.

- (25) Liidu rahastamispoliitika ja liidu majanduse juhtimise vahelist seost tagavaid mehhanisme tuleks jätkuvalt täiustada, võimaldades komisjonil teha nõukogule ettepanek peatada osa asjaomase liikmesriigi programmile või programmidele ette nähtud kulukohustustest või maksetest või kõik asjaomased kulukohustused või maksed, kui liikmesriik ei võta majanduse juhtimise protsessis tulemuslikke meetmeid. Komisjoni kohustus teha peatamise ettepanek tuleks peatada tingimusel et ja seniks, kuni rakendatakse stabiilsuse ja kasvu pakti nn üldist vabastusklauslit. Ühetaolise rakendamise tagamiseks ning kehtestatavate meetmete olulist finantsmõju arvesse võttes tuleks rakendamisvolitused anda nõukogule, kes peaks toimima komisjoni ettepaneku alusel. Majanduse juhtimise protsessis tulemusliku tegutsemise tagamiseks vajalike otsuste vastuvõtmise hõlbustamiseks tuleks kasutada kvalifitseeritud häälteenamust nõudvat pöördhääletust. Arvestades ESF+ist ja Interregi programmidest toetatavate tegevuste liiki, tuleks need ESF+ ja nimetatud programmid selliste mehhanismide kohaldamisalast välja jätta.
- (26) Et võimaldada kiiret reageerimist erandlikele või ebatavalistele asjaoludele, millele on osutatud stabiilsuse ja kasvu paktis ning mis võivad tekkida programmitöö perioodi jooksul, tuleks komisjonile anda rakendamisvolitused ajutiste meetmete vastuvõtmiseks, et hõlbustada fondide kasutamist selliste asjaolude korral. Komisjon peaks võtma vastu meetmed, mis on kõige asjakohasemad, võttes arvesse erandlikke või ebatavalisi asjaolusid, millega liikmesriik silmitsi seisab, järgides samal ajal fondide eesmärgi. Komisjon peaks jälgima ka meetmete rakendamist ja hindama nende asjakohasust.

- (27) On vaja sätestada ühised nõuded programmide sisule, võttes arvesse iga fondi erijooni. Neid ühisnõudeid saab täiendada fondispetsiifiliste normidega. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/...¹⁺(edaspidi „Interregi määrus“) peaks sisaldama erisätteid Interregi programmide sisu kohta.
- (28) Selleks et võimaldada programmi rakendamisel paindlikkust ja vähendada halduskoormust, tuleks lubada vahendite piiratud ümberpaigutamist sama programmi prioriteetide vahel ilma, et oleks vaja komisjoni otsust programmi muutmise kohta. Selleks et tagada ajakohane teave iga prioriteedi eraldiste kohta, tuleks esitada komisjonile läbivaadatud finantstabelid.

¹ Määrus (EL) nr [...] Euroopa Regionaalarengu Fondist ja välisrahastamisvahenditest toetatavat Euroopa territoriaalse koostöö eesmärki (Interreg) käsitlevate erisätete kohta (ELT L [...], [...], lk [...]).

⁺ Väljaannete talitus: palun sisestada failis PE-CONS .../... (2018/0199(COD)) sisalduva määruse number ning esitada joonealuses märkuses kõnealuse määruse kuupäev, number, pealkiri ja ELT avaldamisviide.

- (29) Õiglase Ülemineku Fondi tõhususe suurendamiseks peaks olema võimalik, et ERFi ja ESF+ lisavahendid tehakse Õiglase Ülemineku Fondile kättesaadavaks vabatahtlikkuse alusel. Kõnealused lisavahendid tuleks eraldada konkreetse vabatahtliku ümberpaigutusena kõnealustest fondidest Õiglase Ülemineku Fondi, võttes arvesse õiglase ülemineku territoriaalsetes kavades sätestatud üleminekuprobleeme, millega tuleb tegeleda. Ümberpaigutatavad summad tuleks eraldada nende piirkondade kategooriate vahenditest, kus asuvad õiglase ülemineku territoriaalsetes kavades kindlaks määratud territooriumid. Võttes arvesse Õiglase Ülemineku Fondi vahendite kasutamise erikorda, tuleks Õiglase Ülemineku Fondi vahendite moodustamisel kohaldada üksnes konkreetset ümberpaigutamismehhanismi. Lisaks tuleks selgitada, et Õiglase Ülemineku Fondile ning ERFist ja ESF+ist Õiglase Ülemineku Fondi ümberpaigutatud vahenditele, millest saab samuti Õiglase Ülemineku Fondi toetus, tuleks kohaldada üksnes käesolevat määrust ja määrust (EL) 2021/...¹⁺ (edaspidi „Õiglase Ülemineku Fondi määrus“). Täiendava toetuse suhtes ei tuleks kohaldada Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2021/...²⁺⁺ (edaspidi „ERFi ja Ühtekuuluvusfondi määrus“) ega määrust (EL) 2021/...³⁺⁺⁺ (edaspidi „ESF+ määrus“). Seepärast tuleks ERFi ja Ühtekuuluvusfondi määruses sätestatud valdkondliku keskendamise nõuete ning ERFi ja Ühtekuuluvusfondi määruses sätestatud linnade kestliku arengu miinimumeraldiste arvutamise alusest välja jätta ERFi vahendid, mis on täiendava toetusena ümber paigutatud Õiglase Ülemineku Fondi. Sama kehtib ESF+ vahendite kohta, mis on ümber paigutatud Õiglase Ülemineku Fondi täiendava toetusena seoses ESF+ määruses sätestatud valdkondliku keskendamise nõuetega.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu... määrus (EL) 2021/..., millega luuakse Õiglase Ülemineku Fond.

⁺ Väljaannete talitus: palun sisestada failis PE-CONS .../... (2020/0006(COD)) sisalduva määruse number ning esitada joonealuses märkuses kõnealuse määruse kuupäev, number, pealkiri ja ELT avaldamisviide.

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu... määrus (EL) 2021/... Euroopa Regionaalarengu Fondi ja Ühtekuuluvusfondi kohta.

⁺⁺ Väljaannete talitus: palun sisestada failis PE-CONS .../... (2018/0197 (COD)) sisalduva määruse number ning esitada joonealuses märkuses kõnealuse määruse kuupäev, number, pealkiri ja ELT avaldamisviide.

³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu... määrus (EL) 2021/..., millega luuakse Euroopa Sotsiaalfond pluss (ESF+) ja tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 1296/2013.

⁺⁺⁺ Väljaannete talitus: palun sisestada failis PE-CONS 74/20 (2018/0206(COD)) sisalduva määruse number ning esitada joonealuses märkuses kõnealuse määruse kuupäev, number, pealkiri ja ELT avaldamisviide.

- (30) Integreeritud territoriaalse arengu lähenemisviisi tugevdamiseks peaksid investeeringud territoriaalsete vahendite kujul, nagu integreeritud territoriaalsed investeeringud, kogukonna juhitud kohalik areng (millele viidatakse kui Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondi (EAFRD) programmile LEADER) või mõni muu territoriaalne vahend, mis toetab liikmesriigi kavandatud algatusi, põhinema territoriaalse ja kohaliku arengu strateegiatel. Sama peaks kehtima ka seonduvate algatuste kohta, nagu arukad külad. Integreeritud territoriaalsete investeeringute ja liikmesriikide kavandatud territoriaalsete vahendite puhul tuleks sätestada miinimumnõuded territoriaalsete strateegiate sisu jaoks. Nende territoriaalsete strateegiate väljatöötamise ja heakskiitmise eest peaks vastutama asjakohased ametiasutused või organid. Asjakohaste ametiasutuste või organite osalemise tagamiseks territoriaalsete strateegiate rakendamises peaksid need ametiasutused või organid vastutama toetatavate tegevuste valimise eest või selles valimises osalema. Territoriaalsete strateegiatega tuleks kestlike turismialgatuste edendamisel tagada asjakohane tasakaal elanike ja turistide vajaduste vahel, näiteks jalgratta- ja raudteevõrkude ühendamine.

- (31) Maapiirkondade arenguprobleemide tõhusaks käsitlemiseks tuleks hõlbustada kooskõlastatud toetust fondidest ja EAFRDst. Liikmesriigid ja piirkonnad peaksid tagama, et fondide ja EAFRD kaudu toetatavad sekkumised täiendavad üksteist ja et neid rakendatakse koordineeritult, eesmärgiga luua koostoiimet ja vähendada korraldusasutuste ja toetusesaajate halduskulusid ja -koormust.
- (32) Võimaluste paremaks ärakasutamiseks kohalikul tasandil on vaja tugevdada ja soodustada kogukonna juhitud kohalikku arengut. Selle puhul tuleks arvesse võtta kohalikke vajadusi ja potentsiaali ning asjakohaseid sotsiaal-kultuurilisi tunnusjooni, tagada struktuurilised muutused, arendada kogukonna suutlikkust ja stimuleerida innovatsiooni. Tihendada tuleks koostööd ja tugevdada fondide ja EAFRD integreeritud kasutamist kohalike arengustrateegiate elluviimiseks. On võtmetähtsusega, et kogukonna juhitud kohaliku arengu strateegiate kujundamise ja rakendamise eest vastutaksid kogukonna huve esindavad kohalikud tegevusrühmad. Selleks et soodustada eri fondide ja EAFRD koordineeritud toetust kogukonna juhitud kohaliku arengu strateegiatele ja hõlbustada nende rakendamist, tuleks kasutada juhtfondi lähenemisviisi. Kui EAFRD valitakse juhtfondiks, peaks see järgima juhtfondi lähenemisviisi jaoks kehtestatud norme.

- (33) Halduskoormuse vähendamiseks peaks olema võimalik rakendada liikmesriigi algatusel programmi rakendamisega seotud tehnilist abi, kasutades programmi rakendamise edukusel põhinevat ühtset määra, mis võib katta ka horisontaalseid ülesandeid. AMIFI, Sisejulgeolekufondi ning piirihalduse ja viisapoliitika rahastu, samuti Interregi programmide rakendamise lihtsustamiseks tuleks kasutada aga üksnes ühtsel määral põhinevat lähenemisviisi. Finantsjuhtimise hõlbustamiseks peaks liikmesriikidel olema võimalus määrata üks asutus või mitu asutust, millele asjaomaseid hüvitisi makstakse. Kuna kõnealused hüvitised põhinevad ühtse määra kohaldamisel, peaksid kontrollimised ja auditid piirduma selle kontrollimisega, kas liidu rahalise osaluse hüvitamise aluseks olevad tingimused on täidetud, kuid nende aluseks olevaid kulusid ei tohiks kontrollida ega auditeerida. Kui aga eelistatakse perioodi 2014–2020 järjepidevust, tuleks liikmesriigile siiski anda ka võimalus saada jätkuvalt hüvitist rahastamiskõlblike kulude eest, mis toetusesaajal on tegelikult tekkinud ja mida on makstud ühe või mitme eraldi programmi või programmide ühe või mitme prioriteedi kaudu rakendatud tehnilise abi meetmete rakendamisel. Liikmesriik peaks oma partnerluslepingus märkima oma valiku, millisel kujul ta soovib tehnilise abi jaoks liidu rahalist osalust kogu programmitöö perioodi jooksul. Tehtud valikust hoolimata peaks olema võimalik tehnilist abi täiendada sihipäraste haldussuutlikkuse arendamise meetmetega, kasutades hüvitamismeetodeid, mis ei ole seotud kuludega. Samuti peaks olema võimalik meetmed ja tulemused ning vastavad liidu maksed kokku leppida tegevuskavas, mis võib viia makseteni kohapealsete tulemuste alusel.

- (34) Kui liikmesriik teeb komisjonile ettepaneku toetada programmi prioriteeti või selle osa rahastamiskava kaudu, mis ei ole kuludega seotud, peaksid kokkulepitud meetmed, tulemused ja tingimused olema seotud eelarve jagatud täitmise alla kuuluvatest programmidest selles liikmesriigis või piirkonnas tehtud tegelike investeeringutega. Sellega seoses tuleks tagada usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõtte järgimine. Eeskätt peaksid komisjon ja liikmesriik vastavate tingimuste täitmise või tulemuste saavutamise seotud summade asjakohasust silmas pidades tagama, et kasutatavad vahendid on tehtavate investeeringute jaoks piisavad. Kui programmis kasutatakse rahastamiskava, mis ei ole seotud kuludega, ei tohiks kõnealuse kava rakendamisega seotud kulude suhtes kohaldada ühtegi kontrollimist ega auditit, kuna komisjon annab tingimuste täitmisega või tulemuste saavutamise seotud summade asjus eelneva nõusoleku programmi raames või delegeeritud õigusaktis. Kontrollimisi ja auditeid tuleks kasutada üksnes selleks, et kontrollida, kas liidu rahalise osaluse hüvitamist võimaldavad tingimused või tulemused on täidetud.
- (35) Liikmesriigid peaksid moodustama programmide tulemuslikkuse seireks seirekomisjonid, kuhu kuuluvad ka asjaomaste partnerite esindajad. ERFi, ESF+, Ühtekuuluvusfondi ja EMKVF-i iga-aastased rakendamisaruanded tuleks asendada iga-aastase struktureeritud poliitilise dialoogiga, mis põhineb liikmesriigi esitatud uusimal teabel ja uusimatel andmetel programmi rakendamise kohta. Hindamiskoosolek tuleks korraldada ka Õiglase Ülemineku Fondi hõlmavate programmide puhul.

- (36) Vastavalt 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelise parema õigusloome kokkuleppe¹ punktidele 22 ja 23 tuleks fonde hinnata teabe põhjal, mis on kogutud seirenormide alusel, vältides samal ajal eelkõige liikmesriikidele langevat halduskoormust ja ülereguleerimist. Seirenormid peaksid asjakohasel juhul sisaldama ka mõõdetavaid näitajaid, mille alusel saab hinnata fondide mõju kohapeal. Seirenormid peaksid samuti võimaldama jälgida soolise võrdõiguslikkuse toetamist.
- (37) Programmi rakendamist käsitleva igakülgse ajakohase teabe kättesaadavuse tagamiseks tuleks nõuda tõhusat ja õigeaegset elektroonilist aruandlust kvantitatiivsete andmete kohta.
- (38) Järgneva programmitöö perioodi asjaomaste programmide ja tegevuste ettevalmistamise toetamiseks peaks komisjon läbi viima fondide vahehindamise. Programmitöö perioodi lõpus peaks komisjon viima läbi fondide järelhindamised, milles tuleks keskenduda fondide mõjule. Nende hindamiste tulemused tuleks avalikustada.

¹ ELT L 123, 12.5.2016, lk 13.

- (39) Programmi haldavad asutused, toetusesaajad ja sidusrühmad liikmesriikides peaksid tõstma teadlikkust liidu rahastamise tulemustest ja teavitama sellest üldsust. Liidu meetmete nähtavuse tagamiseks kohapeal on oluline läbipaistvus, teavitamine ja nähtavuse suurendamise tegevused, mis peaksid põhinema tõesel, täpsel ja ajakohasel teabel. Kõnealuste nõuete rakendamise võimaldamiseks peaksid programmi haldavad asutused ja komisjon saama võtta nõuete täitmata jätmise korral parandusmeetmeid.
- (40) Korraldusasutused peaksid avaldama programmi tegevust toetaval veebisaidil struktureeritud teavet valitud tegevuste ja toetusesaajate kohta, võttes arvesse isikuandmete kaitse nõudeid kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2016/679¹.
- (41) Fondide kasutamise lihtsustamiseks ja veariski vähendamiseks on asjakohane määratleda nii liidu poolt liikmesriikidele antava rahalise osaluse vormid kui ka liikmesriikide poolt toetusesaajatele antava toetuse vormid. Samuti peaks korraldusasutustel olema võimalik anda toetusi rahastamisvormi kaudu, mis ei ole kuludega seotud, kui need toetused on kaetud liidu rahalise osaluse hüvitamisega sama vormi alusel, et suurendada sellise lihtsustamisvõimaluse kasutamist.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määrus (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus) (ELT L 119, 4.5.2016, lk 1).

- (42) Toetusesaajatele antavate toetuste puhul peaksid liikmesriigid rohkem kasutama lihtsustatud kuluvõimalusi. Lihtsustatud kuluvõimaluste kohustusliku kasutamisega seotud piirmäär peaks olema seotud tegevuse kogukuludega, et tagada kõigi piirmäärast allapoole jäävate tegevuste ühetaoline kohtlemine, hoolimata sellest, kas toetus tuleb avalikult või erasektorilt. Kui korraldusasutus kavatses teha ettepaneku kasutada konkursikutses lihtsustatud kuluvõimalust, peaks ta saama konsulteerida seirekomisjoniga. Liikmesriikide kehtestatud summad ja määrad peavad olema tegelike kulude usaldusväärseks näitajaks. Perioodiline kohandamine on mitmeaastase programmi rakendamise kontekstis hea tava, et võtta arvesse määrasid ja summasid mõjutavaid tegureid. Selleks et hõlbustada lihtsustatud kuluvõimaluste kasutuselevõttu, tuleks käesolevas määruses sätestada ka meetodid ja määrad, mida peaks saama kasutada, ilma et liikmesriikidelt nõutaks arvutuste tegemist või metoodika määratlemist.
- (43) Ühtsete määrade kohese rakendamise võimaldamiseks peaksid liikmesriigid uut arvutusmeetodit nõudmata jätkama käesoleva määruse raames toetatavate samalaadsete tegevuste suhtes selliste ühtsete määrade kohaldamist, mille nad on perioodil 2014–2020 kindlaks määranud ausa, õiglase ja kontrollitava arvutusmeetodi kohaselt.

- (44) Kaasrahastatud keskkonnainvesteeringute kasutuselevõtu optimeerimiseks tuleks tagada koostoime Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega, millega luuakse keskkonna- ja kliimameetmete programm (LIFE) ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) 1293/2013, loodud keskkonna- ja kliimameetmete programmiga (LIFE), eeskätt LIFEi strateegiliste integreeritud projektide ja strateegiliste loodusprojektide kaudu, ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/...¹ (edaspidi „Euroopa Horisondi määrus“) loodud programmi „Euroopa horisont“ ja muude liidu programmide raames rahastatavate projektidega.
- (45) Õigusliku selguse tagamiseks on asjakohane ette näha käesoleva määruse alusel fondidest toetatavate tegevuste kulude ja kulutuste rahastamiskõlblikkuse periood ning piirata toetuse andmist lõpetatud tegevustele. Samuti tuleks täpsustada kuupäev, millest alates on pärast uue programmi vastuvõtmist või programmi muutmist võimalik saada kulude jaoks fondist toetust, ning näha ette võimalus erandjuhul pikendada rahastamiskõlblikkuse perioodi loodusõnnetuse korral, kui on tekkinud pakiline vajadus kasutada vahendeid loodusõnnetusele reageerimiseks. Samas tuleks tagada paindlikkus programmi rakendamisel seoses selliste tegevuste kulude rahastamiskõlblikkusega, mis aitavad kaasa programmi eesmärkide saavutamisele, olenemata sellest, kas neid viiakse ellu väljaspool liikmesriiki või liitu või liikmesriigi piires samas piirkonnakategoorias.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/695, millega luuakse teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogramm „Euroopa Horisont“ ja kehtestatakse selle osalemis- ja levitamisreeglid ning tunnistatakse kehtetuks määrused (EL) nr 1290/2013 ja (EL) nr 1291/2013 (ELT L 70, 12.5.2021, lk 1).

- (46) Et tagada paindlikkus, mis on vajalik avaliku ja erasektori partnerluste rakendamiseks, tuleks kõnealuse partnerluse lepingus täpsustada, millal peetakse kulusid rahastamiskõlblikeks, eeskätt tingimusi, mille kohaselt tekivad kulud toetusesaajal või avaliku ja erasektori partnerluse erasektoris kuuluval partneril, olenemata sellest, kes avaliku ja erasektori partnerluse tegevuse elluviimisel makseid teostab.
- (47) Fondide tulemuslikkuse, õigluse ja püsiva mõju kindlustamiseks tuleks näha ette sätted, mis tagavad taristusse tehtavate ja tootlike investeeringute pikaajalisuse ning hoiavad ära fondide kasutamise põhjendamatute eeliste saamiseks. Korraldusasutused peaksid pöörama erilist tähelepanu sellele, et tegevuste valikul ei toetataks ümberpaigutamist, ning käsitama tegevuse kestvuse nõuetele mittevastavate tegevuste jaoks makstud summasid õigusnormide rikkumisena.
- (48) Vastastikuse täiendavuse parandamiseks ja rakendamise lihtsustamiseks peaks olema võimalik kombineerida ERFist, Ühtekuuluvusfondist ja Õiglase Ülemineku Fondist saadavaid toetusi ESF+ist saadavate toetustega tööhõivesse ja majanduskasvu investeerimise eesmärgi kohastesse ühisprogrammidesse.
- (49) Täielikult või osaliselt liidu eelarvest rahastatavate investeeringute tekitatava lisaväärtuse suurendamiseks tuleks püüda saavutada eeskätt fondide ja muude asjaomaste vahendite, sealhulgas taaste- ja vastupidavusrahastu ning Brexitiga kohanemise reservi vaheline koostoime. Koostoime tuleks saavutada oluliste kasutajasõbralike mehhanismide kaudu, nimelt tunnustades programmi „Euroopa horisont“ raames rahastamiskõlblike kulude ühtse määra alusel rahastamist sarnaste tegevuste puhul ning võimaldades liidu eri rahastamisvahenditest pärit vahendite kombineerimist sama tegevuse puhul, tingimusel et välditakse topeltrahastamist. Seepärast tuleks käesolevas määruses sätestada normid fondidest täiendava rahastamise kohta.

- (50) Rahastamisvahendeist ei tohiks toetada refinantseerimistoiminguid, näiteks asendada kehtivaid laenulepinguid või muud laadi rahastamist selliste investeeringute puhul, mis on investeerimisotsuse kuupäevaks juba füüsiliselt lõpetatud või täielikult ellu viidud, vaid pigem tuleks toetada mis tahes laadi uusi investeeringuid kooskõlas asjaomaste poliitikaeesmärkidega.
- (51) Korraldusasutuste otsus toetusmeetmete rahastamisvahenditest rahastamise kohta tuleb teha eelhindamise põhjal. Käesolevas määruses tuleks sätestada eelhindamise kohustuslikud elemendid, mille puhul tuleks esitada eelhindamise lõpuleviimise kuupäeval olemasolev esialgne teave, ning liikmesriikidel tuleks võimaldada ära kasutada perioodiks 2014–2020 tehtud eelhindamiste tulemusi, mida vajaduse korral tuleks ajakohastada, et vältida halduskoormust ja viivitusi rahastamisvahendite loomisel.
- (52) Teatavat liiki rahastamisvahendite rakendamise hõlbustamiseks juhtudel, kui on ette nähtud programmi toetamine toetuste vormis, sealhulgas kapitali tagasimaksete kaudu, on võimalik kohaldada rahastamisvahendeid käsitlevaid norme sellise kombineerimise suhtes ühes rahastamisvahendi toimingus. Siiski tuleks sätestada sellise programmi toetuse tingimused ja topeltrahastamise vältimise eritingimused.

- (53) Võttes täielikult arvesse kohaldatavaid riigiabi reegleid ja hankelepingute sõlmimise korda, mida on programmitöö perioodil 2014–2020 juba selgitatud, peaks korraldusasutustel olema võimalus valida rahastamisvahendite jaoks kõige sobivamad rakendusviisid, et võtta arvesse sihtpiirkondade erivajadusi. Lisaks peaks korraldusasutustel olema programmitöö perioodi 2014–2020 järjepidevuse tagamiseks võimalus rakendada rahastamisvahendeid, sõlmides otselepingu EIPga ja rahvusvaheliste finantseerimisasutustega, milles liikmesriigil on osalus. Samuti peaks korraldusasutustel olema võimalus sõlmida lepinguid otse riigiosalusega pankade või asutustega, kes täidavad programmitöö perioodil 2014–2020 samu rangeid tingimusi, nagu on sätestatud finantsmääruses. Käesolevas määruses tuleks sätestada selged tingimused tagamaks, et otselepingute sõlmimise võimalus jääb kooskõlla siseturu põhimõtetega. Selles raamistikus peaks komisjon toetama audiitoreid, korraldusasutusi ja toetusesaajaid riigiabi reeglite järgimise tagamisel.
- (54) Võttes arvesse püsivalt madalaid intressimäärasid ja selleks, et rahastamisvahendeid rakendavaid asutusi mitte põhjendamatult karistada, on vaja kehtestada võimalus rahastada fondide investeeringutest tekkivat negatiivset intressi rahastamisvahendisse tagasi makstud vahenditest, tingimusel et need asutused kohaldavad aktiivset rahavoogude juhtimist. Rahastamisvahendeid rakendavad asutused peaksid aktiivse rahavoogude juhtimise kaudu püüdma optimeerida tulu ja minimeerida kulusid vastuvõetava riskitaseme piires.

- (55) Vastavalt eelarve jagatud täitmise põhimõttele ja normidele peaksid liikmesriigid ja komisjon tagama programmide juhtimise ja kontrollimise ning kinnitama fondide õiguspärasest ja nõuetekohasest kasutamist. Kuna liikmesriikidel peaks lasuma esmane vastutus sellise juhtimise ja kontrolli eest ning nad peaksid tagama, et fondide toetatavad tegevused on kohaldatava õigusega kooskõlas, tuleks sätestada nende asjakohased kohustused. Sätestada tuleks ka komisjoni sellealased volitused ja kohustused.
- (56) Programmide rakendamise alustamise kiirendamiseks tuleks võimaldada jätkata eelmisel programmitöö perioodil kasutusel olnud rakenduslike vahendite kasutamist. Eelmisel programmitöö perioodil juurutatud arvutipõhise süsteemi kasutamist tuleks jätkata, vajaduse korral kohandatud kujul, välja arvatud juhul, kui on vaja uut tehnoloogiat.
- (57) Fondide tulemusliku kasutamise toetamiseks peaks EIP toetus olema taotluse korral kättesaadav kõigile liikmesriikidele. Selline toetus võiks hõlmata suutlikkuse suurendamist, toetust projektide kindlaksmääramisel, ettevalmistamisel ja rakendamisel, samuti rahastamisvahendite ja investeerimisplatvormide alast nõustamist.
- (58) Liikmesriigil peaks olema omal algatusel võimalik määrata koordineeriv organ komisjoniga suhtlemiseks ja komisjonile teabe esitamiseks ning programmi haldavate asutuste tegevuste koordineerimiseks asjaomases liikmesriigis.
- (59) Programmijuhtimise paremaks korraldamiseks tuleks säilitada raamatupidamisülesannete integreeritus korraldusasutuse omadega programmide puhul, mida toetatakse AMIFist, Sisejulgeolekufondist ning piirihalduse ja viisapoliitika rahastust, ning selline võimalus peaks olema ka teiste fondide puhul.

- (60) Kuna korraldusasutus kannab peamist vastutust fondide tulemusliku ja tõhusa kasutamise eest ja täidab seetõttu paljusid eri ülesandeid, tuleks üksikasjalikult sätestada tema ülesanded tegevuste valimise, programmijuhtimise ja seirekomisjoni toetamise valdkonnas. Tegevuste valimise menetlused võivad olla konkurentsipõhised või mitte, eeldusel et kohaldatavad kriteeriumid ja kasutatavad menetlused on mittediskrimineerivad, kaasavad ja läbipaistvad, et valitud tegevustega maksimeeritakse liidu rahalist osalust ning et need on kooskõlas horisontaalsete põhimõtetega, mis on määratletud käesolevas määruses. Võttes arvesse 2050. aastaks kliimaneutraalse liidu saavutamise eesmärki, peaksid liikmesriigid tagama taristuinvesteeringute kliimakindluse ning seadma selliste investeeringute valimisel prioriteediks tegevused, mis järgivad energiatõhususe esikohale seadmise põhimõtet.
- (61) Optimeerida tuleks fondide ja otse hallatavate rahastamisvahendite vahelist koostoimet. Hõlbustada tuleks fondide panust tegevustele, mis on juba saanud kvaliteedimärgise või mida kaasrahastati programmist „Euroopa horisont“. Tingimusi, mida on liidu tasandil juba hinnatud enne kvaliteedimärgise andmist või enne kaasrahastamist programmist „Euroopa horisont“, ei tuleks uuesti hinnata, kui tegevused vastavad käesolevas määruses sätestatud piiratud arvule nõudmistele. See peaks lihtsustama ka asjakohaste normide järgimist, mis on sätestatud komisjoni määruses (EL) nr 651/2014¹.

¹ Komisjoni 17. juuni 2014. aasta määrus (EL) nr 651/2014 ELi aluslepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta, millega teatavat liiki abi tunnistatakse siseturuga kokkusobivaks (ELT L 187, 26.6.2014, lk 1).

- (62) Asjakohase tasakaalu tagamiseks fondide tulemusliku ja tõhusa rakendamise ning seotud halduskulude ja -koormuse vahel tuleks juhtimiskontrolli sageduse, ulatuse ja katvuse puhul tugineda riskihindamisele, mille puhul võetakse arvesse selliseid tegureid nagu elluviidavate tegevuste arv, liik, ulatus ja sisu, toetusesaajad ning eelmiste juhtimiskontrollide ja auditite käigus tuvastatud riskitase. Juhtimiskontrollid peaksid olema proportsionaalsed riskihindamisest tulenevate riskidega ning auditid peaksid olema proportsionaalsed liidu eelarvele avalduva riski tasemega.
- (63) Auditeerimisasutus peaks auditite läbiviimisel tagama komisjonile esitatava auditiarvamuse usaldusväärsuse. Auditiarvamuses tuleks anda komisjonile kinnitus kolmes küsimuses – deklareeritud kulude seaduslikkus ja korrektsus, juhtimis- ja kontrollisüsteemide tulemuslik toimimine ning raamatupidamise aastaaruande täielikkus, täpsus ja õigsus. Kui sõltumatu audiitor on teostanud rahvusvaheliselt aktsepteeritud auditeerimisstandardite kohaselt liidu rahalise osaluse kasutamist käsitlevate finantsaruannete ja aruannete kohta auditi, mis annab piisava kindluse, peaks see audit olema aluseks auditeerimisasutuse poolt komisjonile antavale üldisele kindlusele, eeldusel et on olemas piisavad tõendid audiitori sõltumatuse ja pädevuse kohta kooskõlas finantsmääruse artikliga 127.

- (64) Juhtudel, kui on saadud kindlus selle kohta, et programm on kahe viimase aasta jooksul toiminud tõhusalt ning seega on fonde tõhusalt ja tulemuslikult kasutatud pikema aja jooksul, peaks olema võimalik kontrolli- ja auditeerimisnõudeid vähendada.
- (65) Selleks et vähendada halduskoormust toetusesaajatele ja halduskulusid ning vältida komisjonile deklareeritud samade kulude auditite ja juhtimiskontrollide dubleerimist, tuleks fondide puhul täpsustada ühtse auditi põhimõtte konkreetne kohaldamine.
- (66) Auditi ennetava rolli tõhustamiseks, õigusliku läbipaistvuse tagamiseks ning heade tavade jagamiseks peaks komisjonil olema võimalik jagada auditaruandeid liikmesriikide taotlusel ja auditeeritud liikmesriikide nõusolekul.
- (67) Finantsjuhtimise parandamiseks tuleks sätestada lihtsustatud eelmaksete kava. Eelmaksete kava peaks tagama, et liikmesriigil on olemas vahendid, et toetada toetusesaajaid programmi rakendamise algusest peale.
- (68) Liikmesriikide ja komisjoni halduskoormuse vähendamiseks tuleks kehtestada maksetaotluste ajakava. Komisjoni maksetest tuleks kinni pidada 5 % kuni aastasaldo tasumiseni, mil komisjonil on võimalik kindlaks teha, kas raamatupidamise aastaaruanded on täielikud, täpsed ja õiged.

- (69) Halduskoormuse vähendamiseks tuleks lihtsustada raamatupidamise aastaaruannete heakskiitmise korda, lihtsustades maksete ja tagasimaksete tegemise korda, kui komisjoni ja liikmesriigi vahel puuduvad lahkarvamused.
- (70) Liikmesriigid ja komisjon peaksid liidu finantshuvide ja eelarve kaitsmiseks välja töötama ja rakendama proportsionaalseid meetmeid. Asjaomaste tingimuste täitmisel peaks komisjonil olema võimalik maksetähtaega edasi lükata, peatada vahemaksed ja kohaldada finantskorrektsioone. Komisjon peaks järgima proportsionaalsuse põhimõtet, võttes arvesse õigusnormide rikkumiste olemust, raskust ja sagedust ning nende finantsmõju liidu eelarvele. Kui komisjonil ei ole üksikjuhtumitega seotud finantskorrektsioonide kohaldamiseks võimalik põhjendamatute kulutuste summat täpselt kindlaks määrata, peaks ta kohaldama ühtsel määral põhinevaid või statistiliselt ekstrapoleeritud finantskorrektsioone. Vahemaksete peatamine komisjoni poolt ELi toimimise lepingu artikli 258 kohaselt esitatud põhjendatud arvamuse alusel peaks olema võimalik tingimusel, et põhjendatud arvamuses käsitletud küsimuse ja asjaomaste kulude vahel on piisavalt otsene seos, et seada ohtu nende seaduslikkus ja korrektsus.

- (71) Liikmesriigid peaksid hoidma ära, avastama ja tõhusalt käsitlema kõiki ettevõtjatepoolseid õigusnormide rikkumisi, sealhulgas kelmusi ja pettusi. Lisaks on Euroopa Pettustevastasel Ametil (OLAF) vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrustele (EL, Euratom) nr 883/2013¹ ning nõukogu määrustele (EÜ, Euratom) nr 2988/95² ja nr 2185/96³ õigus korraldada haldusjuurdlust, sealhulgas kohapealseid kontrolle ja inspekteerimisi, et teha kindlaks, kas on esinenud kelmust või pettust, korruptsiooni või muud liidu finantshuve kahjustavat ebaseaduslikku tegevust. Euroopa Prokuratuuril on nõukogu määrusele (EL) 2017/1939⁴ kohaselt õigus uurida liidu finantshuve kahjustavaid kuritegusid, nagu on sätestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis (EL) 2017/1371,⁵ ja esitada süüdistusi. Liikmesriigid peaksid võtma vajalikud meetmed selle tagamiseks, et iga isik või üksus, kes saab liidu vahendeid, teeb liidu finantshuvide kaitsel täielikult koostööd, annab komisjonile, OLAFile, kontrollikoja ja tõhusatud koostöös osalevate liikmesriikide puhul kooskõlas määrusega (EL) 2017/1939 Euroopa Prokuratuurile vajalikud õigused ja nõutava juurdepääsu ning tagab, et kolmandad isikud, kes on kaasatud liidu vahendite haldamisse, annaksid samaväärsed õigused. Liikmesriigid peaksid teatama komisjonile kiiresti avastatud õigusnormide rikkumistest, sealhulgas kelmustest või pettustest, ning õigusnormide rikkumiste puhul võetud järelmeetmetest ja OLAFi juurdluste järelmeetmetest.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. septembri 2013. aasta määrus (EL, Euratom) nr 883/2013, mis käsitleb Euroopa Pettustevastase Ameti (OLAF) juurdlusti ja millega tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 1073/1999 ja nõukogu määrus (Euratom) nr 1074/1999 (ELT L 248, 18.9.2013, lk 1).

² Nõukogu 18. detsembri 1995. aasta määrus (EÜ, Euratom) nr 2988/95 Euroopa ühenduste finantshuvide kaitse kohta (EÜT L 312, 23.12.1995, lk 1).

³ Nõukogu 11. novembri 1996. aasta määrus (Euratom, EÜ) nr 2185/96, mis käsitleb komisjoni tehtavat kohapealset kontrolli ja inspekteerimist, et kaitsta Euroopa ühenduste finantshuve pettuste ja igasuguse muu eeskirjade eiramiste eest (EÜT L 292, 15.11.1996, lk 2).

⁴ Nõukogu 12. oktoobri 2017. aasta määrus (EL) 2017/1939, millega rakendatakse tõhustatud koostööd Euroopa Prokuratuuri asutamisel (ELT L 283, 31.10.2017, lk 1).

⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. juuli 2017. aasta direktiiv (EL) 2017/1371, mis käsitleb võitlust liidu finantshuve kahjustavate pettuste vastu kriminaalõiguse abil (ELT L 198, 28.7.2017, lk 29).

- (72) Liidu eelarve kaitse tõhustamiseks peaks komisjon tegema kättesaadavaks integreeritud ja koostalitlusvõimelise teabe- ja seiresüsteemi, sealhulgas ühtse andmekogumis- ja riskihindamisvahendi, et tagada juurdepääs asjaomastele andmetele ja neid analüüsida, ning innustama seda süsteemi kasutama, pidades silmas üldist kohaldamist liikmesriikides.
- (73) Kooskõlas Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni 16. detsembri 2020. aasta institutsioonidevahelise kokkuleppega, mis käsitleb eelarvedistsipliini, eelarvealast koostööd ning usaldusväärset finantsjuhtimist, samuti uusi omavahendeid, sealhulgas uute omavahendite kasutuselevõtmise tegevuskava¹, et tugevdada liidu eelarve ja taasterahastu „NextGeneration EU“ kaitset õigusnormide rikkumiste, sealhulgas pettuste ja kelmuste eest, tuleks kehtestada standardmeetmeid, et kontrolli ja auditite eesmärgil koguda, võrrelda ja koondada teavet ja arvandmeid liidu rahaliste vahendite lõplike saajate kohta. Tõhusate kontrollide ja auditite tagamiseks on vaja koguda andmeid nende kohta, kes saavad lõpptulemusena otsest või kaudset kasu liidu rahastamisest eelarve jagatud täitmise korras, sealhulgas andmeid vahendite saajate tegelike kasusaajate kohta.

¹ ELT L 433I, 22.12.2020, lk 28.

- (74) Selleks et tugevdada liidu eelarve kaitsmist õigusrikkumiste eest, sealhulgas kelmused ja pettused, on vaja töödelda selliste tegelike kasusaajate andmeid, kes on füüsilised isikud. Eeskätt selleks, et tõhusalt avastada ja uurida kelmusi ja pettusi ning esitada nende osas süüdistusi või rakendada õiguskaitsevahendeid õigusrikkumiste puhul, on vaja tuvastada tegelikud kasusaajad, kes on füüsilised isikud ning saavad lõpuks kasu sellistest õigusrikkumistest, sealhulgas kelmustest ja pettustest. Sel eesmärgil ning et lihtsustada protsessi ja vähendada halduskoormust, tuleks liikmesriikidel võimaldada täita oma käesolevast määrusest tulenevat kohustust koguda teavet tegelike kasusaajate kohta, kasutades andmeid, mis sisalduvad Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2015/849¹ kohaldamiseks kasutatavas registris. Seoses sellega on tegelike kasusaajate isikuandmete käesoleva määruse kohase töötlemise eesmärgid ehk õigusnormide rikkumise, sealhulgas kelmuste ja pettuste ennetamine, avastamine ja korrigeerimine ning nendest teavitamine kooskõlas direktiivi (EL) 2015/849 kohaste isikuandmete töötlemise eesmärkidega.
- (75) Finantsdistsipliini soodustamiseks tuleks välja tuua programmi tasandil eelarveliste kulukohustuste vabastamise kord.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 2015. aasta direktiiv (EL) 2015/849, mis käsitleb finantssüsteemi rahapesu või terrorismi rahastamise eesmärgil kasutamise tõkestamist ning millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 648/2012 ja tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2005/60/EÜ ja komisjoni direktiiv 2006/70/EÜ (ELT L 141, 5.6.2015, lk 73).

- (76) Selleks et anda liikmesriikidele piisavalt aega komisjonile kulude deklareerimiseks olemasolevate vahendite ulatuses, kui uued normid või programmid, mida rakendatakse eelarve jagatud täitmise kaudu, võetakse vastu pärast 1. jaanuari 2021, tuleks 2021. aastal kasutamata jäänud eraldistele vastavad summad ümber paigutada võrdsetes osades aastatesse 2022–2025, nagu on ette nähtud nõukogu määruse (EL, Euratom) 2020/2093¹ artiklis 7.
- (77) ELi toimimise lepingus sätestatud majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse eesmärkide edendamiseks tuleks kõikidele piirkondadele anda toetust vastavalt tööhõivesse ja majanduskasvu investeerimise eesmärgile. Tasakaalustatud ja järkjärgulise toetuse andmiseks ning majandusliku ja ühiskondliku arengu kajastamiseks tuleks selle eesmärgi kohaste vahendite ERFist ja ESF+ist eraldamisel tugineda jaotamispõhimõtetele, mille aluseks on peamiselt sisemajanduse koguprodukt (edaspidi „SKP“) elaniku kohta. Liikmesriigid, mille kogurahvatulu elaniku kohta on alla 90 % liidu keskmisest, peaksid saama toetust Ühtekuuluvusfondist tööhõivesse ja majanduskasvu investeerimise eesmärgi raames.

¹ Nõukogu 17. detsembri 2020. aasta määrus (EL, Euratom) 2020/2093, millega määratakse kindlaks mitmeaastane finantsraamistik aastateks 2021–2027 (ELT L 433I, 22.12.2020, lk 11).

- (78) Euroopa territoriaalse koostöö eesmärgi vahendid (Interreg) tuleks eraldada liikmesriikidele jaotamismetoodika alusel, milles võetakse eelkõige arvesse piirialade rahvastikutihedust. Lisaks tuleks olemasolevate programmide järjepidevuse tagamiseks sätestada asjaomases fondispetsiifilises määruses erisätted, millega määratakse kindlaks programmipiirkonnad ja piirkondade rahastamiskõlblikkus Interregi eri tegevussuundade raames.
- (79) Tuleks kehtestada objektiivsed kriteeriumid, et valida välja rahastamiskõlblikud piirkonnad ja alad, mis võivad saada fondidest toetust. Selleks peaks liidu tasandil piirkondade ja alade kindlaksmääramine põhinema ühisel piirkondade liigitamise süsteemil, mis kehtestati Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EÜ) nr 1059/2003,¹ nagu seda on muudetud komisjoni määrusega (EL) 2016/2066².
- (80) Sobiva finantsraamistiku kehtestamiseks ERFi, ESF+, Ühtekuuluvusfondi ja Õiglase Ülemineku Fondi jaoks peaks komisjon tööhõivesse ja majanduskasvu investeerimise eesmärgi kohaselt kehtestama eraldiste jaotuse liikmesriikide ja aastate kaupa koos rahastamiskõlblike piirkondade loeteluga, samuti Euroopa territoriaalse koostöö eesmärgi (Interreg) kohased eraldised.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. mai 2003. aasta määrus (EÜ) nr 1059/2003, millega kehtestatakse ühine statistiliste territoriaalüksuste liigitus (NUTS) (ELT L 154, 21.6.2003, lk 1).

² Komisjoni 21. novembri 2016. aasta määrus (EL) nr 2016/2066, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1059/2003 (millega kehtestatakse ühine statistiliste territoriaalüksuste liigitus (NUTS)) lisasid (ELT L 322, 29.11.2016, lk 1).

- (81) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse, millega luuakse Euroopa ühendamise rahastu ning tunnistatakse kehtetuks määrused (EL) nr 1316/2013 ja (EL) nr 283/2014 (edaspidi „Euroopa ühendamise rahastu määrus“) kohaseid üleeuroopalist transpordivõrku käsitlevaid projekte rahastatakse endiselt Ühtekuuluvusfondist ning neid rakendatakse eelarve jagatud täitmise ning eelarve otsese täitmise kaudu Euroopa ühendamise rahastu (CEF) raames. Lähtudes programmitöö perioodil 2014–2020 edukaks osutunud lähenemisviisist tuleks Ühtekuuluvusfondist sel eesmärgil Euroopa ühendamise rahastusse ümber paigutada 10 000 000 000 eurot.
- (82) Teatav summa ERFi, ESF+ ja Ühtekuuluvusfondi vahenditest tuleks eraldada komisjoni otse või kaudselt hallatava Euroopa linnaarengu algatusele.
- (83) Iga kategooria piirkondadele asjakohase vahendite eraldamise tagamiseks ei tohiks liikmesriikidele vähem arenenud, ülemineku- ja enam arenenud piirkondade jaoks eraldatud kogueraldised olla põhimõtteliselt eri kategooriate vahel ümberpaigutatavad. Siiski peaks liikmesriikidel olema konkreetsete väljakutsete lahendamiseks võimalik oma valikut põhjendades taotleda enamarenenud ja üleminekuapiirkondadele ette nähtud eraldiste ümberpaigutamist vähem arenenud piirkondade kasuks või enamarenenud piirkondadele ette nähtud eraldiste ümberpaigutamist üleminekuapiirkondade kasuks. Vähem arenenud piirkondadele piisavate rahaliste vahendite tagamiseks tuleks kehtestada areenumate ja üleminekuapiirkondade kasuks tehtavate ümberpaigutuste ülemmäär. Vahendite ümberpaigutatavus eesmärkide vahel ei tohiks olla võimalik, välja arvatud käesolevas määruses rangelt sätestatud juhtudel.

- (84) Kui piirkond oli perioodiks 2014–2020 liigitatud enamarenenud piirkonnaks, kuid on perioodiks 2021–2027 liigitatud üleminekupiirkonnaks ning saaks seetõttu perioodil 2021–2027 jaotusmetoodika alusel vähem toetust, palutakse asjaomasel liikmesriigil võtta seda tegurit arvesse, kui ta teeb otsuse vahendite riigisisese jaotamise kohta.
- (85) Pidades silmas Iirimaa saare ainulaadset ja -omast olukorda ning eesmärki toetada saare põhja- ja lõunaosa vahelist koostööd vastavalt suure reede kokkuleppele, tuleb jätkata piiriülest programmi PEACE PLUS, arendades edasi Iirimaa ja Põhja-Iirimaa piiriäärsete maakondade vaheliste eelmiste piiriüleste programmide Peace ja Interreg tööd. Praktilisest tähtsusest lähtudes tuleks seda programmi toetada sihtotstarbelise eraldisega, et ka edaspidi toetada rahu ja leppimise meetmeid, ning nimetatud programmile tuleks ette näha ka asjakohane osa Interregi kohastest Iirimaa eraldistest.
- (86) Asjakohasel juhul on vaja kehtestada ühtekuuluvuspoliitika valdkonna kaasrahastamise ülemmäärad iga piirkonnakategooria jaoks, et tagada kaasrahastamise põhimõtte järgimine riigi avaliku või erasektori toetuse asjakohase taseme kaudu. Need määrad peaksid kajastama piirkondade majandusarengu taset vastavalt nende SKP-le elaniku kohta võrrelduna 27-liikmelise ELi keskmisega, tagades samas, et kategooria muutus ei põhjustaks vähemsoodsat kohtlemist.

- (87) Stabiilsuse ja kasvu pakti asjakohaste normide raames, mida on selgitatud Euroopa partnerluse käitumisjuhendis, võivad liikmesriigid esitada nõuetekohaselt põhjendatud taotluse täiendava paindlikkuse võimaldamiseks seoses avaliku sektori või samaväärsete struktuursete kuludega, mida toetavad avaliku halduse asutused investeeringute kaasrahastamise kaudu.
- (88) Käesoleva määruse teatavate mitteolemuslike osade täiendamiseks või muutmiseks peaks komisjonil olema õigus võtta kooskõlas ELi toimimise lepingu artikliga 290 vastu delegeeritud õigusakte, millega muudetakse käesoleva määruse teatavates lisades sisalduvaid elemente, nimelt seoses järgmisega: sekkumise liikide valdkonnad ja koodid, partnerluslepingute ja programmide vormid, andmete edastamise vormid, iga-aastase auditiaruande mudel, komisjonile esitatavate maksetaotluste prognooside vorm, liidu embleemi kasutamine, rahastamislepingute ja strateegiadokumentide elemendid, liikmesriikide ja komisjoni vahelise elektroonilise andmevahetuse süsteem, juhtimis- ja kontrollisüsteemi kirjeldus, liidu vahendite haldaja kinnituse, iga-aastase auditiarvamuse, iga-aastase kontrolliaruande, EIP või muude rahvusvaheliste finantseerimisasutuste rakendatavaid rahastamisvahendeid käsitleva iga-aastase auditiaruande mudelid, auditistrateegia, maksetaotluste ja raamatupidamise aastaaruande vormid, õigusnormide rikkumist käsitleva aruandluse üksikasjalikud normid ja vorm ning finantskorrektsioonide suuruse kindlaksmääramine.

- (89) Komisjonil peaks olema õigus võtta kooskõlas ELi toimimise lepingu artikliga 290 vastu delegeeritud õigusakte, millega muudetakse Euroopa partnerluse käitumisjuhendit, et kohandada kõnealust käitumisjuhendit vastavalt käesolevale määrusele; liidu tasandil määratletud ühikuhindasid, kindlasummalisi makseid, ühtse määra alusel rahastamist ja kuludega sidumata rahastamise määratlusi, mida kohaldatakse kõikidele liikmesriikidele, samuti standarditud ja eelnevalt väljatöötatud valimi koostamise meetodeid.
- (90) On eriti oluline, et komisjon viiks oma ettevalmistava töö käigus läbi asjakohaseid konsultatsioone, sealhulgas ekspertide tasandil, ja et kõnealused konsultatsioonid viidaks läbi kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonivahelises parema õigusloome kokkuleppes¹ sätestatud põhimõtetega. Eelkõige selleks, et tagada delegeeritud õigusaktide ettevalmistamises võrdne osalemine, saavad Euroopa Parlament ja nõukogu kõik dokumendid liikmesriikide ekspertidega samal ajal ning nende ekspertidel on pidev juurdepääs komisjoni eksperdirühmade koosolekutele, millel arutatakse delegeeritud õigusaktide ettevalmistamist.

¹ ELT L 123, 12.5.2016, lk 1.

- (91) Partnerluslepingute sõlmimise jaoks ühetaoliste tingimuste tagamiseks tuleks komisjonile anda rakendamisvolitused võtta vastu või muuta programme ja kohaldada finantskorrektsioone. ERFi, ESF+ ja Ühtekuuluvusfondi eraldiste jaotuse kehtestamisega seotud rakendamisvolitused tuleks vastu võtta ilma komiteemenetluseta, kuna nendega ainult kajastatakse eelnevalt kindlaksmääratud arvutusmetoodika kohaldamist. Samamoodi tuleks ilma komiteemenetluseta võtta vastu rakendamisvolitused seoses ajutiste meetmetega fondide kasutamiseks erandlikel asjaoludel, võttes arvesse, et kohaldamisala on kindlaks määratud stabiilsuse ja kasvu paktiga ning piirdub käesolevas määruses sätestatud meetmetega.
- (92) Lõpliku tulemusaruande vormiga seotud rakendamisvolitusi tuleks teostada kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 182/2011¹. Rakendusakt on küll üldist laadi, kuid kuna selles sätestatakse ainult tehnilisi küsimusi, vorme ja malle, tuleks selle vastuvõtmiseks kasutada nõuandemenetlust.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määrus (EL) nr 182/2011, millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisvolituste teostamise suhtes (ELT L 55, 28.2.2011, lk 13).

- (93) Kuna tuleks jätkata Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013¹ ja muude programmitöö perioodi 2014–2020 suhtes kohaldatavate õigusaktide kohaldamist programmitöö perioodi 2014–2020 kohastest fondidest toetatavate programmide ja tegevuste suhtes ning kuna selle määruse rakendamisperiood kestab eeldatavasti käesoleva määrusega hõlmatud programmitöö perioodist kauem, tuleks kõnealuse määrusega heaks kiidetud teatavate tegevuste elluviimise järjepidevuse tagamiseks kehtestada etappideks jaotamise sätted. Etappideks jaotatud tegevuse iga üksik etapp, mis teenib sama üldeesmärki, tuleks rakendada kooskõlas selle programmitöö perioodi normidega, mille alusel tegevust rahastatakse, ning korraldusasutus võib valida asjaomase tegevuse jaoks programmitöö perioodi 2014–2020 raames läbi viidud valikumenetluse alusel teise etapi, eeldusel et ta on veendunud, et käesolevas määruses etapipõhise rakendamise kohta sätestatud tingimused on täidetud.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määrus (EL) nr 1303/2013, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Euroopa Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondi ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta, nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1083/2006 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 320).

- (94) Kuna käesoleva määruse eesmärke, nimelt tugevdada majanduslikku, sotsiaalset ja territoriaalset ühtekuuluvust ning kehtestada ühised finantsreeglid liidu eelarve selle osa jaoks, mida rakendatakse eelarve jagatud täitmise korras, ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada eri piirkondade arengutaseme erinevuse, kõige ebasoodsamas olukorras olevate piirkondade ees seisvate konkreetsete probleemide ning liikmesriikide ja piirkondade rahaliste vahendite piiratuse tõttu ning põhjusel, et vaja on ühtset rakendusraamistikku, mis hõlmab mitut liidu fondi eelarve jagatud täitmisel, küll aga saab neid paremini saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev määrus nimetatud eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale.
- (95) Käesolevas määruses austatakse põhiõigusi ja peetakse kinni iseäranis Euroopa Liidu põhiõiguste hartaga tunnustatud põhimõtetest.
- (96) Võttes arvesse, et käesolev määrus võetakse vastu pärast programmitöö perioodi algust ning et käesoleva määrusega hõlmatud liidu fonde on vaja kasutada koordineeritud ja ühtlustatud viisil, ning eesmärgiga tagada määruse kiire rakendamine, peaks määrus jõustuma järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

SISUKORD

I JAOTIS	EESMÄRGID JA TOETUST KÄSITLEVAD ÜLDNORMID
I peatükk	Reguleerimise, mõisted ja üldnormid
Artikkel 1	Reguleerimise ja kohaldamisala
Artikkel 2	Mõisted
Artikkel 3	Komisjoni meetmete tähtaja arvutamine
Artikkel 4	Isikuandmete töötlemine ja kaitse
II peatükk	Poliitikaeesmärgid ja fondidest toetuse saamise põhimõtted
Artikkel 5	Poliitikaeesmärgid
Artikkel 6	Kliimaeesmärgid ja kliimamuutustega kohanemise mehhanism
Artikkel 7	Eelarve jagatud täitmine
Artikkel 8	Partnerlus ja mitmetasandiline valitsemine
Artikkel 9	Horisontaalsed põhimõtted
II JAOTIS	STRATEEGILINE LÄHENEMISVIIS
I peatükk	Partnerlusleping
Artikkel 10	Partnerluslepingu ettevalmistamine ja esitamine
Artikkel 11	Partnerluslepingu sisu
Artikkel 12	Partnerluslepingu heakskiitmine

Artikkel 13	Partnerluslepingu muutmine
Artikkel 14	ERFi, ESF+, Ühtekuuluvusfondi ja EMKVF-i toetuste kasutamine programmi „InvestEU“ kaudu
II peatükk	Eeltingimused ja tulemusraamistik
Artikkel 15	Eeltingimused
Artikkel 16	Tulemusraamistik
Artikkel 17	Tulemusraamistiku kindlaksmääramise meetoodika
Artikkel 18	Vahehindamine ja kohandatav summa
III peatükk	Usaldusväärse majandusjuhtimise ning erandlike või ebatavaliste asjaoludega seotud meetmed
Artikkel 19	Meetmed fondide tulemuslikkuse sidumiseks usaldusväärse majandusjuhtimisega
Artikkel 20	Ajutised meetmed fondide kasutamiseks erandlike või ebatavaliste asjaolude korral
III JAOTIS	PROGRAMMITÖÖ
I peatükk	Üldsätted fondide kohta
Artikkel 21	Programmide ettevalmistamine ja esitamine
Artikkel 22	Programmide sisu
Artikkel 23	Programmide heakskiitmine
Artikkel 24	Programmide muutmine

Artikkel 25	ERFi, ESF+, Ühtekuuluvusfondi ja Õiglase Ülemineku Fondi ühine toetus
Artikkel 26	Vahendite ümberpaigutamine
Artikkel 27	ERFi ja ESF+ vahendite ümberpaigutamine Õiglase Ülemineku Fondi
II peatükk	Territoriaalne areng
Artikkel 28	Integreeritud territoriaalne areng
Artikkel 29	Territoriaalsed strateegiad
Artikkel 30	Integreeritud territoriaalsed investeeringud
Artikkel 31	Kogukonna juhitud kohalik areng
Artikkel 32	Kogukonna juhitud kohaliku arengu strateegiad
Artikkel 33	Kohalikud tegevusrühmad
Artikkel 34	Fondide toetus kogukonna juhitud kohalikule arengule
III peatükk	Tehniline abi
Artikkel 35	Komisjoni algatusel antav tehniline abi
Artikkel 36	Liikmesriikide tehniline abi
Artikkel 37	Liikmesriikide algatusel osutatava tehnilise abi kuludega sidumata maksed
IV JAGU	SEIRE, HINDAMINE, TEABEVAHETUS JA NÄHTAVUS
I peatükk	Seire
Artikkel 38	Seirekomisjon

Artikke 39	Seirekomisjoni koosseis
Artikkel 40	Seirekomisjoni ülesanded
Artikkel 41	Iga-aastane tulemuslikkuse hindamine
Artikkel 42	Andmete edastamine
Artikkel 43	Lõplik tulemusaruanne
II peatükk	Hindamine
Artikkel 44	Liikmesriigi teostatavad hindamised
Artikkel 45	Komisjoni teostatav hindamine
III peatükk	Nähtavus, läbipaistvus ja teabevahetus
I jagu	Fondidest saadava toetuse nähtavus
Artikkel 46	Nähtavus
Artikkel 47	Liidu embleem
Artikkel 48	Teabevahetusametnikud ja -võrgud
II jagu	Fondide rakendamisel läbipaistvus ja programmidega seotud teabevahetus
Artikkel 49	Korraldusasutuse kohustused
Artikkel 50	Toetusesaajate kohustused

V JAOTIS	FONDIDEST SAADAV RAHALINE TOETUS
I peatükk	Liidu rahalise osaluse vormid
Artikkel 51	Liidu rahalise osaluse vormid programmides
II peatükk	Liikmesriikide antava toetuse vormid
Artikkel 52	Toetuse vormid
I jagu	Toetuse vormid
Artikkel 53	Toetuste vormid
Artikkel 54	Ühtse määra alusel toetuste kaudsete kulude rahastamine
Artikkel 55	Toetuste otsesed personalikulud
Artikkel 56	Ühtse määra alusel toimuv rahastamine rahastamiskõlblike kulude puhul, mis ei ole toetuste otsesed personalikulud
Artikkel 57	Tingimuslikud toetused
II jagu	Rahastamisvahendid
Artikkel 58	Rahastamisvahendid
Artikkel 59	Rahastamisvahendite rakendamine
Artikkel 60	Fondide toetusest rahastamisvahendile tekkiv intress ja muud tulud
Artikkel 61	Investorite diferentseeritud kohtlemine
Artikkel 62	Fondidest saadud toetusel põhinevate vahendite uuesti kasutamine

III peatükk	Rahastamiskõlblikkuse vormid
Artikkel 63	Rahastamiskõlblikkus
Artikkel 64	Rahastamiskõlbmatud kulud
Artikkel 65	Tegevuste kestvus
Artikkel 66	Ümberpaigutamine
Artikkel 67	Toetuste rahastamiskõlblikkuse erinormid
Artikkel 68	Rahastamisvahendite rahastamiskõlblikkuse erinormid
VI JAOTIS	JUHTIMINE JA KONTROLL
I peatükk	Juhtimise ja kontrolli üldnormid
Artikkel 69	Liikmesriikide kohustused
Artikkel 70	Komisjoni volitused ja kohustused
Artikkel 71	Programmi haldavad asutused
II peatükk	Standardsed juhtimis-ja kontrollsüsteemid
Artikkel 72	Korraldusasutuse ülesanded
Artikkel 73	Tegevuste valimine korraldusasutuse poolt
Artikkel 74	Korraldusasutuse poolt elluviidav programmijuhtimine
Artikkel 75	Korraldusasutuse pakutav tugi seoses seirekomisjoni tööga

Artikkel 76	Raamatupidamisülesanded
Artikkel 77	Auditeerimisasutuse ülesanded
Artikkel 78	Auditistrateegia
Artikkel 79	Tegevusauditid
Artikkel 80	Ühtse auditi korraldus
Artikkel 81	Rahastamisvahendite juhtimiskontroll ja auditid
Artikkel 82	Dokumentide kättesaadavus
III peatükk	Riiklikele juhtimissüsteemidele tuginemine
Artikkel 83	Laiendatud proportsionaalne kord
Artikkel 84	Laiendatud proportsionaalse korra kohaldamistingimused
Artikkel 85	Kohandamine programmitöö perioodi jooksul
VII JAOTIS	FINANTSJUHTIMINE, RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNETE ESITAMINE JA KONTROLLIMINE NING FINANSKORREKTSIOONID
I peatükk	Finantsjuhtimine
I jagu	Üldised raamatupidamiseeskirjad
Artikkel 86	Eelarvelised kulukohustused
Artikkel 87	Euro kasutamine
Artikkel 88	Tagasimaksed

II jagu	Liikmesriikidele tehtavaid makseid käsitlevad õigusnormid
Artikkel 89	Maksete liigid
Artikkel 90	Eelmaksed
Artikkel 91	Maksetaotlused
Artikkel 92	Maksetaotlustes esitatavate rahastamisvahendite eriaspektid
Artikkel 93	Ühised normid maksete kohta
Artikkel 94	Ühikuhindadel, kindlasummalistel maksetel ja ühtsetel määradel põhinev liidu rahaline osalus
Artikkel 95	Kuludega sidumata rahastamisel põhinev liidu rahaline osalus
III jagu	Maksete katkestamine ja peatamine
Artikkel 96	Maksetähtaja edasilükkamine
Artikkel 97	Maksete peatamine
II peatükk	Raamatupidamise aastaaruande esitamine ja kontrollimine
Artikkel 98	Raamatupidamise aastaaruande sisu ja esitamine
Artikkel 99	Raamatupidamise aastaaruande kontrollimine
Artikkel 100	Bilansi arvutamine
Artikkel 101	Raamatupidamise aastaaruande kontrollimise kord
Artikkel 102	Raamatupidamise aastaaruande kontrollimise ärakuulamismenetlus

III peatükk	Finantskorrektsioonid
Artikkel 103	Liikmesriikide tehtavad finantskorrektsioonid
Artikkel 104	Komisjoni tehtavad finantskorrektsioonid
IV peatükk	Kulukohustustest vabastamine
Artikkel 105	Kulukohustustest vabastamise põhimõtted ja normid
Artikkel 106	Erand kulukohustustest vabastamisel
Artikkel 107	Kulukohustustest vabastamise kord
VIII JAOTIS	FINANTSRAAMISTIK
Artikkel 108	Tööhõivesse ja majanduskasvu investeerimise eesmärgi toetuse geograafiline katvus
Artikkel 109	Vahendid majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse tagamiseks
Artikkel 110	Vahendid tööhõivesse ja majanduskasvu investeerimise eesmärgi ning Euroopa territoriaalse koostöö eesmärgi (Interreg) jaoks
Artikkel 111	Vahendite ümberpaigutatavus
Artikkel 112	Kaasrahastamise määrade kindlaksmääramine
IX JAOTIS	VOLITUSTE DELEGEERIMINE, RAKENDUS-, ÜLEMINEKU- JA LÕPPSÄTTED
I peatükk	Volituste delegeerimine ja rakendussätted
Artikkel 113	Volituste delegeerimine seoses teatavate lisadega
Artikkel 114	Delegeeritud volituste rakendamine
Artikkel 115	Komiteemenetlus

II peatükk	Ülemineku- ja lõppsätted
Artikkel 116	Läbivaatamine
Artikkel 117	Üleminekusätted
Artikkel 118	Etapipõhiselt elluviidavate tegevuste tingimused
Artikkel 119	Jõustumine
I LISA	SEKKUMISE LIIKIDE VALDKONNAD JA KOODID ERFi, ESF+, ÜHTEKUULUVUSFONDI JA ÕIGLASE ÜLEMINEKU FONDI PUHUL – ARTIKLI 22 LÕIGE 5
II LISA	PARTNERLUSLEPINGU VORM – ARTIKLI 10 LÕIGE 6
III LISA	HORISONTAALSED EELTINGIMUSED – ARTIKLI 15 LÕIGE 1
IV LISA	ERFi, ESF+ JA ÜHTEKUULUVUSFONDI SUHTES KOHALDATAVAD VALDKONDLIKUD RAKENDAMISTINGIMUSED – ARTIKLI 15 LÕIGE 1
V LISA	VORM ERFist (TÖÖHÕIVESSE JA MAJANDUSKASVU INVESTEERIMISE EESMÄRK), ESF+-ist, ÕIGLASE ÜLEMINEKU FONDIST, ÜHTEKUULUVUSFONDIST JA EMKVFi TOETATAVATE PROGRAMMIDE JAOKS – ARTIKLI 21 LÕIGE 3
VI LISA	PROGRAMMI VORM AMIFi, SISEJULGEOLEKUFONDI JA PIIRIHALDUSE JA VIISAPOLIITIKA RAHASTU JAOKS – ARTIKLI 21 LÕIGE 3
VII LISA	ANDMETE EDASTAMISE VORM – ARTIKKEL 42
VIII LISA	PROGNOOSITAV SUMMA, MILLE KOHTA LIIKMESRIIK KAVATSEB ESITADA MAKSETAOTLUSI JOOKSVA JA JÄRGMISE KALENDRIAASTA KOHTA (ARTIKLI 69 LÕIGE 10)

IX LISA	TEAVITAMINE JA NÄHTAVUS – ARTIKLID 47, 49 JA 50
X LISA	RAHASTAMISLEPINGUTE JA STRATEEGIADOKUMENTIDE OSAD – ARTIKLI 59 LÕIKED 1 JA 5
XI LISA	JUHTIMIS- JA KONTROLLISÜSTEEMIDELE ESITATAVAD PEAMISED NÕUDED NING NENDE SÜSTEEMIDE KLASSIFITSEERIMINE – ARTIKLI 69 LÕIGE 1
XII LISA	ÕIGUSNORMIDE RIKKUMISEST TEATAMISE ÜKSIKASJALIKUD REEGLID JA VORM – ARTIKLI 69 LÕIGE 2
XIII LISA	KONTROLLJÄLJE ELEMENDID – ARTIKLI 69 LÕIGE 6
XIV LISA	PROGRAMMI HALDAVATE ASUTUSTE JA TOETUSESAAJATE VAHELISED ELEKTROONILISED ANDMEVAHETUSSÜSTEEMID – ARTIKLI 69 LÕIGE 8
XV LISA	SFC2021: LIIKMESRIIKIDE JA KOMISJONI VAHELINE ELEKTROONILINE ANDMEVAHETUSSÜSTEEM – ARTIKLI 69 LÕIGE 9
XVI LISA	JUHTIMIS- JA KONTROLLISÜSTEEMI KIRJELDUSE VORM – ARTIKLI 69 LÕIGE 11
XVII LISA	IGA TEGEVUSE KOHTA ELEKTROONILISELT SALVESTATAVAD JA SÄILITATAVAD ANDMED – ARTIKLI 72 LÕIKE 1 PUNKT E
XVIII LISA	LIIDU VAHENDITE HALDAJA KINNITUSE VORM – ARTIKLI 74 LÕIKE 1 PUNKT F
XIX LISA	IGA-AASTASE AUDITIARVAMUSE VORM – ARTIKLI 77 LÕIKE 3 PUNKT A
XX LISA	IGA-AASTASE KONTROLLIARUANDE VORM – ARTIKLI 77 LÕIKE 3 PUNKT B

XXI LISA	IGA-AASTASE AUDITIARUANDE VORM – ARTIKLI 81 LÕIGE 5
XXII LISA	AUDITISTRATEEGIA VORM – ARTIKKEL 78
XXIII LISA	MAKSETAOTLUSTE VORM – ARTIKLI 91 LÕIGE 3
XXIV LISA	RAAMATUPIDAMISE AASTARUANDE VORM – ARTIKLI 98 LÕIKE 1 PUNKT A
XXV LISA	FINANTSKORREKTSIOONIDE TASEME MÄÄRAMINE: ÜHTSE MÄÄRAGA JA EKSTRAPOLEERITUD FINANTSKORREKTSIOONID – ARTIKLI 104 LÕIGE 1
XXVI LISA	KOGUVAHENDITE LIIKMESRIIKIDELE ERALDAMISE METOODIKA – ARTIKLI 109 LÕIGE 2

I JAOTIS

EESMÄRGID JA TOETUST KÄSITLEVAD ÜLDNORMID

I PEATÜKK

Reguleerimisese, mõisted ja üldnormid

Artikkel 1

Reguleerimisese ja kohaldamisala

1. Käesolevas määruses sätestatakse:
 - a) Euroopa Regionaalarengu Fondi (ERF), Euroopa Sotsiaalfond+ (ESF+), Ühtekuuluvusfondi, Õiglase Ülemineku Fondi, Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondi (EMKVF), Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi (AMIF), Sisejulgeolekufondi ning piirihalduse ja viisapoliitika rahastu (edaspidi koos „fondid“) suhtes kohaldatavad finantsreeglid;
 - b) ERFi, ESF+, Ühtekuuluvusfondi, Õiglase Ülemineku Fondi ja EMKVFi suhtes kohaldatavad ühissätted.

2. Käesolevat määrust ei kohaldata ESF+ tööhõive ja sotsiaalse innovatsiooni haru suhtes ega EMKVF-i, AMIF-i, Sisejulgeolekufondi ning piirihalduse ja viisapoliitika rahastu nende osade suhtes, mille puhul kohaldatakse otsest või kaudset eelarve täitmist, välja arvatud komisjoni algatusel osutatav tehniline abi.
3. Artikleid 5, 14, 19, 28–34 ja 108–112 ei kohaldata AMIF-i, Sisejulgeolekufondi või piirihalduse ja viisapoliitika rahastu suhtes.
4. Artikleid 108–112 ei kohaldata EMKVF-i suhtes.
5. Artikleid 14, 15, 18, 19, 21–27, 37–42, artikli 43 lõikeid 1–4, artiklit 44 ja 50, artikli 55 lõiget 1 ja artikleid 73, 77, 80 ning 83–85 ei kohaldata Interregi programmide suhtes.
6. Allpool loetletud fondispetsiifiliste määrustega võidakse kehtestada käesolevat määrust täiendavaid norme, mis ei ole käesoleva määrusega vastuolus:
 - a) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/...¹⁺ (ERFi ja Ühtekuuluvusfondi määrus);
 - b) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/...²⁺⁺ (ESF+ määrus);

¹ Määrus (EL) ... (ELT ...).

⁺ ELT: palun sisestada failis 2018/0197(COD) sisalduva määruse number ning esitada joonealuses märkuses kõnealuse määruse kuupäev, number, pealkiri ja ELT avaldamisviide

² Määrus (EL) ... (ELT ...).

⁺⁺ ELT: palun sisestada failis 2018/0206(COD) sisalduva määruse number ning esitada joonealuses märkuses kõnealuse määruse kuupäev, number, pealkiri ja ELT avaldamisviide.

- c) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/...¹⁺⁺⁺ (Interregi määrus);
- d) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/...²⁺⁺⁺⁺ (Õiglase Ülemineku Fondi määrus);
- e) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/...³⁺⁺⁺⁺⁺ (EMKVF-i määrus);
- f) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega luuakse Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifond (AMIF-i määrus);
- g) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega luuakse Sisejulgeolekufond (Sisejulgeolekufondi määrus);

¹ Määrus (EL) ... (ELT ...).

⁺⁺⁺ ELT: palun sisestada failis 2018/0199(COD) sisalduva määruse number ning esitada joonealuses märkuses kõnealuse määruse kuupäev, number, pealkiri ja ELT avaldamisviide.

² Määrus (EL) ... (ELT ...).

⁺⁺⁺⁺ ELT: palun sisestada failis 2020/0006(COD) sisalduva määruse number ning esitada joonealuses märkuses kõnealuse määruse kuupäev, number, pealkiri ja ELT avaldamisviide.

³ Määrus (EL) ... (ELT ...).

⁺⁺⁺⁺⁺ ELT: palun sisestada failis 2018/0210(COD) sisalduva määruse number ning esitada joonealuses märkuses kõnealuse määruse kuupäev, number, pealkiri ja ELT avaldamisviide.

- h) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega luuakse integreeritud piirihalduse fondi osana piirihalduse ja viisapoliitika rahastu (piirihalduse ja viisapoliitika rahastu määrus).

Kui tekib kahtlus, kas kohaldada käesolevat määrust või fondispetsiifilisi määrusi, käsitatakse käesolevat määrust ülimuslikuna.

Artikkel 2

Mõisted

Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

- 1) „asjaomased riigipõhised soovitused“ – ELi toimimise lepingu artikli 121 lõike 2 ja artikli 148 lõike 4 kohaselt vastu võetud nõukogu soovitused, mis on seotud struktuuriliste väljakutsetega, samuti määruse (EL) 2018/1999 artikli 34 kohaselt komisjoni poolt antud täiendavad soovitused, mida saab asjakohaselt täita mitmeaastaste investeeringutega, mis on fondispetsiifilistes määrustes sätestatud fondide kohaldamisalas;
- 2) „eeltingimus“ – erieesmärkide tulemuslikku ja tõhusat rakendamist võimaldav tingimus;
- 3) „kohaldatav õigus“ – liidu õigus ja selle kohaldamisega seotud riigisisene õigus;

- 4) „tegevus“ või „toiming“ –
- a) projekt, leping, meede või projektide rühm, mis on valitud välja asjaomaste programmide raames;
 - b) rahastamisvahendite puhul programmimakse rahastamisvahendisse ja seejärel kõnealusest rahastamisvahendist vahendite lõplikele saajatele antav rahaline toetus;
- 5) „strateegiliselt oluline tegevus“ – tegevus, millega antakse märkimisväärne panus programmi eesmärkide saavutamisse ja mille suhtes kohaldatakse teatavaid seire- ja teabevahetusmeetmeid;
- 6) „prioriteet“ – erieesmärk AMiFi, Sisejulgeolekufondi ning piirihalduse ja viisapoliitika rahastu kontekstis;
- 7) „prioriteet“ – erieesmärk EMKVF-i kontekstis üksnes VII jaotise kohaldamise eesmärgil;
- 8) „vahendusasutus“ – avalik-õiguslik või eraõiguslik asutus, mis tegutseb korraldusasutuse vastutusel või täidab sellise asutuse nimel funktsioone või ülesandeid;

9) „toetusesaaja“ –

- a) selline avalik-õiguslik või eraõiguslik asutus, üksus, mis võib olla juriidiline isik, või füüsiline isik, kes vastutab tegevuse algatamise eest või selle algatamise ja rakendamise eest;
- b) avaliku ja erasektori partnerluste puhul avalik-õiguslik asutus, kes algatab avaliku ja erasektori partnerlustegevuse, või partnerlustegevust rakendama valitud erasektori partner;
- c) riigiabi kavade puhul ettevõtja, kes saab toetust;
- d) vähese tähtsusega abi puhul võib liikmesriik komisjoni määruse (EL) nr 1407/2013¹ või (EL) nr 717/2014² kohaselt otsustada, et käesoleva määruse kohaldamise eesmärgil on toetusesaaja abi andev asutus, kui see vastutab tegevuse algatamise või nii algatamise ja rakendamise eest;
- e) rahastamisvahendite puhul valdusfondi haldav asutus või valdusfondi struktuuri puudumise korral erifondi haldav asutus või korraldusasutus, kui rahastamisvahendi haldamise eest vastutab korraldusasutus;

¹ Komisjoni 18. detsembri 2013. aasta määrus (EL) nr 1407/2013, milles käsitletakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist vähese tähtsusega abi suhtes (ELT L 352, 24.12.2013, lk 1).

² Komisjoni 27. juuni 2014. aasta määrus (EL) nr 717/2014, milles käsitletakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist vähese tähtsusega abi suhtes kalandus- ja vesiviljelussektoris (ELT L 190, 28.6.2014, lk 45).

- 10) „väikeprojektide fond“ – Interregi programmi raames toimuv tegevus, mille eesmärk on piiratud rahalise mahuga projektide, sealhulgas inimestevaheliste tegevuste valimine ja elluviimine;
- 11) „sihtväärtus“ – erieesmärgiga seotud näitaja eelnevalt kokku lepitud väärtus, mis tuleb saavutada rahastamiskõlblikkuse perioodi lõpuks;
- 12) „vahe-eesmärk“ – verstapost, milleni tuleb erieesmärgiga seotud väljundnäitaja puhul jõuda kindlaks ajaks rahastamiskõlblikkuse perioodi jooksul;
- 13) „väljundnäitaja“ – näitaja, mille abil mõõdetakse sekkumise konkreetseid tulemusi;
- 14) „tulemusnäitaja“ – näitaja, mille abil mõõdetakse toetatud sekkumiste mõju ning mis kajastab eelkõige vahetule sihtrühmale, sihtpopulatsioonile või taristu kasutajatele avalduvat mõju;
- 15) „avaliku ja erasektori partnerlustegevus“ – tegevus, mida viiakse ellu avalik-õiguslike asutuste ja erasektori vahelise partnerluse raames vastavalt avaliku ja erasektori partnerluse lepingule ning mille eesmärk on rakendada avalike teenuste pakkumisel riskijagamist, koondades kas erasektori oskusteavet või kapitali lisaallikaid või mõlemat;
- 16) „rahastamisvahend“ – sellise toetuse vorm, mida antakse struktuuri kaudu, läbi mille pakutakse vahendite lõplikele saajatele finantstooteid;

- 17) „finantstoode“ – omakapitali- ja kvaasiomakapitali investeeringud, laenud ja tagatised, nagu need on määratletud finantsmääruse artiklis 2;
- 18) „vahendite lõplik saaja“ – juriidiline või füüsiline isik, kes saab fondidest toetust väikeprojektide fondi toetusesaaja vahendusel või rahastamisvahendi kaudu;
- 19) „programmimakse“ – rahastamisvahendile fondidest antav toetus ning riigi avaliku sektori ja erasektori kaasrahastamine;
- 20) „valdusfond“ – korraldusasutuse vastutusel ja ühe või mitme programmi raames moodustatud fond, mille eesmärk on kasutada ühte või mitut erifondi;
- 21) „erifond“ – fond, mille kaudu pakub korraldusasutus või valdusfond finantstooteid vahendite lõplikele saajatele;
- 22) „rahastamisvahendit rakendav asutus“ – avalik-õiguslik või eraõiguslik asutus, mis täidab valdusfondi või erifondi ülesandeid;
- 23) „finantsvõimendus“ – vahendite lõplikele saajatele eraldatud tagasimakstava rahastamise summa jagatuna fondide panuse summaga;
- 24) „koefitsient“ – tagatisinstrumentide kontekstis suhtarv, mis on kindlaks tehtud igat pakutavat tagatistoodet käsitleva mõistliku riskide eelhindamise alusel alusvarana välja antud uute laenude, omakapitali või kvaasiomakapitali investeeringute väärtuse ning programmimaksest tagatislepingute jaoks kõrvale pandud summa vahel, mis on ette nähtud kõnealustest uutest laenudest ja omakapitali või kvaasiomakapitali investeeringutest tuleneva oodatud ja ootamatu kahjumi korvamiseks;

- 25) „halduskulud“ – otsesed või kaudsed kulud, mis hüvitatakse rahastamisvahendite rakendamisel kantud kulusid tõendavate dokumentide alusel;
- 26) „haldustasu“ – tasu osutatud teenuste eest, nagu on kindlaks määratud rahastamislepingus, mis on sõlmitud korraldusasutuse ning valdusfondi või erifondi haldava asutuse vahel või, kui see on asjakohane, valdusfondi haldava asutuse ja erifondi haldava asutuse vahel;
- 27) „üleviimine“ – sama või sarnase tegevuse või selle osa ümberpaigutamine määruse (EL) nr 651/2014 artikli 2 punkti 61a tähenduses;
- 28) „avaliku sektori toetus“ – selline osalus tegevuste rahastamises, mis on saadud riigi või piirkondlike või kohalike ametiasutuste eelarvest, Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1082/2006¹ kohaselt asutatud Euroopa territoriaalse koostöö rühmituse eelarvest, fondidele kättesaadavaks tehtud liidu eelarvest, avaliku sektori asutuste või nende ühingute eelarvest, ning mis võib ESF+ programmide või prioriteetide kaasrahastamismäära kindlaksmääramise eesmärgil hõlmata tööandjate ja töötajate ühiselt panustatud rahalisi vahendeid;

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. juuli 2006. aasta määrus (EÜ) nr 1082/2006 Euroopa territoriaalse koostöö rühmituse (ETKR) kohta (ELT L 210, 31.7.2006, lk 19).

- 29) „aruandeaasta“ – ajavahemik 1. juulist kuni järgmise aasta 30. juunini, välja arvatud programmitöö perioodi esimese aruandeaasta puhul, mil see tähendab ajavahemikku alates kulutuste rahastamiskõlblikkuse alguskuupäevast kuni 30. juunini 2022; viimase aruandeaasta puhul tähendab see ajavahemikku 1. juulist 2029 kuni 30. juunini 2030;
- 30) „ettevõtja“ – fondide kasutamises osalev füüsiline või juriidiline isik või muu üksus, välja arvatud riigivõimu teostav liikmesriik;
- 31) „õigusnormide rikkumine“ – kohaldatava õiguse rikkumine, mis tuleneb ettevõtja tegevusest või tegevusetusest, mis on kahjustanud või oleks võinud kahjustada liidu eelarvet sellest põhjendamatult kulutuse debiteerimise tõttu;
- 32) „tõsine puudus“ – programmi juhtimis- ja kontrollisüsteemi tulemusliku toimimise puudus, mille korvamiseks on vaja juhtimis- ja kontrollisüsteemi märkimisväärselt täiustada ning mille puhul X lisas osutatud põhinõuetest 2, 4, 5, 9, 12, 13 ja 15 üks või muudest põhinõuetest kaks või enam kuuluvad hinnangu kohaselt kõnealuse lisa kategooriatesse 3 ja 4;
- 33) „süsteemiline õigusnormide rikkumine“ – õigusnormide rikkumine, mis võib olla korduvat laadi, võib suure tõenäosusega toimuda sarnast liiki tegevuste puhul ja mis tuleneb tõsistest puudustest, sealhulgas käesoleva määruse ja fondispetsiifiliste normide kohaste sobivate menetluste kehtestamata jätmisest;

- 34) „koguvead“ – prognoositavate juhuslike vigade ja, kui see on asjakohane, piiritlemata süsteemsete vigade ja korrigeerimata anomaalsete vigade summa;
- 35) „koguveamäär“ – koguvead jagatuna auditikogumiga;
- 36) „jääkvigade määr“ – koguvead, millest on lahutatud liikmesriigi kohaldatud finantskorrektsioonid eesmärgiga vähendada auditeerimisasutuse tuvastatud riske, jagatuna raamatupidamise aastaruandes deklareeritavate kuludega;
- 37) „lõpetatud tegevus“ – tegevus, mis on füüsiliselt lõpetatud või täielikult rakendatud ning mille puhul on toetusesaajad teinud kõik asjaomased maksed ja vastav avaliku sektori toetus on toetusesaajatele välja makstud;
- 38) „valimikontrolli ühik“ – üks ühikutest (see võib olla tegevus, tegevuse raames teostatav projekt või toetusesaaja maksetaotlus), milleks auditikogum jagatakse valimi moodustamise eesmärgil;
- 39) „tinghoiukonto“ – avaliku ja erasektori partnerluse kohase tegevuse puhul pangakonto, mille kohta sõlmitakse kirjalik leping toetusesaajast avaliku sektori asutuse ja erasektori partneri vahel, kelle on heaks kiitnud korraldusasutus või vahendusasutus; kõnealust kontot kasutatakse maksete jaoks rahastamiskõlblikkuse perioodi jooksul ja/või pärast selle lõppu;
- 40) „osaleja“ – füüsiline isik, kes saab tegevusest või toimingust otsest kasu, kuid ei vastuta tegevuse või toimingu algatamise või nii algatamise kui ka elluviimise eest ning kes ei saa toetust EMKVF-i raames;

- 41) „energiatõhususe esikohale seadmine“ – alternatiivsete kulutõhusate energiatõhususe meetmete võimalikult suur arvessevõtmine energiaplaneerimisel ning poliitilistes ja investeerimisotsustes, et muuta energianõudlus ja -pakkumine tõhusamaks, eelkõige kulutõhusa lõpptarbimise energiasäästu, nõudlusele reageerimise algatuste ning tõhusama energia muundamise, ülekandmise ja jaotamise kaudu, saavutades samas kõnealuste otsuste eesmärgid;
- 42) „kliimakindluse tagamine“ – protsess, mille eesmärk on vältida taristu haavatavust võimalike pikaajaliste kliimamõjude suhtes, tagades samas, et järgitakse energiatõhususe esikohale seadmise põhimõtet ja et projektist tulenevate kasvuhoonegaaside heitkoguste tase on kooskõlas 2050. aastaks saavutatava kliimanetraalsuse eesmärgiga;
- 43) „tingimuslik toetus“ – toetuse kategooria, mille suhtes kohaldatakse toetuse tagasimaksmisega seotud tingimusi;
- 44) „EIP“ – Euroopa Investeerimispank, Euroopa Investeerimisfond või Euroopa Investeerimispanga mis tahes tütarettevõtte;
- 45) „kvaliteedimärgis“ – komisjoni poolt taotlusele antud kvaliteedimärgis, mis näitab, et taotlus, mida on hinnatud liidu rahastamisvahendi kohase konkursikutse raames ja mida peetakse kõnealuse liidu rahastamisvahendi kvaliteedi miinimumnõuetele vastavaks, kuid mida ei olnud võimalik rahastada selle konkursikutse raames vajaliku eelarve puudumise tõttu, võib saada toetust muudest liidu või riiklikest rahastamisallikatest.

Artikkel 3

Komisjoni meetmete tähtaja arvutamine

Kui komisjon määrab meetmele tähtaja, algab selle tähtaja arvestamine ajast, kui liikmesriik on esitanud kogu käesolevas määruses või fondispetsiifilistes määrustes sätestatud nõuetele vastava teabe.

Kõnealuse tähtaja arvestamine peatatakse järgmisel päeval pärast seda, kui komisjon saadab liikmesriigile oma tähelepanekud või taotluse läbivaadatud dokumentide esitamiseks, kuni kuupäevani, mil liikmesriik komisjonile vastab.

Artikkel 4

Isikuandmete töötlemine ja kaitse

Liikmesriikidel ja komisjonil lubatakse töödelda isikuandmeid üksnes juhul, kui see on vajalik nende käesolevast määrusest tulenevate vastavate kohustuste täitmiseks, eelkõige seire, aruandluse, teavitamise, avaldamise, hindamise, finantsjuhtimise, kontrollimise ja auditeerimise ning vajaduse korral osalejate rahastamiskõlblikkuse kindlaksmääramise eesmärgil. Isikuandmeid töödeldakse kooskõlas määrusega (EL) 2016/679 või Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2018/1725¹, olenevalt sellest, kumb on kohaldatav.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1725, mis käsitleb füüsiliste isikute kaitset isikuandmete töötlemisel liidu institutsioonides, organites ja asutustes ning isikuandmete vaba liikumist, ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 45/2001 ja otsus nr 1247/2002/EÜ (ELT L 295, 21.11.2018, lk 39).

II PEATÜKK

Poliitikaeesmärgid ja fondidest toetuse saamise põhimõtted

Artikkel 5

Poliitikaeesmärgid

1. ERFist, ESF+ist, Ühtekuuluvusfondist ja EMKVFist toetatakse järgmisi poliitikaeesmärke:
 - a) konkurentsivõimelisem ja arukam Euroopa majanduse uuendusliku ja aruka ümberkujundamise ja piirkondliku IKT-ühenduvuse edendamise kaudu;
 - b) keskkonnahoidlikum, vähese CO₂-heitega majanduselt CO₂-neutraalsele majandusele üleminev ja vastupanuvõimeline Euroopa, edendades õiglast üleminekut puhtale energiale, rohelisi ja siniseid investeeringuid, ringmajandust, kliimamuutuste leevendamist ja nendega kohanemist, riskiennetust ja -juhtimist ning säästvat linnalist liikumiskeskkonda;
 - c) paremini ühendatud Euroopa liikuvuse tõhustamise kaudu;
 - d) sotsiaalsem ja kaasavam Euroopa, rakendades Euroopa sotsiaalõiguste sammast;
 - e) kodanikele lähemal olev Euroopa igat liiki territooriumide kestliku ja tervikliku arengu ning kohalike algatuste soodustamise kaudu.

Õiglase Ülemineku Fond toetab erieesmärki võimaldada piirkondadel ja inimestel tegeleda liidu 2030. aasta energia- ja kliimaeesmärgi saavutamise ja Pariisi kliimakokkuleppe alusel 2050. aastaks liidu kliimaneutraalsele majandusele ülemineku sotsiaalsete, tööhõivealaste, majanduslike ja keskkonnamõjudega.

Käesoleva artikli lõike 1 esimest lõiku ei kohaldata ERFi ja ESF+ vahendite suhtes, mis paigutatakse ümber Õiglase Ülemineku Fondi vastavalt artiklile 27.

2. ERFist, ESF+ist, Ühtekuuluvusfondist ja Õiglase Ülemineku Fondist toetatakse liidu majanduslikku, sotsiaalset ja territoriaalset ühtekuuluvust tugevdavaid meetmeid vastavalt ELi toimimise lepingu artiklile 174, tegutsedes järgmiste eesmärkide saavutamise nimel:
 - a) liikmesriikide ja regioonide tööhõivesse ja majanduskasvu investeerimise eesmärk, mida toetavad ERF, ESF+, Ühtekuuluvusfond ja Õiglase Ülemineku Fond, ning
 - b) Euroopa territoriaalse koostöö eesmärk (Interreg), mida toetab ERF.
3. Liikmesriigid ja komisjon edendavad koordineerimist, vastastikust täiendavust ja sidusust fondide ja muude liidu rahastamisvahendite ja fondide vahel. Nad optimeerivad vastutavate osaliste vahelisi koordineerimismehhanisme, et vältida kavandamise ja rakendamise dubleerimist. Sellest lähtuvalt võtavad liikmesriigid ja komisjon fondide programmitöös ja rakendamisel arvesse ka asjaomaseid riigipõhiseid soovitusi.

Artikkel 6

Kliimaalased sihtväärtused ja kliimamuutustega kohanemise mehhanism

1. Liikmesriigid annavad teavet keskkonna- ja kliimaeesmärkidega seotud toetuse kohta, kasutades metoodikat, mis põhineb iga fondi sekkumise liikidel. See metoodika hõlmab antava toetuse kaalu kindlaksmääramist tasemel, mis kajastab toetusega keskkonna- ja kliimaeesmärkide saavutamisse antava panuse ulatust. ERFi, ESF+ ja Ühtekuuluvusfondi puhul seotakse kaal I lisas sätestatud sekkumise liikide valdkondade ja koodidega. ERF ja Ühtekuuluvusfond annavad vastavalt 30 % ja 37 % liidu rahalisest osalusest nende kulude katmiseks, mida toetatakse liidu eelarve jaoks seatud kliimaeesmärkide saavutamiseks.
2. Iga liikmesriigi kliimaalase panuse sihtväärtus kehtestatakse protsendina tema ERFi ja Ühtekuuluvusfondi kogueraldisest ning lisatakse programmidesse sekkumisliikide ja vahendite esialgse jaotuse tulemusena vastavalt artikli 22 lõike 3 punkti d alapunktile viii. Vastavalt artikli 11 lõikele 1 kehtestatakse esialgne kliimaalase panuse sihtväärtus partnerluslepingus.
3. Liikmesriigid ja komisjon jälgivad korrapäraselt kliimaalase panuse sihtväärtuste täitmist, võttes aluseks toetusesaajate poolt korraldusasutusele deklareeritud rahastamiskõlblikud kogukulud, mis on jaotatud sekkumisliikide kaupa vastavalt artiklile 42, ja liikmesriigi esitatud andmed. Kui seire käigus selgub, et kliimaalase panuse sihtväärtuse saavutamisel ei ole tehtud piisavalt edusamme, lepivad liikmesriigid ja komisjon iga-aastaselt läbivaatamiskoosolekul kokku parandusmeetmetes.

4. Kui riigi tasandil ei ole tehtud kliimaalase panuse sihtväärtuse saavutamisel piisavalt edusamme 31. detsembriks 2024, võtab liikmesriik seda arvesse oma vahehindamises kooskõlas artikli 18 lõikega 1.

Artikkel 7

Eelarve jagatud täitmine

1. Liikmesriigid ja komisjon täidavad fondidele eraldatud liidu eelarvet finantsmääruse artikli 63 kohase eelarve jagatud täitmise korras. Liikmesriigid valmistavad programmid ette ja rakendavad neid asjakohasel territoriaalsel tasandil kooskõlas oma institutsionaalse, õigusliku ja finantsraamistikuga.
2. Komisjon rakendab toetussummat, mis on Ühtekuuluvusfondist ümber paigutatud Euroopa ühendamise rahastusse, Euroopa linnaarengu algatusse, piirkondadevahelistesse uuenduslikesse investeringutesse, samuti toetussummat, mis on ESF+ist ümber paigutatud riikidevahelisse koostösse ning programmi „InvestEU“ ja tehnilise abi jaoks eraldatud summasid komisjoni algatusel eelarve otsesel või kaudsel täitmisel vastavalt finantsmääruse artikli 62 lõike 1 esimese lõigu punktidele a ja c.
3. Komisjon võib rakendada asjaomase liikmesriigi ja asjaomaste piirkondade nõusolekul Euroopa territoriaalse koostöö eesmärgi (Interreg) kohast äärepoolseimate piirkondade koostööd eelarve kaudsel täitmisel.

Artikkel 8

Partnerlus ja mitmetasandiline valitsemine

1. Iga liikmesriik korraldab ja rakendab partnerluslepingu ja iga programmi tarbeks kooskõlas oma institutsioonilise ja õigusraamistikuga tervikliku partnerluse, võttes arvesse fondide iseärasusi. See partnerlus hõlmab vähemalt järgmisi partnereid:
 - a) piirkondlikud, kohalikud, linnade ja muud avaliku sektori asutused;
 - b) majandus- ja sotsiaalpartnerid;
 - c) pädevad asutused, kes esindavad kodanikuühiskonda, nt keskkonnavaldkonna partnerid, valitsusvälised organisatsioonid, ning sotsiaalse kaasamise, põhiõiguste, puudega inimeste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse edendamise ning diskrimineerimise vastu võitlemise eest vastutavad asutused;
 - d) teadusasutused ja ülikoolid, kui see on asjakohane.
2. Käesoleva artikli lõike 1 alusel loodud partnerlus toimib kooskõlas mitmetasandilise valitsemise põhimõttega ja alt üles lähenemisviisiga. Liikmesriik kaasab lõikes 1 osutatud partnerid partnerluslepingu ettevalmistamisse ning programmide ettevalmistamisse, rakendamisse ja hindamisse, sealhulgas seirekomisjonides osalemise kaudu kooskõlas artikliga 39.

Liikmesriigid eraldavad sellega seoses asjakohastel juhtudel piisava protsendi fondide vahenditest sotsiaalpartnerite ja kodanikuühiskonna organisatsioonide haldussuutlikkuse suurendamiseks.

3. Interregi programmide puhul hõlmab partnerlus partnereid kõigist osalevatest liikmesriikidest.
4. Partnerluse korraldamine ja rakendamine toimub kooskõlas Euroopa partnerluse käitumisjuhendiga, mis kehtestati delegeeritud määrusega (EL) nr 240/2014.
5. Komisjon konsulteerib vähemalt kord aastas liidu tasandil partnereid esindavate organisatsioonidega programmide rakendamise teemal ning annab tulemustest aru Euroopa Parlamendile ja nõukogule.

Artikkel 9

Horisontaalsed põhimõtted

1. Liikmesriigid ja komisjon tagavad fondide rakendamisel põhiõiguste austamise ja Euroopa Liidu põhiõiguste harta järgimise.

2. Liikmesriigid ja komisjon tagavad, et kogu programmide ettevalmistamise, rakendamise, seire, aruandluse ja hindamise ajal võetakse arvesse ja edendatakse meeste ja naiste võrdõiguslikkust, soolise aspekti arvestamist ning sooküsimuste lõimimist.
3. Liikmesriigid ja komisjon võtavad asjakohased meetmed, et välistada programmide ettevalmistamise, rakendamise, seire, aruandluse ja hindamise ajal igasugune diskrimineerimine soo, rassi või etnilise päritolu, usutunnistuse või veendumuse, puude, vanuse või seksuaalse sättumuse põhjal. Eelkõige võetakse kogu programmide ettevalmistamise ja rakendamise ajal arvesse puuetega inimeste juurdepääsu.
4. Fondide eesmärkide saavutamiseks tegutsetakse kooskõlas ELi toimimise lepingu artiklis 11 sätestatud kestliku arengu edendamise eesmärgiga, võttes arvesse ÜRO kestliku arengu eesmärke, Pariisi kliimakokkulepet ja põhimõtet „ei kahjusta oluliselt“.

Fondide eesmärkide saavutamiseks tegutsetakse täielikus kooskõlas liidu keskkonnaalaste õigusaktidega.

II JAOTIS

STRATEEGILINE LÄHENEMISVIIS

I PEATÜKK

Partnerlusleping

Artikkel 10

Partnerluslepingu ettevalmistamine ja esitamine

1. Iga liikmesriik koostab partnerluslepingu, kus sätestatakse programmitöö strateegiline suunitlus ning ERFi, ESF+, Ühtekuuluvusfondi, Õiglase Ülemineku Fondi ja EMKVF-i tulemusliku ja tõhusa kasutamise kord ajavahemikuks 1. jaanuarist 2021 kuni 31. detsembrini 2027.
2. Partnerlusleping koostatakse vastavalt Euroopa partnerluse käitumisjuhendile. Kui liikmesriik näeb juba oma programmide ettevalmistamise ajal ette tervikliku partnerluse, loetakse see nõue täidetuks.
3. Liikmesriik esitab partnerluslepingu komisjonile enne esimese programmi esitamist või selle esitamisega samal ajal.

4. Partnerluslepingu võib esitada koos asjaomase iga-aastase riikliku reformikava ning lõimitud riikliku energia- ja kliimakavaga.
5. Partnerlusleping on strateegiline ja kokkuvõtlik dokument. Partnerlusleping ei ole pikem kui 35 lehekülge, kui liikmesriik ei otsusta omal algatusel dokumendi teksti pikendada.
6. Liikmesriik koostab partnerluslepingu vastavalt II lisas sätestatud vormile. Liikmesriik võib partnerluslepingu lisada ühele oma programmidele.
7. Interregi programmid võib komisjonile esitada enne partnerluslepingu esitamist.
8. EIP võib asjaomase liikmesriigi taotluse korral osaleda partnerluslepingu ettevalmistamisel ning toimingutes, mis on seotud tegevuste, rahastamisvahendite ning avaliku ja erasektori partnerluste ettevalmistamisega.

Artikkel 11
Partnerluslepingu sisu

1. Partnerlusleping sisaldab järgmist:

- a) valitud poliitikaeesmärgid ja Õiglase Ülemineku Fondi erieesmärk, mille puhul on näidatud, milliste partnerluslepinguga hõlmatud fondide ja milliste programmide abil nende eesmärkide saavutamiseks tegutsetakse, ning esitatud asjaomane põhjendus, võttes arvesse asjaomaseid riigipõhiseid soovitusi, lõimitud riiklikku energia- ja kliimakava, Euroopa sotsiaalõiguste samba põhimõtteid ning, kui see on asjakohane, piirkondlikke väljakutseid;
- b) iga valitud poliitikaeesmärgi ning Õiglase Ülemineku Fondi erieesmärgi kohta tuleb esitada:
 - i) kokkuvõtte poliitikavalikutest ja peamistest tulemustest, mida oodatakse iga partnerluslepinguga hõlmatud fondi puhul;
 - ii) teave fondide koordineerimise, piiritlemise ja nendevahelise vastastikuse täiendavuse kohta ning, kui see on asjakohane, riiklike ja piirkondlike programmide koordineerimise kohta;
 - iii) teave partnerluslepinguga hõlmatud fondide, AMIFI, Sisejulgeolekufondi ja piirihalduse ja viisapoliitika rahastu ning muude liidu vahendite, sealhulgas LIFE strateegiliste integreeritud projektide ja strateegiliste loodusprojektide ja, kui see on asjakohane, programmi „Euroopa horisont“ kohaselt rahastatud projektide vahelise vastastikuse täiendavuse ja koostoime kohta;

- c) iga partnerluslepinguga hõlmatud fondi esialgsed rahaeraldised poliitikaeesmärkide kaupa riigi ja asjakohasel juhul piirkondlikul tasandil, mille puhul järgitakse valdkondlikku keskendamist käsitlevaid fondispetsiifilisi norme ning Õiglase Ülemineku Fondi erieesmärgi esialgne rahaerandis, sealhulgas ERFi ja ESF+ vahendid, mis paigutatakse ümber Õiglase Ülemineku Fondi kooskõlas artikliga 27;
- d) esialgne kliimaalase panuse sihtväärtus kooskõlas artikli 6 lõikega 2;
- e) asjakohasel juhul rahaliste vahendite jaotus piirkonnakategooriate kaupa, mis on sätestatud vastavalt artikli 108 lõikele 2, ning artiklite 26 ja 111 kohaselt ümberpaigutatavate eraldiste summad, sealhulgas selliste ümberpaigutuste põhjendus;
- f) tehnilise abi korral liikmesriigi valik artikli 36 lõike 3 kohase liidu rahalise osaluse vormi puhul ning, kui see on kohaldatav, esialgne rahaerandis igast partnerluslepinguga hõlmatud fondist riigi tasandil ning rahaliste vahendite jaotus programmide ja piirkonnakategooriate kaupa;
- g) programmile „InvestEU“ eraldatavad summad fondide ja piirkonnakategooriate kaupa, kui see on asjakohane;

- h) partnerluslepinguga hõlmatud fondidest rahastatavate kavandatud programmide loetelu, kus on esitatud asjaomased esialgsed rahaeraldised fondide kaupa ja asjaomased liikmesriikide rahalised osalused piirkonnakategooriate kaupa, kui see on asjakohane;
- i) kokkuvõtte meetmetest, mida asjaomane liikmesriik kavatseb võtta, et tugevdada oma haldussuutlikkust partnerluslepinguga hõlmatud fondide rakendamisel;
- j) asjakohasel juhul demograafiliste probleemide ja piirkondade ja alade erivajadustega tegelemise integreeritud käsitus.

Euroopa territoriaalse koostöö eesmärgiga (Interreg) seoses esitatakse partnerluslepingus üksnes kavandatud programmide loetelu.

- 2. Partnerlusleping võib sisaldada ka kokkuvõtet artiklis 15 ning III ja IV lisas osutatud asjakohaste eeltingimuste täitmise hindamisest.

Artikkel 12
Partnerluslepingu heakskiitmine

1. Komisjon hindab partnerluslepingut ja selle vastavust käesolevale määrusele ning fondispetsiifilistele normidele, järgides proportsionaalsuse põhimõtet ning võttes arvesse dokumendi strateegilist laadi, hõlmatud programmide arvu ja asjaomasele liikmesriigile eraldatud vahendite kogusummat. Hindamisel võtab komisjon eelkõige arvesse seda, kuidas liikmesriik kavatseb käsitleda asjaomaseid riigipõhiseid soovitusi, oma lõimitud riiklikku energia- ja kliimakava ning Euroopa sotsiaalõiguste sammast.
2. Komisjon võib esitada oma tähelepanekud kolme kuu jooksul alates kuupäevast, mil liikmesriik esitas partnerluslepingu.
3. Liikmesriik vaatab partnerluslepingu läbi, võttes arvesse komisjoni tähelepanekuid.
4. Hiljemalt 4 kuud pärast seda, kui asjaomane liikmesriik on partnerluslepingu esimest korda esitanud, võtab komisjon rakendusaktiga vastu otsuse, millega kiidetakse partnerlusleping heaks.
5. Kui partnerlusleping lisatakse programmi vastavalt artikli 10 lõikele 6, võtab komisjon rakendusaktiga vastu üheainsa otsuse, millega kiidetakse nii partnerlusleping kui ka programm heaks, hiljemalt 6 kuud pärast seda, kui asjaomane liikmesriik on programmi esmakordselt esitanud.

Artikkel 13

Partnerluslepingu muutmine

1. Liikmesriik võib esitada komisjonile 31. märtsiks 2025 muudetud partnerluslepingu, võttes arvesse vahehindamise tulemusi.
2. Komisjon hindab muudatusi ja võib esitada tähelepanekuid kolme kuu jooksul pärast muudetud partnerluslepingu esitamist.
3. Liikmesriik vaatab muudetud partnerluslepingu läbi, võttes arvesse komisjoni tähelepanekuid.
4. Komisjon kiidab partnerluslepingu muutmise heaks hiljemalt kuus kuud pärast seda, kui liikmesriik selle esimest korda esitas.

Artikkel 14

ERFi, ESF+, Ühtekuuluvusfondi ja EMKVF-i toetuste kasutamine programmi „InvestEU“ kaudu

1. Liikmesriigid võivad partnerluslepingu raames eraldada kuni 2 % vastavalt ERFi, ESF+ile, Ühtekuuluvusfondile ja EMKVFi ette nähtud esialgsest riiklikust eraldisest programmile „InvestEU“, mis antakse ELi tagatisena ja InvestEU nõustamiskeskuse kaudu kooskõlas InvestEU määruse artikliga 10. Liikmesriigid võivad asjaomase korraldusasutuse nõusolekul eraldada ühe või mitme programmi muutmise taotluse kaudu täiendavalt kuni 3 % iga kõnealuse fondi esialgsest riiklikust eraldisest pärast 1. jaanuari 2023.

Selliste summadega aidatakse saavutada partnerluslepingus või programmis seatud poliitikaeesmärke ning toetatakse investeeringuid peamiselt panustavate piirkondade kategoorias.

Selliseid panuseid rakendatakse kooskõlas InvestEU määruses sätestatud normidega ja need ei kujuta endast vahendite ümberpaigutamist artikli 26 alusel.

2. Liikmesriigid määravad kindlaks igal aastal eraldatava kogusumma fondide ja piirkonnakategooriate kaupa, kui see on asjakohane. Partnerluslepingu puhul võib eraldada jooksva kalendriaasta ja järgmiste kalendriaastate vahendeid. Kui liikmesriik taotleb programmi muutmist, võib eraldada üksnes järgmiste kalendriaastate vahendeid.

3. Käesoleva artikli lõikes 1 osutatud summasid kasutatakse liikmesriigi osa raames antavasse ELi tagatisse eraldiste tegemisel ning InvestEU nõustamiskeskuse jaoks pärast osaluslepingu sõlmimist kooskõlas InvestEU määruse artikli 10 lõikega 3. Liidu eelarvelised kulukohustused iga rahalist toetust käsitleva lepingu puhul võib komisjon täita iga-aastaste osamaksetena ajavahemikul 1. jaanuarist 2021 kuni 31. detsembrini 2027.
4. Olenemata finantsmääruse artiklist 12, kui InvestEU määruse artikli 10 lõikes 2 sätestatud osaluslepingut ei ole sõlmitud nelja kuu jooksul alates kuupäevast, mil komisjon võttis vastu otsuse, mis käsitleb partnerluslepingu vastuvõtmist käesoleva artikli lõikes 1 osutatud summa ulatuses, mis on eraldatud partnerluslepingu alusel, eraldatakse vastav summa programmile või programmidele toetava fondi ja piirkonnakategooria raames, kui see on liikmesriigi taotlusel asjakohane.

Osalusleping, mis käsitleb programmi muutmise taotlusega eraldatud summasid, millele on osutatud lõikes 1, sõlmitakse üheaegselt programmi muutmise otsuse vastuvõtmisega.
5. Kooskõlas InvestEU määruse artikli 10 lõike 4 teise lõiguga lõpetatakse osalusleping või seda pikendatakse vastastikusel kokkuleppel, kui kohast tagatislepingut ei ole sõlmitud üheksa kuu jooksul pärast osaluslepingu sõlmimist.

Kui liikmesriigi osalemine InvestEU fondis lõpetatakse, nõutakse ühisesse eraldisfondi eraldisena makstud asjaomased summad sisse sihtotstarbelise sisetuluna vastavalt finantsmääruse artikli 21 lõikele 5. Asjaomane liikmesriik esitab taotluse ühe või mitme programmimuudatuse tegemiseks, et kasutada tagasinõutud summasid ja järgmisteks kalendriaastateks eraldatud summasid käesoleva artikli lõike 2 kohaselt. Osalusleping lõpetatakse või seda muudetakse üheaegselt asjaomase programmi või asjaomaste programmide muutmise otsuste vastuvõtmisega.

6. Kooskõlas InvestEU määruse artikli 10 lõike 4 kolmanda lõiguga muudetakse osaluslepingut, kui tagatislepingut ei ole nõuetekohaselt rakendatud nelja aasta jooksul pärast tagatislepingu sõlmimist. Liikmesriik võib taotleda, et summasid, mis on käesoleva artikli lõike 1 kohaselt antud ELi tagatisena ja mis on tagatislepingust tulenevalt kulukohustusega seotud, kuid ei kata tagatise aluseks olevaid laene, omakapitaliinvesteeringuid või muid riski kandvaid vahendeid, menetletaks vastavalt käesoleva artikli lõikele 5.
7. ELi tagatisse eraldatud summadest tulenevad või nendega seotud vahendid tehakse liikmesriigile kättesaadavaks kooskõlas InvestEU määruse artikli 10 lõike 5 punktiga a ja neid kasutatakse toetuseks rahastamisvahendite või eelarveliste tagatiste vormis sama eesmärgi või samade eesmärkide saavutamiseks.

8. Käesoleva artikli lõigete 4, 5 ja 6 kohaselt programmis taaskasutatavate summade puhul algab artikli 105 lõikes 1 sätestatud kulukohustustest vabastamise tähtaeg aastal, mil vastavad eelarvelised kulukohustused võetakse.

II PEATÜKK

Eeltingimused ja tulemusraamistik

Artikkel 15

Eeltingimused

1. Käesolevas määruses sätestatakse erieesmärkide saavutamise eeltingimused.

III lisa sisaldab horisontaalseid eeltingimusi, mida kohaldatakse kõikide erieesmärkide suhtes, ning nende tingimuste täitmise hindamiseks vajalikud kriteeriumid.

IV lisa sisaldab ERFi, ESF+ ja Ühtekuuluvusfondi valdkondlikke eeltingimusi ning nende tingimuste täitmise hindamiseks vajalikke kriteeriume.

Riigiabi eeskirjade tõhusa kohaldamise vahendeid ja suutlikkust käsitlevat rakendamistingimust ei kohaldata programmide suhtes, mida toetatakse AMIFist, Sisejulgeolekufondist või piirihalduse ja viisapoliitika rahastust.

2. Programmi ettevalmistamise ning programmi muudatuse kaudu uue erieesmärgi kehtestamise puhul hindab liikmesriik, kas valitud erieesmärgi saavutamise eeltingimused on täidetud. Rakendamistingimus on täidetud, kui on saavutatud vastavus kõikidele asjaomastele kriteeriumidele. Liikmesriik esitab iga programmi või programmi muudatuse puhul teabe täidetud ja täitmata eeltingimuste kohta ning kui ta loeb eeltingimuse täidetuks, põhjendab seda.
3. Kui eeltingimus ei ole programmi või programmi muudatuse heakskiitmise ajal täidetud, teavitab liikmesriik komisjoni niipea, kui loeb eeltingimuse täidetuks, ja selle täitmise põhjenduse.
4. Komisjon koostab niipea kui võimalik ja hiljemalt kolme kuu möödumisel pärast lõikes 3 osutatud teabe saamist hinnangu ja teatab liikmesriigile, kas ta nõustub liikmesriigiga eeltingimuse täidetuks lugemise osas.

Kui komisjon ei nõustu liikmesriigiga eeltingimuste täidetuks lugemise osas, teatab ta sellest liikmesriigile ja esitab oma hinnangu.

Kui liikmesriik ei nõustu komisjoni hinnanguga, esitab ta ühe kuu jooksul oma tähelepanekud ja komisjon toimib vastavalt esimesele lõigule.

Kui liikmesriik nõustub komisjoni hinnanguga, toimib ta vastavalt lõikele 3.

5. Ilma et see piiraks artikli 105 kohaldamist, võib erieesmärgiga seotud tegevuse kulud küll kanda maksetaotlustesse, kuid komisjon ei hüvita neid enne, kui ta on liikmesriigile teatanud käesoleva artikli lõike 4 esimese lõigu kohaselt eeltingimuse täitmisest.

Esimest lõiku ei kohaldata tegevuse suhtes, millega aidatakse kaasa asjaomase eeltingimuse täitmisele.

6. Liikmesriik tagab, et eeltingimused on täidetud ja et neid järgitakse kogu programmitöö perioodi vältel. Liikmesriik teavitab komisjoni kõigist eeltingimuste täitmist mõjutavatest muudatustest.

Kui komisjon leiab, et eeltingimus ei ole enam täidetud, teatab ta sellest liikmesriigile, esitades oma hinnangu. Seejärel järgitakse lõike 4 teises ja kolmandas lõigus sätestatud menetlust.

Kui komisjon jõuab järeldusele, et eeltingimus on jätkuvalt täitmata, ja ilma et see piiraks artikli 105 kohaldamist, võib asjaomase erieesmärgiga seotud tegevuse kulud liikmesriigi tähelepanekute põhjal küll maksetaotlustesse kanda, kuid komisjon ei hüvita neid enne, kui ta on liikmesriigile teatanud käesoleva artikli lõike 4 esimese lõigu kohaselt eeltingimuse täitmisest.

7. IV lisa ei kohaldata Õiglase Ülemineku Fondist toetatavate prioriteetide ega ERFi ja ESF+ vahendite suhtes, mis paigutatakse ümber Õiglase Ülemineku Fondi vastavalt artiklile 27.

Artikkel 16

Tulemusraamistik

1. Iga liikmesriik kehtestab tulemusraamistiku, et võimaldada programmi rakendamise vältel selle tulemuslikkust seirata ja hinnata ning anda selle kohta aru; samuti aitab tulemusraamistik mõõta fondide üldist tulemuslikkust.

Tulemusraamistik koosneb järgmisest:

- a) fondispetsiifilistes määrustes sätestatud erieesmärkidega seotud väljund- ja tulemusnäitajad, mis on programmi jaoks välja valitud;
 - b) eesmärgid, mis tuleb väljundnäitajate puhul saavutada 2024. aasta lõpuks, ning
 - c) väljund- ja tulemusnäitajate sihtväärtused, mis tuleb saavutada 2029. aasta lõpuks.
2. Vahe-eesmärgid ja sihtväärtused kehtestatakse programmi iga erieesmärgi puhul, välja arvatud tehniline abi ning ESF+ määruse artikli 4 lõike 1 punktis m sätestatud erieesmärk, mis käsitleb materiaalsel puudust.
3. Vahe-eesmärgid ja sihtväärtused võimaldavad komisjonil ja liikmesriikidel mõõta erieesmärkide saavutamisel tehtavaid edusamme. Vahe-eesmärgid ja sihtväärtused peavad vastama finantsmääruse artikli 33 lõikes 3 sätestatud nõuetele.

Artikkel 17

Tulemusraamistiku kindlaksmääramise metoodika

1. Tulemusraamistiku kindlaksmääramise metoodika hõlmab:
 - a) liikmesriikide poolt näitajate valimiseks kohaldatud kriteeriume;
 - b) kasutatud andmeid või tõendeid, andmete kvaliteedi tagamise meetodit ja arvutusmeetodit;
 - c) tegureid, mis võivad mõjutada vahe-eesmärkide ja sihtväärtuste saavutamist, ning nende tegurite arvessevõtmise meetodit.
2. Liikmesriik teeb taotluse korral tulemusraamistiku kindlaksmääramise metoodika komisjonile kättesaadavaks.

Artikkel 18

Vahehindamine ja paindlikkuse piires kohandatav summa

1. Liikmesriik vaatab läbi kõik ERFist, ESF+ist, Ühtekuuluvusfondist ja Õiglase Ülemineku Fondist toetatavad programmid, võttes arvesse:
 - a) 2024. aastal vastu võetud asjaomastes riigipõhistes soovitustes kindlaks tehtud uusi probleeme;
 - b) lõimitud riikliku energia- ja kliimakava rakendamisel tehtud edusamme, kui see on asjakohane;

- c) Euroopa sotsiaalõiguste samba põhimõtete rakendamisel tehtud edusamme;
 - d) asjaomase liikmesriigi või piirkonna sotsiaal-majanduslikku olukorda, pöörates erilist tähelepanu territoriaalsetele vajadustele, võttes arvesse mis tahes olulist negatiivset rahanduslikku, majanduslikku või sotsiaalset arengut;
 - e) hiljutiste hindamiste peamisi tulemusi;
 - f) vahe-eesmärkide saavutamisel tehtud edusamme, võttes arvesse programmi rakendamisel tekkinud olulisi probleeme;
 - g) Õiglase Ülemineku Fondist toetust saavate programmide puhul määruse (EL) 2018/1999 artikli 29 lõike 1 punkti b kohaselt komisjoni tehtud hindamist.
2. Liikmesriik esitab 31. märtsiks 2025 komisjonile iga programmi puhul hinnangu vahehindamise tulemuste kohta, sealhulgas ettepaneku artikli 86 lõike 1 teises lõigus osutatud kohandatava summa lõpliku jaotuse kohta.
3. Kui seda peetakse pärast programmi vahehindamist vajalikuks või kui lõike 1 punkti a kohaselt on kindlaks tehtud uusi probleeme, esitab liikmesriik komisjonile lõikes 2 osutatud hinnangu koos muudetud programmiga.

Läbivaatamine hõlmab:

- a) rahaliste vahendite jaotusi prioriteetide kaupa;
- b) muudetud või uusi sihtväärtusi;
- c) programmile „InvestEU“ eraldatavaid summasid fondide ja piirkonnakategooriate kaupa, kui see on asjakohane.

Komisjon kiidab läbivaadatud programmi, sealhulgas kohandatava summa lõpliku jaotuse, kooskõlas artikliga 24 heaks.

- 4. Kui liikmesriik leiab vahehindamise tulemusel, et programmi ei ole vaja muuta, siis komisjon
 - a) kas võtab kolme kuu jooksul pärast lõikes 2 osutatud hinnangu esitamist vastu otsuse, milles kinnitatakse kohandatava summa lõplikku jaotust, või
 - b) taotleb, et liikmesriik esitaks kahe kuu jooksul pärast käesoleva artikli lõikes 2 osutatud hinnangu esitamist muudetud programmi artikli 24 kohaselt.
- 5. Nimetatud summat saab tegevuste valimise jaoks kasutada alles siis, kui komisjon on vastu võtnud otsuse, milles kinnitatakse kohandatava summa lõplik jaotus.
- 6. Komisjon koostab aruande vahehindamise tulemuste kohta ning esitab selle Euroopa Parlamendile ja nõukogule 2026. aasta lõpuks.

III PEATÜKK

Usaldusväärse majandusjuhtimise ning erandlike või ebatavaliste asjaoludega seotud meetmed

Artikkel 19

Meetmed fondide tulemuslikkuse sidumiseks usaldusväärse majandusjuhtimisega

1. Komisjon võib esitada liikmesriigile taotluse, et see vaataks läbi asjaomased programmid ja teeks nendega seoses muudatusettepanekuid, kui see on vajalik nõukogu asjaomaste soovitude rakendamise toetamiseks.

Kõnealuse taotluse võib esitada järgmistel eesmärkidel:

- a) toetamaks liikmesriigile ELi toimimise lepingu artikli 121 lõike 2 alusel antud asjaomase riigipõhise soovitude rakendamist või ELi toimimise lepingu artikli 148 lõike 4 kohaselt vastu võetud ning kõnealusele liikmesriigile adresseeritud asjaomase nõukogu soovitude rakendamist;
- b) toetamaks asjaomasele liikmesriigile adresseeritud nõukogu asjaomaste soovitude rakendamist, mis on vastu võetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1176/2011¹ artikli 7 lõike 2 või artikli 8 lõike 2 kohaselt, eeldusel et neid muudatusi peetakse vajalikuks makromajandusliku tasakaalustamatuse korrigeerimisele kaasa aitamisel.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. november 2011. aasta määrus (EL) nr 1176/2011, makromajandusliku tasakaalustamatuse ennetamise ja korrigeerimise kohta (ELT L 306, 23.11.2011, lk 25).

2. Lõike 1 kohaselt komisjoni poolt liikmesriigile esitatud taotlus peab olema põhjendatud ja selles tuleb viidata vajadusele toetada asjaomaste soovitude rakendamist, samuti peavad seal olema ära toodud programmid ja prioriteedid, mis komisjoni hinnangul on asjakohased, ja eeldatavate muudatuste laad. Sellist taotlust ei esitata enne 2023. või pärast 2026. aastat ega samade programmide kohta kahel järjestikusel aastal.
3. Liikmesriik esitab oma vastuse lõikes 1 osutatud taotlusele kahe kuu jooksul alates selle saamisest, esitades muudatused, mida ta peab asjaomastes programmides vajalikuks, selliste muudatuste põhjendused, tuues ära asjaomased programmid ning näidates, milline on kavandatavate muudatuste laad ja nende eeldatav mõju soovitude täitmisele ning fondide rakendamisele. Kui see on vajalik, esitab komisjon tähelepanekud ühe kuu jooksul alates vastuse saamisest.
4. Liikmesriik esitab ettepaneku asjaomaste programmide muutmiseks kahe kuu jooksul alates lõikes 3 osutatud vastuse esitamise kuupäevast.
5. Kui komisjon ei ole tähelepanekuid esitanud või kui komisjon on veendunud, et esitatud tähelepanekud on nõuetekohaselt arvesse võetud, võtab komisjon vastu otsuse, millega kiidetakse heaks asjaomaste programmide muutmine hiljemalt neli kuud pärast seda, kui liikmesriik selle esitas.

6. Kui liikmesriik ei võta lõikes 1 osutatud taotlusele reageerimiseks lõigetes 3 ja 4 sätestatud tähtaegade jooksul tulemuslikke meetmeid, võib komisjon kolme kuu jooksul pärast seda, kui ta on esitanud oma tähelepanekud lõike 3 kohaselt või kui liikmesriik on esitanud lõike 4 kohase ettepaneku, teha nõukogule ettepaneku peatada asjaomastele programmidele või prioriteetidele kõik maksed või osa makseid. Komisjon põhjendab oma ettepanekus, miks ta jõudis järeldusele, et liikmesriik ei ole võtnud tulemuslikke meetmeid. Komisjon võtab ettepaneku esitamisel arvesse kogu asjakohast teavet ja arvestab asjakohaselt kõiki lõike 14 kohasest struktureeritud dialoogist tulenevaid aspekte ja selle kaudu esitatud arvamusi.

Nõukogu teeb otsuse kõnealuse ettepaneku kohta rakendusaktiga. Seda rakendusakti kohaldatakse üksnes maksetaotlustele, mis on esitatud pärast kõnealuse rakendusakti vastuvõtmise kuupäeva.

7. Komisjon teeb nõukogule ettepaneku peatada liikmesriigi ühele või mitmele programmile kõik kulukohustused või maksed või osa neist, kui nõukogu otsustab kooskõlas ELi toimimise lepingu artikli 126 lõikega 8 või lõikega 11, et liikmesriik ei ole oma ülemäärase eelarvepuudujäägi korrigeerimiseks tõhusaid meetmeid võtnud, välja arvatud juhul, kui ta on kindlaks teinud tõsise majandussurutise olemasolu euroalal või kogu liidus nõukogu määruse (EÜ) nr 1467/97¹ artikli 3 lõike 5 ja artikli 5 lõike 2 tähenduses.

¹ Nõukogu 7. juuli 1997. aasta määrus (EÜ) nr 1467/97 ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse rakendamise kiirendamise ja selgitamise kohta (ELT L 209, 2.8.1997, lk 6).

8. Komisjon võib teha nõukogule ettepaneku peatada liikmesriigi ühele või mitmele programmile kõik kulukohustused või maksed või osa neist mis tahes järgmisel juhul:
- a) kui nõukogu võtab Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1176/2011¹ artikli 8 lõike 3 kohaselt samas ülemäärase tasakaalustamatuse menetluses vastu kaks järjestikust soovitus põhjusel, et liikmesriik on esitanud ebapiisava parandusmeetmete kava;
 - b) kui nõukogu teeb määruse (EL) nr 1176/2011 artikli 10 lõike 4 kohaselt samas ülemäärase tasakaalustamatuse menetluses kaks järjestikust otsust, milles tuvastatakse, et liikmesriik on jätnud nõuded täitmata, sest ta ei ole soovitatud parandusmeetmeid võtnud;
 - c) kui komisjon jõuab järeldusele, et liikmesriik ei ole võtnud meetmeid, nagu on osutatud nõukogu määruses (EÜ) nr 332/2002², ning selle tulemusena otsustab mitte lubada sellele liikmesriigile antud rahalise abi väljamaksmist;

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. novembri 2011. aasta määrus (EL) nr 1176/2011 makromajandusliku tasakaalustamatuse ennetamise ja korrigeerimise kohta (ELT L 306, 23.11.2011, lk 25).

² Nõukogu 18. veebruari 2002. aasta määrus (EÜ) nr 332/2002, millega liikmesriikide maksebilansi toetamiseks luuakse keskmise tähtajaga rahalise abi süsteem (EÜT L 53, 23.2.2002).

d) kui nõukogu otsustab, et liikmesriik ei täida Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 472/2013¹ artiklis 7 osutatud makromajandusliku kohandamisprogrammi nõudeid või ELi toimimise lepingu artikli 136 lõike 1 kohaselt vastu võetud nõukogu otsuses nõutud meetmeid.

9. Esmatähtsaks peetakse kulukohustuste peatamist. Maksed peatatakse ainult juhul, kui taotletakse koheseid meetmeid, ning nõuete olulise eiramise korral. Maksete peatamist kohaldatakse maksetaotlustele, mis on asjaomaste programmide suhtes esitatud pärast peatamisotsuse tegemise kuupäeva.

10. Komisjoni ettepanek kulukohustuste peatamise otsuseks loetakse nõukogu poolt vastuvõetuks, välja arvatud kui nõukogu lükkab ühe kuu jooksul alates komisjoni ettepaneku esitamisest sellise ettepaneku rakendusakti kaudu kvalifitseeritud häälteenamusega tagasi.

Kulukohustuste peatamist kohaldatakse fondide kulukohustustele asjaomase liikmesriigi suhtes alates peatamise otsuse vastuvõtmisele järgneva aasta 1. jaanuarist.

Nõukogu võtab otsuse lõigetes 7 ja 8 osutatud maksete peatamist käsitleva komisjoni ettepaneku kohta vastu rakendusaktiga.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. mai 2013. aasta määrus (EL) nr 472/2013, millega tugevdatakse majanduse ja eelarve järelevalvet euroala liikmesriikide üle, millel on või võivad tekkida tõsised raskused finantsstabiilsuse tagamisel (ELT L 140, 27.5.2013, lk 1).

11. Kulukohustuste või maksete peatamise ulatus ja määr peab olema proportsionaalne, selle puhul tuleb tagada liikmesriikide võrdne kohtlemine ja võtta arvesse liikmesriigi majanduslikku ja sotsiaalset olukorda, eelkõige tööpuuduse määra ning vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse taset liikmesriigis võrreldes liidu keskmisega ning peatamise mõju liikmesriigi majandusele. Eriti tuleb arvesse võtta peatamise mõju kriitilise tähtsusega programmidele, millega püütakse leida lahendust negatiivsetele majandus- või sotsiaalingimustele.
12. Kulukohustuste peatamise suhtes kohaldatakse järgmistel juhtudel piirangut, mis on kuni 25 % fondide järgmise kalendriaastaga seotud kulukohustustest või kuni 0,25 % nominaalsest SKPst, olenevalt sellest, kumb on madalam:
- a) esmakordne nõuete täitmata jätmise ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluses, nagu on osutatud lõikes 7;
 - b) esmakordne nõuete täitmata jätmise seoses parandusmeetmete kavaga ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluses, nagu on osutatud lõike 8 punktis a;
 - c) soovitatud parandusmeetme rakendamata jätmise ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluses, nagu on osutatud lõike 8 punktis b;
 - d) esmakordne nõuete täitmata jätmise, nagu on osutatud lõike 8 punktides c ja d.

Jätkuva nõuete täitmata jätmise korral võib kulukohustuste peatamisel ületada esimeses lõigus sätestatud maksimaalseid protsendimäärasid.

13. Nõukogu tühistab komisjoni ettepanekule tuginedes kulukohustuste peatamise järgmistel juhtudel:
- a) kui ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlus peatatakse vastavalt määruse (EÜ) nr 1467/97 artiklile 9 või kui nõukogu on ELi toimimise lepingu artikli 126 lõike 12 kohaselt otsustanud tunnistada otsuse ülemäärase eelarvepuudujäägi olemasolu kohta kehtetuks;
 - b) kui nõukogu on toetanud parandusmeetmete kava, mille asjaomane liikmesriik on esitanud vastavalt määruse (EL) nr 1176/2011 artikli 8 lõikele 2 või kui ülemäärase tasakaalustamatuse menetlus peatatakse vastavalt kõnealuse määruse artikli 10 lõikele 5 või kui nõukogu on lõpetanud ülemäärase tasakaalustamatuse menetluse vastavalt kõnealuse määruse artiklile 11;
 - c) kui komisjon on jõudnud järeldusele, et asjaomane liikmesriik on võtnud asjakohased meetmed, nagu on osutatud määruses (EÜ) nr 332/2002;
 - d) kui komisjon on jõudnud järeldusele, et asjaomane liikmesriik on võtnud asjakohased meetmed, et rakendada määruse (EL) nr 472/2013 artiklis 7 osutatud makromajanduslikku kohandamisprogrammi, või meetmed, mida nõutakse ELi toimimise lepingu artikli 136 lõike 1 kohases nõukogu otsuses.

Pärast seda, kui nõukogu on kulukohustuste peatamise tühistanud, kannab komisjon peatatud kulukohustused üle järgmistesse aastatesse vastavalt määruse (EL, Euratom) 2020/2093 artiklile 6.

Peatatud kulukohustusi saab üle kanda hiljemalt 2027. aasta eelarvesse.

Üle kantud summa artikli 105 kohast kulukohustusest vabastamise tähtaega hakatakse arvestama alates aastast, mil peatatud kulukohustus üle kanti.

Otsuse maksete peatamise tühistamise kohta teeb nõukogu komisjoni ettepaneku põhjal juhul, kui on täidetud esimeses lõigus sätestatud kohaldatavad tingimused. Komisjoni kulukohustuste peatamise otsuse ettepanek loetakse nõukogus vastuvõetuks, välja arvatud kui nõukogu otsustab rakendusaktiga lükata ühe kuu jooksul alates komisjoni ettepaneku esitamisest selle ettepaneku kvalifitseeritud häälteenamusega tagasi.

14. Komisjon hoiab Euroopa Parlamenti käesoleva artikli rakendamisega kursis. Komisjon teavitab Euroopa Parlamenti viivitamata eelkõige juhul, kui üks lõigetes 6, 7 ja 8 sätestatud tingimus osutub liikmesriigi puhul täidetuks, ning edastab üksikasjalikud andmed fondide ja programmide kohta, mille puhul võidakse peatamist kohaldada.

Võttes arvesse esimeses lõigus osutatud teabe edastamise kohustust, võib Euroopa Parlament kutsuda komisjoni käesoleva artikli kohaldamist käsitlevale struktureeritud dialoogile.

Komisjon edastab peatamise ettepaneku või peatamise tühistamise ettepaneku Euroopa Parlamendile ja nõukogule viivitamata pärast selle vastu võtmist. Euroopa Parlament võib paluda komisjonil oma ettepanekut põhjendada.

15. Komisjon vaatab käesoleva artikli kohaldamise läbi 31. detsembriks 2025. Komisjon koostab sel eesmärgil aruande ja edastab selle Euroopa Parlamendile ja nõukogule, lisades vajaduse korral seadusandliku ettepaneku.
16. Kui liidu sotsiaalne ja majanduslik olukord muutub olulisel määral, võib komisjon teha ettepaneku käesoleva artikli kohaldamine läbi vaadata, või Euroopa Parlament ja nõukogu võivad, toimides kooskõlas vastavalt ELi toimimise lepingu artikliga 225 või 241, nõuda komisjonilt sellise ettepaneku tegemist.
17. Käesolevat artiklit ei kohaldata ESF+, AMIFI, Sisejulgeolekufondi, piirihalduse ja viisapoliitika rahastu ega Interregi programmidele.

Artikkel 20

Ajutised meetmed fondide kasutamiseks erandlike

või ebatavaliste asjaolude korral

1. Kui nõukogu on pärast ... [käesoleva määruse jõustumise kuupäev] tunnistanud ebatavalise sündmuse olemasolu, mis on väljaspool ühe või mitme liikmesriigi kontrolli ja millel on suur mõju valitsemissektori finantsseisundile, või tõsise majandusliku surutise olemasolu euroalal või liidus tervikuna, nagu on osutatud määruse (EÜ) nr 1466/97¹ artikli 5 lõike 1 kümnendas lõigus, artikli 6 lõike 3 neljandas lõigus, artikli 9 lõike 1 kümnendas lõigus ja artikli 10 lõike 3 neljandas lõigus, või ootamatu tõsise majandusliku sündmuse olemasolu, millel on riigi rahandusele suur negatiivne mõju, nagu on osutatud määruse (EÜ) nr 1467/97 artikli 3 lõikes 5 ja artikli 5 lõikes 2, võib komisjon rakendusotsusega ja kõige rohkem 18 kuuks võtta vastu ühe või mitu järgmist meetet, eeldusel et need on rangelt vajalikud sellistele erandlikele või ebatavalistele oludele reageerimiseks:
 - a) suurendada ühe või mitme asjaomase liikmesriigi taotlusel erandina käesoleva määruse artikli 112 lõigetest 3 ja 4 ning EMKVF-i määruse artiklist 40, AMIFI määruse artiklist 15, Sisejulgeolekufondi määruse artiklist 12 ning piirihalduse ja viisapoliitika rahastu määruse artiklist 12 vahemakseid 10 protsendipunkti võrra üle kohaldatava kaasrahastamise määra, ületamata 100 %;

¹ Nõukogu 7. juuli 1997. aasta määrus (EÜ) nr 1466/97 eelarveseisundi järelevalve ning majanduspoliitika järelevalve ja kooskõlastamise tõhustamise kohta (EÜT L 209, 2.8.1997, lk 1).

- b) lubada liikmesriigi ametiasutustel erandina artikli 63 lõikest 6 valida toetamiseks tegevused, mis on füüsiliselt lõpetatud või täielikult rakendatud enne, kui korraldusasutusele on nõuetekohaselt esitatud programmi alusel rahastamistaotlus, tingimusel, et tegevus on ette nähtud erandlikele asjaoludele reageerimiseks;
 - c) sätestada, et erandina artikli 63 lõikest 7 võivad kõnealustele asjaoludele reageerimiseks võetud meetmete kulud olla rahastamiskõlblikud alates kuupäevast, mil nõukogu nende asjaolude olemasolu kinnitas;
 - d) pikendada erandina artikli 41 lõikest 6, artikli 42 lõikest 1, artikli 44 lõikest 2 ja artikli 49 lõike 3 esimesest lõigust dokumentide ja andmete komisjonile esitamise tähtaegu kuni kolme kuu võrra.
2. Komisjon hoiab Euroopa Parlamenti ja nõukogu käesoleva artikli rakendamisega kursis. Kui üks lõikes 1 sätestatud tingimustest on täidetud, teavitab komisjon viivitamata Euroopa Parlamenti ja nõukogu oma hinnangust olukorrale ja järelmeetmetest, mida ta kavatseb võtta.
3. Euroopa Parlament või nõukogu võivad kutsuda komisjoni käesoleva artikli kohaldamist käsitlevale struktureeritud dialoogile. Olukorra hindamisel ja järelmeetmete kavandamisel võtab komisjon nõuetekohaselt arvesse selle struktureeritud dialoogi käigus võetud seisukohti ja väljendatud arvamusi.

4. Kui pärast 18 kuu pikkust ajavahemikku, nagu on osutatud lõikes 1, on kõnealuste ajutiste meetmete vastuvõtmise tinginud konkreetsed asjaolud endiselt alles, hindab komisjon olukorda uuesti ja esitab kohasel juhul seadusandliku ettepaneku, millega muudetakse käesolevat määrust, nähes nende asjaoludega tegelemiseks ette vajaliku paindlikkuse.
5. Komisjon teavitab Euroopa Parlamenti ja nõukogu lõike 1 kohaselt vastu võetud rakendusotsusest viivitamata ja hiljemalt kahe tööpäeva jooksul pärast selle vastu võtmist.

III JAOTIS

PROGRAMMITÖÖ

I PEATÜKK

Üldsätted fondide kohta

Artikkel 21

Programmide ettevalmistamine ja esitamine

1. Liikmesriigid valmistavad koostöös artikli 8 lõikes 1 osutatud partneritega ette programmid fondide rakendamiseks ajavahemikul 1. jaanuarist 2021 kuni 31. detsembrini 2027.

2. Liikmesriigid esitavad programmid komisjonile hiljemalt kolm kuud pärast partnerluslepingu esitamist. AMIFi, Sisejulgeolekufondi ja piirihalduse ja viisapoliitika rahastu puhul esitavad liikmesriigid programmid komisjonile hiljemalt kolm kuud pärast käesoleva määruse või asjakohase fondispetsiifilise määruse jõustumist, olenevalt sellest, kumb kuupäev on hilisem.
3. Liikmesriik valmistab programmid ette vastavalt V lisas esitatud programmi vormile.

AMIFi, Sisejulgeolekufondi ja piirihalduse ja viisapoliitika rahastu puhul valmistavad liikmesriigid programmid ette vastavalt VI lisas esitatud programmi vormile.
4. Kui keskkonnaaruanne koostatakse vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivile 2001/42/EÜ¹, avaldatakse see käesoleva määruse artikli 49 lõikes 1 osutatud programmi veebisaidil.

Artikkel 22

Programmide sisu

1. Igas programmis sätestatakse strateegia, mis käsitleb programmi kaudu antavat panust poliitikaeesmärkide või Õiglase Ülemineku Fondi erieesmärgi saavutamisse ning programmi tulemuste kohta teabe levitamist.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. juuni 2001. aasta direktiiv 2001/42/EÜ teatavate kavade ja programmide keskkonnamõju hindamise kohta (ELT L 197, 21.7.2001, lk 30).

2. Programm koosneb ühest või mitmest prioriteedist. Iga prioriteet vastab ühele poliitikaeesmärgile, Õiglase Ülemineku Fondi erieesmärgile või tehnilisele abile, mida rakendatakse vastavalt artikli 36 lõikele 4 või artiklile 37. Ühe prioriteedi puhul võib kasutada toetust ühest või mitmest fondist, välja arvatud juhul, kui sellele antakse toetust Õiglase Ülemineku Fondist või see on seotud artikli 36 lõike 4 või artikli 37 kohaselt rakendatud tehnilise abiga. Poliitikaeesmärgile vastav prioriteet koosneb ühest või mitmest erieesmärgist. Samale poliitikaeesmärgile või Õiglase Ülemineku Fondi erieesmärgile võib vastata mitu prioriteeti.

AMIFist, Sisejulgeolekufondist ja piirihalduse ja viisapoliitika rahastust toetatavate programmide puhul saab programm toetust ühest fondist ning koosneb erieesmärkidest ja tehnilise abi erieesmärkidest.

3. Iga programm sisaldab järgmist teavet:

- a) kokkuvõtte peamistest väljakutsetest, võttes arvesse järgmist:
 - i) majanduslikud, sotsiaalsed ja territoriaalsed erinevused ja ebavõrdsus, välja arvatud EMKVFist toetatavate programmide puhul;
 - ii) turutõrked;
 - iii) investeerimisvajadused ja vastastikune täiendavus ning koostoime muude toetusvormidega;

- iv) probleemid, mis on kindlaks tehtud asjaomastes riigipõhistes soovitustes, kõnealuse liikmesriigi asjaomastes riiklikes või piirkondlikes strateegiates, sealhulgas lõimitud riiklikus energia- ja kliimakavas, ning seoses Euroopa sotsiaalõiguste samba põhimõtetega ning AMIFi, Sisejulgeolekufondi ja piirihalduse ja viisapoliitika rahastu puhul liikmesriigile adresseeritud muudes asjaomastes liidu soovitustes;
- v) haldussuutlikkuse ja juhtimisega seotud probleemid ning lihtsustamismeetmed;
- vi) integreeritud lähenemisviis demograafiliste probleemidega tegelemiseks, kui see on asjakohane;
- vii) varasematest kogemustest saadud õppetunnid;
- viii) makropiirkondlikud strateegiaid ja merepiirkondade strateegiaid, kui liikmesriigid ja piirkonnad sellistes strateegiates osalevad;
- ix) AMIFist, Sisejulgeolekufondist ja piirihalduse ja viisapoliitika rahastust toetatavate programmide puhul asjakohase liidu õigustiku ja asjakohaste tegevuskavade rakendamisel tehtud edusammud ja ning erieesmärkide valiku põhjendus;
- x) Õiglase Ülemineku Fondist toetatavate programmide puhul õiglase ülemineku territoriaalsetes kavades kindlaks tehtud üleminekuprobleemid;

AMIFist, Sisejulgeolekufondist või piirihalduse ja viisapoliitika rahastust toetatavate programmide puhul ei kohaldata alapunkte i, ii ja viii.

- b) põhjendus valitud poliitikaeesmärkide, neile vastavate prioriteetide, erieesmärkide ja toetusvormide kohta;
- c) erieesmärgid iga prioriteedi kohta, välja arvatud tehniline abi;
- d) iga erieesmärgi puhul:
 - i) seonduvate meetmete liigid ning nende meetmete eeldatav panus erieesmärkide saavutamisse ning makropiirkondlikesse ja merepiirkondade strateegiatesse ning õiglase ülemineku territoriaalsetesse kavadesse, mida toetab Õiglase Ülemineku Fond, kui see on asjakohane;
 - ii) väljundnäitajad ja tulemusnäitajad koos asjaomaste vahe-eesmärkide ja sihtväärtustega;
 - iii) peamised sihtrühmad;
 - iv) võrdõiguslikkuse, kaasatuse ja mittediskrimineerimise tagamise meetmed;
 - v) konkreetsed sihtpiirkonnad, sealhulgas integreeritud territoriaalsete investeeringute, kogukonna juhitud kohaliku arengu või muude territoriaalse arengu vahendite kavandatav kasutamine;
 - vi) piirkondadevahelised, piiriülesed ja riikidevahelised meetmed, mille puhul asuvad toetusesaajad vähemalt ühes muus liikmesriigis või väljapool liitu, kui see on asjakohane;

- vii) rahastamisvahendite kavandatav kasutamine;
- viii) sekkumise liigid ja programmile eraldatud vahendite esialgne jaotus sekkumise liikide kaupa;
- ix) Õiglase Ülemineku Fondi erieesmärgi puhul ERFist ja ESF+ist artikli 27 kohaselt ümber paigutatud summade põhjendus, samuti nende jaotus piirkonnakategooriate kaupa, mis kajastab õiglase ülemineku territoriaalsete kavade kohaselt kavandatud sekkumise liike;
- e) seoses iga prioriteediga artikli 36 lõike 4 kohaselt rakendatud tehnilise abi puhul:
 - i) seonduvate meetmete liigid;
 - ii) väljundnäitajad koos asjaomaste vahe-eesmärkide ja sihtväärtustega;
 - iii) peamised sihtrühmad;
 - iv) sekkumise liigid ja programmile eraldatud vahendite esialgne jaotus sekkumise liikide kaupa;
- f) tehnilise abi kavandatav kasutamine vastavalt artiklile 37, kui see on kohaldatav, ja asjakohased sekkumise liigid;

- g) rahastamiskava, mis sisaldab:
- i) tabelit, kus täpsustatakse kõik rahalised eraldised fondide ja, kui see on asjakohane, piirkonnakategooriate kaupa kogu programmitöö perioodiks ja aastate kaupa, sealhulgas kõik artikli 26 või 27 kohaselt ümber paigutatud summad;
 - ii) ERFist, ESF+ist, Ühtekuuluvusfondist ja Õiglase Ülemineku Fondist toetatavate programmide puhul tabelit, kus täpsustatakse iga prioriteedi kõik rahalised eraldised fondide ja piirkonnakategooriate kaupa, kui see on asjakohane, samuti liikmesriigi rahaline osalus ja see, kas osalus koosneb avaliku sektori või erasektori vahenditest või mõlemast;
 - iii) EMKVFist toetatavate programmide puhul tabelit, kus täpsustatakse iga erieesmärgi puhul kõigi fondi toetusena ja liikmesriigi rahalise osalusena saadud rahaliste eraldiste summa;
 - iv) AMIFist, Sisejulgeolekufondist ja piirihalduse ja viisapoliitika rahastust toetatavate programmide puhul tabelit, kus täpsustatakse erieesmärkide kaupa kõik rahalised eraldised, mis jagunevad meetme liigi alusel, samuti liikmesriigi rahaline osalus ja see, kas osalus koosneb avaliku sektori või erasektori vahenditest või mõlemast;
- h) meetmed, mida võetakse, et kaasata artikli 8 lõikes 1 osutatud asjaomased partnerid programmi ettevalmistamisse, ning nende partnerite roll programmi rakendamises, seires ja hindamises;

- i) iga artikli 15 ning III lisa ja IV lisa kohaselt kehtestatud ja valitud erieesmärgiga seotud eeltingimuse puhul hinnang selle kohta, kas eeltingimus on programmi esitamise kuupäeval täidetud;
- j) programmi teabevahetuse ja nähtavusega seotud kavandatav lähenemisviis, millega määratakse kindlaks selle eesmärgid, sihtrühmad, teabevahetuskanalid, sealhulgas sotsiaalmeedia kaudu teavitamine, kui see on asjakohane, kavandatud eelarve ning asjaomased seire- ja hindamisnäitajad;
- k) programmi haldavad asutused ja asutus või artikli 36 lõike 5 kohase tehnilise abi puhul, kui see on asjakohane, asutused, kes saavad komisjonilt makseid.

Käesoleva lõike punkti a alapunkte i, ii ja viii ei kohaldata programmide suhtes, mille puhul piirdatakse selle erieesmärgi toetamisega, mis on sätestatud ESF+ määruse artikli 4 lõike 1 punktis m. Käesoleva lõike punkti d ei kohaldata erieesmärgi suhtes, mis on sätestatud ESF+ määruse artikli 4 lõike 1 punktis m.

ERFile, Ühtekuuluvusfondile, ESF+ile, Õiglase Ülemineku Fondile ja EMKVFile esitatakse koos programmiga teavitamise eesmärgil ka kavandatud strateegiliselt oluliste tegevuste loetelu koos ajakavaga.

Kui kooskõlas punktiga k määratakse kindlaks mitu asutust, kes komisjonilt makseid saavad, peab liikmesriik esitama ka hüvitatavate summade jaotuse nende asutuste vahel.

4. Erandina lõike 3 punktidest b–e esitatakse iga sellise programmi erieesmärgi kohta, mida toetatakse AMIFist, Sisejulgeolekufondist ning piirihalduse ja viisapoliitika rahastust, järgmised andmed:
- a) esialgse olukorra, probleemide ja fondist toetatavate meetmete kirjeldus;
 - b) rakendusmeetmed;
 - c) meetmete esialgne loetelu ja nende eeldatav panus erieesmärkide saavutamisse;
 - d) vajaduse korral AMIFi määruse artiklites 19 ja 20 osutatud tegevustoetuse, konkreetsete meetmete, erakorralise toetuse ja meetmetega seotud põhjendused;
 - e) väljund- ja tulemusnäitajad koos asjaomaste vahe-eesmärkide ja sihtväärtustega;
 - f) programmile eraldatud vahendite esialgne jaotus sekkumise liikide kaupa.
5. Sekkumiste liigitamisel lähtutakse I lisas sätestatud nomenklatuurist. EMKVFi, AMIFist, Sisejulgeolekufondist ning piirihalduse ja viisapoliitika rahastust toetatavate programmide puhul lähtutakse sekkumiste liigitamisel fondispetsiifilistes määrustes sätestatud nomenklatuurist.
6. ERFi, ESF+, Ühtekuuluvusfondi ja Õiglase Ülemineku Fondi programmide puhul kantakse lõike 3 punkti g alapunktis ii osutatud tabelisse üksnes aastate 2021–2027 summad, sealhulgas kohandatav summa.

7. Liikmesriik teavitab komisjoni lõike 3 esimese lõigu punktis k osutatud teabe mis tahes muudatustest, taotlemata seejuures programmi muutmist.
8. Õiglase Ülemineku Fondist toetatavate programmide puhul esitavad liikmesriigid komisjonile õiglase ülemineku territoriaalsed kavad programmi või programmide osana või muutmise taotluse osana.

Artikkel 23

Programmide heakskiitmine

1. Komisjon hindab programmi, selle vastavust käesolevale määrusele ja fondispetsiifilistele määrustele ning ERFi, ESF+, Ühtekuuluvusfondi, Õiglase Ülemineku Fondi ja EMKVF-i puhul kooskõla asjaomase partnerluslepinguga. Oma hinnangu koostamisel võtab komisjon eelkõige arvesse asjakohaseid riigipõhiseid soovitusi, lõimitud riiklikus energia- ja kliimakavas kindlaks tehtud asjaomaseid probleeme ja Euroopa sotsiaalõiguste samba põhimõtteid ning nende käsitlemise viisi.
2. Komisjon võib esitada oma tähelepanekud kolme kuu jooksul alates kuupäevast, mil liikmesriik programmi esitas.
3. Liikmesriik vaatab programmi läbi, võttes komisjoni tähelepanekud arvesse.

4. Komisjon võtab rakendusaktiga vastu otsuse, mis käsitleb programmi heakskiitmist, hiljemalt viis kuud pärast seda, kui liikmesriik on programmi esimest korda esitanud.

Artikkel 24

Programmide muutmine

1. Liikmesriik võib esitada programmi muutmise põhjendatud taotluse koos muudetud programmiga, kus sätestatakse kõnealuse muudatuse eeldatav mõju eesmärkide saavutamisele.
2. Komisjon hindab muudatust ja selle vastavust käesolevale määrusele ja fondispetsiifilistele määrustele, sealhulgas riigi tasandi nõuetele ning võib esitada tähelepanekuid kahe kuu jooksul alates muudetud programmi esitamise kuupäevast.
3. Liikmesriik vaatab muudetud programmi läbi, võttes arvesse komisjoni tähelepanekuid.
4. Komisjon võtab vastu otsuse, millega kiidetakse programmi muutmine heaks, hiljemalt neli kuud pärast seda, kui liikmesriik esitas muudetud programmi.

5. ERFist, ESF+ist, Ühtekuuluvusfondist ja Õiglase Ülemineku Fondist toetatavate programmide puhul võib liikmesriik programmitöö perioodi vältel sama fondi sama programmi muu prioriteedi alla ümber paigutada summa, mis moodustab kuni 8 % esialgsest eraldisest ja kuni 4 % programmi eelarvest. ERFist, ESF+ist ja Õiglase Ülemineku Fondist toetatavate programmide puhul saab ümber paigutada üksnes sama piirkonnakategooria eraldisi.

EMKVFist toetatavate programmide puhul võib liikmesriik programmitöö perioodi jooksul ümber paigutada kuni 8 % ühe erieesmärgi esialgsest eraldisest mõne teise erieesmärgi alla, hõlmates ka artikli 36 lõike 4 kohaselt rakendatud tehnilist abi.

AMIFist, Sisejulgeolekufondist ning piirihalduse ja viisapoliitika rahastust toetatavate programmide puhul võib liikmesriik programmitöö perioodi jooksul eri liiki meetmete vahel ümber paigutada eraldisi sama prioriteedi raames ning lisaks kuni 15 % ühe prioriteedi esialgsest eraldisest sama fondi mõne teise prioriteedi alla.

Sellised ümberpaigutused ei mõjuta varasemaid aastaid. Ümberpaigutusi ja muudatusi ei loeta märkimisväärseks ja nende tegemiseks ei ole vaja komisjoni otsust programmi muutmise heakskiitmise kohta. Need peavad siiski vastama kõigile regulatiivsetele nõuetele ja seirekomisjon peab need eelnevalt heaks kiitma vastavalt artikli 40 lõike 2 punktile d. Liikmesriik esitab komisjonile asjakohasel juhul artikli 22 lõike 3 punkti g alapunktis ii, iii või iv osutatud muudetud tabeli koos kõigi programmi muudatustega.

6. Komisjoni heakskiit ei ole vajalik pelgalt tehniliste või redaktsiooniliste paranduste puhul, mis ei mõjuta programmi rakendamist. Liikmesriik teavitab komisjoni sellistest parandustest.
7. EMKVFist toetatavate programmide puhul ei ole komisjoni heakskiitu vaja programmide muudatusteks, mis on seotud näitajate kasutuselevõtiga.

Artikkel 25

ERFi, ESF+, Ühtekuuluvusfondi ja Õiglase Ülemineku Fondi ühine toetus

1. ERFist, ESF+ist, Ühtekuuluvusfondist ja Õiglase Ülemineku Fondist võib ühiselt toetada tööhõivesse ja majanduskasvu investeerimise eesmärgi programme.
2. ERFist ja ESF+ist võib täiendavalt rahastada tegevust või selle osa, mille kulud vastavad teise fondi suhtes kehtivate rahastamiskõlblikkuse normide kohaselt sellest teisest fondist toetuse saamise tingimustele, kui need kulud on vajalikud tegevuse rakendamiseks; seejuures tuleb kinni pidada kõnealustest fondidest rahastamise 15 % ülempiirist, mis kehtib programmi iga prioriteedi puhul. Seda võimalust ei kohaldata ERFi ja ESF+ vahendite suhtes, mis paigutatakse ümber Õiglase Ülemineku Fondi vastavalt artiklile 27.

Artikkel 26

Vahendite ümberpaigutamine

1. Liikmesriigid võivad partnerluslepingus või programmi muutmise taotluses, kui programmi seirekomisjon on selle artikli 40 lõike 2 punkti d kohaselt heaks kiitnud, taotleda iga fondi esialgse riikliku eraldise kuni 5 % ulatuses ümberpaigutamist mis tahes muusse eelarve otsese või kaudse täitmise alla kuuluvasse rahastamisvahendisse, kui selline võimalus on sätestatud sellise rahastamisvahendi alusaktis.

Käesoleva lõike esimeses lõigus osutatud ümberpaigutamiste ja artikli 14 lõike 1 esimese lõigu kohaste maksete summa ei tohi ületada 5 % iga fondi esialgsest riiklikust eraldisest.

Liikmesriigid võivad partnerluslepingus või programmi muutmise taotluses taotleda ka iga fondi esialgse riikliku eraldise kuni 5 % ulatuses ümberpaigutamist muusse fondi või muudesse fondidesse, välja arvatud neljandas lõigus sätestatud ümberpaigutamiste puhul.

Liikmesriigid võivad partnerluslepingus või programmi muutmise taotluses taotleda ka fondi esialgse riikliku eraldise kuni 20 % ulatuses täiendavat ümberpaigutamist ERFi, ESF+ või Ühtekuuluvusfondi vahel liikmesriigi koguvahendite ulatuses tööhõivesse ja majanduskasvu investeerimise eesmärgi raames. Liikmesriigid, kelle keskmine töötuse kogumäär oli perioodil 2017–2019 alla 3 %, võivad taotleda sellist täiendavat ümberpaigutamist kuni 25 % ulatuses oma esialgsest riiklikust eraldisest.

2. Ümberpaigutatud vahendeid rakendatakse vastavalt selle fondi või rahastamisvahendi normidele, kuhu need ümber paigutatakse, ning eelarve otsese või kaudse täitmisega rakendatavatesse rahastamisvahenditesse kantavate vahendite puhul sama liikmesriigi toetuseks.
3. Programmi muutmise taotlustes nähakse igaks aastaks ette ümberpaigutatav kogusumma fondide ja piirkonnakategooriate kaupa, kui see on asjakohane, need on nõuetekohaselt põhjendatud, pidades silmas vastastikust täiendavust ja saavutatavat mõju, ning koos nendega esitatakse muudetud programm või programmid vastavalt artiklile 24.
4. Pärast konsulteerimist asjaomase liikmesriigiga esitab komisjon vastuväited ümberpaigutamise taotluse kohta asjaomases programmi muudatuses, kui selline ümberpaigutamine kahjustaks selle programmi eesmärkide saavutamist, kust kõnealused vahendid ümber paigutatakse.

Komisjon esitab taotluse suhtes vastuväite ka juhul, kui ta leiab, et liikmesriik ei ole ümberpaigutamist piisavalt põhjendanud saavutatavate tulemuste või panuse osas, mis tuleb anda toetust saava fondi või vahendi eesmärkidesse eelarve otsesel või kaudsel täitmisel.
5. Kui ümberpaigutamise taotlus käsitleb programmi muutmist, võib ümber paigutada üksnes tulevaste kalendriaastate vahendeid.

6. Õiglase Ülemineku Fondi vahendeid, sealhulgas ERFist ja ESF+ist artikli 27 kohaselt ümber paigutatud vahendeid ei saa käesoleva artikli lõigete 1–5 kohaselt teistesse fondidesse või rahastamisvahenditesse ümber paigutada.

Õiglase Ülemineku Fondi ei tehta lõigete 1–5 kohaseid ümberpaigutusi.

7. Kui komisjon ei ole võtnud juriidilist kohustust eelarve otsesel või kaudsel täitmisel vahendite puhul, mis on ümber paigutatud vastavalt lõikele 1, võib vastavad kulukohustustega sidumata vahendid tagasi paigutada fondi, millest need algselt ümber paigutati ja ühele või mitmele programmile eraldati.

Selleks esitab liikmesriik kooskõlas artikli 24 lõikega 1 taotluse programmi muutmiseks hiljemalt neli kuud enne finantsmääruse artikli 114 lõike 2 esimeses lõigus sätestatud kulukohustuste tähtaega.

8. Vahendeid, mis paigutati tagasi fondi, millest need algselt ümber paigutati ja ühele või mitmele programmile eraldati, rakendatakse kooskõlas käesolevas määruses ja fondispetsiifilistes määrustes sätestatud normidega alates programmi muutmise taotluse esitamise kuupäevast.

9. Nende vahendite puhul, mis käesoleva artikli lõike 7 kohaselt paigutati tagasi fondi, millest need algselt ümber paigutati ja programmile eraldati, algab artikli 105 lõikes 1 määratletud kulukohustustest vabastamise tähtaeg aastal, mil vastavad eelarvelised kulukohustused võetakse.

Artikkel 27

ERFi ja ESF+ vahendite ümberpaigutamine Õiglase Ülemineku Fondi

1. Liikmesriigid võivad soovi korral taotleda, et Õiglase Ülemineku Fondile tööhõivesse ja majanduskasvu investeerimise eesmärgi raames kooskõlas Õiglase Ülemineku Fondi määruse artikliga 3 kättesaadavate vahendite summat täiendatakse ERFist, ESF+ist või nende kombinatsioonist saadavate vahenditega nende piirkondade kategooriast, kus asjaomane territoorium asub. Õiglase Ülemineku Fondi ümber paigutatavate ERFi ja ESF+ vahendite kogusumma võib olla kõige rohkem kolm korda nii suur kui Õiglase Ülemineku Fondist tehtud eraldis, millele on osutatud artikli 110 lõike 1 punktis g. ERFist või ESF+ist ümber paigutatud vahendid ei tohi ületada 15 % asjaomasele liikmesriigile vastavalt ERFist ja ESF+ist tehtud eraldisest. Liikmesriigid esitavad kõnealustes taotlustes igaks aastaks ümber paigutatud kogusumma piirkonnakategooriate kaupa.
2. Vastavad ümberpaigutused ERFist ja ESF+ vahenditest Õiglase Ülemineku Fondist toetatava(te)sse prioriteeti(desse) kajastavad sekkumise liike kooskõlas programmis esitatud teabega vastavalt artikli 22 lõike 3 punkti d alapunktile ix. Sellised ümberpaigutused loetakse lõplikeks.
3. Õiglase Ülemineku Fondi vahendeid, sealhulgas ERFist ja ESF+ist ümber paigutatud vahendeid, rakendatakse kooskõlas käesolevas määruses ja Õiglase Ülemineku Fondi määruses sätestatud normidega. ERFi ja Ühtekuuluvusfondi määruses ning ESF+ määruses sätestatud norme ei kohaldata ERFi ja ESF+ vahendite suhtes, mis on lõike 1 kohaselt ümber paigutatud.

II PEATÜKK

Territoriaalne areng

Artikkel 28

Integreeritud territoriaalne areng

Kui liikmesriik toetab integreeritud territoriaalset arengut, teeb ta seda territoriaalse ja kohaliku arengu strateegiate kaudu järgmisel viisil:

- a) integreeritud territoriaalsed investeeringud;
- b) kogukonna juhitud kohalik areng või
- c) muu territoriaalne vahend liikmesriigi väljatöötatud algatuste toetamiseks.

Territoriaalse või kohaliku arengu strateegiate rakendamisel rohkem kui ühe fondi raames tagab liikmesriik asjaomaste fondide vahelise sidususe ja koordineerimise.

Artikkel 29

Territoriaalsed strateegiad

- 1. Territoriaalsed strateegiad, mida rakendatakse vastavalt artikli 28 punktide a või c, sisaldavad järgmist teavet:
 - a) strateegiaga hõlmatud geograafiline piirkond;

- b) analüüs, mis käsitleb piirkonna arenguvajadusi ja -potentsiaali, kaasa arvatud majanduslikke, sotsiaalseid ja keskkonnavalaseid seoseid;
- c) piirkonna kindlakstehtud arenguvajaduste ja -potentsiaaliga tegelemiseks rakendatava integreeritud lähenemisviisi kirjeldus;
- d) kirjeldus, mis käsitleb artikli 8 kohast partnerite kaasamist strateegia ettevalmistamisse ja rakendamisse.

Strateegiad võivad samuti sisaldada toetatavate tegevuste loetelu.

- 2. Territoriaalsete strateegiate eest vastutavad asjaomased territoriaalsed asutused või organid. Territoriaalsete strateegiate tarbeks võib kasutada hõlmatud alasid käsitlevaid olemasolevaid strateegilisi dokumente.
- 3. Kui territoriaalsele strateegiale ei ole lisatud toetatavate tegevuste loetelu, valivad tegevused välja või osalevad tegevuste valimises asjaomased territoriaalsed asutused või organid.
- 4. Territoriaalsete strateegiate ettevalmistamisel teevad lõikes 2 osutatud asutused või organid koostööd asjaomaste korraldusasutustega, et määrata kindlaks asjaomase programmi toetatavate tegevuste ulatus.

Valitud tegevused peavad olema kooskõlas territoriaalse strateegiaga.

5. Kui territoriaalne asutus või organ täidab muid korraldusasutuse vastutusalasse kuuluvaid ülesandeid peale tegevuste valimise, määrab korraldusasutus kõnealuse asutuse vahendusasutuseks.
6. Territoriaalsete strateegiate ettevalmistamiseks ja kavandamiseks võib anda toetust.

Artikkel 30

Integreeritud territoriaalsed investeeringud

Kui artiklis 29 osutatud territoriaalne strateegia hõlmab investeeringuid, mida toetatakse ühest või mitmest fondist, mitmest programmist või sama programmi mitme prioriteedi kaudu, võib asjaomased meetmed ellu viia integreeritud territoriaalsete investeeringutena.

Artikkel 31

Kogukonna juhitud kohalik areng

1. Kui liikmesriik peab seda artikli 28 alusel asjakohaseks, toetatakse ERFist, ESF+ist, Õiglase Ülemineku Fondist ja EMKVFi kogukonna juhitud kohalikku arengut.
2. Liikmesriik tagab, et kogukonna juhitud kohalik areng vastab järgmistele tingimustele:
 - a) see on suunatud allpiirkondadele;
 - b) seda juhivad kohalikud tegevusrühmad, kuhu kuuluvad avaliku ja erasektori kohalike sotsiaal-majanduslike huvide esindajad ning mille otsustusprotsessi ei kontrolli vaid üks huvirühm;

- c) seda viiakse ellu strateegiatega artikli 32 kohaselt;
 - d) selle raames toetatakse võrgustike loomist, juurdepääsetavust, kohalikul tasandil uuenduste rakendamist ja asjakohasel juhul koostööd muude piirkondlike osalejatega.
3. Kui lõike 2 punktis c osutatud strateegiaid saab toetada mitmest fondist, korraldavad asjakohased korraldusasutused selliste strateegiate valimiseks ühise valikuvooru ning moodustavad ühiskomitee, et kõik asjaomased fondid saaksid jälgida kõnealuste strateegiate rakendamist. Asjakohased korraldusasutused võivad valida ühe asjaomase fondi, millest toetatakse kõnealuste strateegiatega seotud kõikide selliste ettevalmistamis-, juhtimis- ja elavdamiskulude katmist, millele on osutatud artikli 34 lõike 1 punktides a ja c.
4. Kui sellise strateegia rakendamine hõlmab mitmest fondist pärinevat toetust, võivad asjakohased korraldusasutused välja valida ühe asjaomase fondi ja määrata selle juhtfondiks.
5. Järgides strateegia toetamisega seotud iga fondi ulatust ja rahastamiskõlblikkuse norme, kohaldatakse selle strateegia suhtes juhtfondi norme. Muude fondide asutused tuginevad juhtfondi pädeva asutuse tehtud otsustele ja juhtimiskontrollidele.
6. Juhtfondi haldav asutus edastab muude fondide haldajatele teavet, mis on vajalik seire teostamiseks ja maksete tegemiseks vastavalt fondispetsiifilises määruses sätestatud normidele.

Artikkel 32

Kogukonna juhitud kohaliku arengu strateegiad

1. Asjaomased korraldusasutused tagavad, et kõigis artikli 31 lõike 2 punktis c osutatud strateegiates sätestatakse järgmised elemendid:
 - a) kõnealuse strateegiaga hõlmatud geograafiline piirkond ja elanikkond;
 - b) kogukonna kaasamise protsess kõnealuse strateegia arendamisse;
 - c) piirkonna arenguvajaduste ja -potentsiaali analüüs;
 - d) kõnealuse strateegia eesmärgid, sealhulgas tulemuste mõõdetavad sihtväärtused, ning nendega seoses kavandatavad meetmed;
 - e) juhtimise, seire ja hindamise kord, millega näidatakse kohaliku tegevusrühma suutlikkust kõnealust strateegiat rakendada;
 - f) rahastamiskava, sealhulgas kõigi asjaomaste fondide ja asjakohasel juhul ka EAFRD ning asjaomaste programmide kavandatud eraldised.

See võib hõlmata ka igast asjakohasest fondist rahastatavate meetmete ja tegevuste liike.

2. Asjaomased korraldusasutused määravad kindlaks kõnealuste strateegiate valikukriteeriumid, moodustavad strateegiate valimisega tegeleva komitee ja kiidavad heaks selle komitee poolt valitud strateegiad.

3. Asjaomased korraldusasutused korraldavad strateegiate esimese valikuvooru ja tagavad, et valitud kohalikud tegevusrühmad suudavad täita neile artikli 33 lõikega 3 ette nähtud ülesanded 12 kuu jooksul alates programmi heakskiitmise otsuse kuupäevast või mitmest fondist toetatavate strateegiate puhul 12 kuu jooksul alates viimase asjaomase programmi heakskiitmise otsuse kuupäevast.
4. Strateegia heakskiitmise otsuses sätestatakse iga asjaomase fondi ja programmi eraldi ning programmi või programmide raames täidetavate juhtimis- ja kontrolliülesannetega seotud vastutusalad.

Artikkel 33

Kohalikud tegevusrühmad

1. Kohalikud tegevusrühmad kavandavad ja rakendavad artikli 31 lõike 2 punktis c osutatud strateegiaid.
2. Korraldusasutused tagavad, et kohalikud tegevusrühmad on kaasavad ja et nad valivad rühmast ühe partneri haldus- ja finantsjuhiks või moodustavad seadusjärgselt asutatud ühisstruktuuri.
3. Järgmisi ülesandeid täidavad üksnes kohalikud tegevusrühmad:
 - a) kohalike osalejate suutlikkuse suurendamine tegevuste väljatöötamisel ja rakendamisel;

- b) mittediskrimineeriva ja läbipaistva valikumenetluse ning -kriteeriumide koostamine, millega välditakse huvide konflikte ja tagatakse, et valikuga seotud otsuseid ei kontrolli vaid üks huvirühm;
 - c) konkursikutsete ettevalmistamine ja avaldamine;
 - d) tegevuste valimine ja toetuse summa kindlaksmääramine ning taotluste edastamine rahastamiskõlblikkuse lõpliku kontrolli eest vastutavale asutusele enne toetuse heakskiitmist;
 - e) strateegia eesmärkide saavutamisel tehtavate edusammude seire;
 - f) strateegia rakendamise hindamine.
4. Kui kohalikud tegevusrühmad täidavad ülesandeid, mida ei ole käsitletud lõikes 3 ja mis kuuluvad korraldusasutuse või, kui juhtfondiks on valitud EAFRD, makseasutuse vastutusalasse, käsitab korraldusasutus kohalikke tegevusrühmasid vahendusasutustena vastavalt fondispetsiifilistele normidele.
5. Kohalik tegevusrühm võib olla toetusesaaja ning viia ellu tegevusi kooskõlas strateegiaga, eeldusel et ta tagab ülesannete lahususe põhimõtte austamise.

Artikkel 34

Fondide toetus kogukonna juhitud kohalikule arengule

1. Liikmesriik tagab, et fondidest saadav toetus kogukonna juhitud kohalikule arengule hõlmab järgmist:
 - a) suutlikkuse suurendamise meetmed ja ettevalmistavad meetmed, mis toetavad strateegia kavandamist ja tulevast rakendamist;
 - b) strateegia raames valitud tegevuste, sealhulgas koostöö rakendamine ja ettevalmistamine;
 - c) strateegia ja selle rakendamise juhtimine, seire ja hindamine, sealhulgas sidusrühmadevahelise teabevahetuse hõlbustamine.
2. Lõike 1 punktis a osutatud toetus on kättesaadav sõltumata sellest, kas strateegia edaspidi rahastamiseks välja valitakse.

Lõike 1 punktis c osutatud toetus ei või ületada 25 % strateegiale eraldatud avaliku sektori toetuse kogusummast.

III PEATÜKK

Tehniline abi

Artikkel 35

Komisjoni algatusel antav tehniline abi

1. Komisjoni algatusel võib fondidest toetada ettevalmistus-, seire-, kontrolli-, auditi-, hindamis- ja teabevahetusmeetmeid, hõlmates ka liidu poliitiliste prioriteetide tutvustamist, ning nähtavust suurendavaid ja kõiki haldus- ja tehnilise abiga seotud meetmeid, mis on vajalikud käesoleva määruse rakendamiseks, tegutsedes kohasel juhul koos kolmandate riikidega.
2. Lõikes 1 osutatud meetmed võivad hõlmata eelkõige järgmist:
 - a) abi projekti ettevalmistamisel ja hindamisel;
 - b) toetus institutsiooniliseks tugevdamiseks ja haldussuutlikkuse suurendamiseks fondide tulemusliku haldamise eesmärgil;
 - c) uuringud, mis on seotud komisjoni aruandlusega fondide kohta ja ühtekuuluvusaruandega;
 - d) fondide analüüsi, halduse, seire, teabevahetuse ja rakendamisega seotud meetmed ning kontrollisüsteemide ja tehnilise ja haldusabi rakendamisega seotud meetmed;

- e) hindamised, ekspertide aruanded, statistika ja uuringud, sealhulgas fondide praegust ja tulevast tegevust käsitlevad üldist laadi uuringud;
- f) meetmed, mis hõlmavad teabe levitamist, vajaduse korral võrgustike loomise toetamist, teavitamistegevust, pöörates erilist tähelepanu fondidest antava toetuse tulemustele ja lisaväärtusele, teadlikkuse suurendamist ja koostöö edendamist ning kogemuste vahetamist, sealhulgas kolmandate riikidega;
- g) juhtimiseks, seireks, auditeerimiseks, kontrollimiseks ja hindamiseks kasutatavate arvutisüsteemide paigaldamine, kasutamine ning omavahel ühendamine;
- h) meetmed, mis hõlmavad hindamismeetodite täiendamist ja teabevahetust hindamistavade valdkonnas;
- i) auditeerimisega seotud meetmed;
- j) riikliku ja piirkondliku suutlikkuse tugevdamine seoses investeeringute kavandamise, rahastamisvajaduste, ettevalmistustööde, rahastamisvahendite kavandamise ja rakendamise, ühiste tegevuskavade ning suurprojektidega;
- k) heade tavade levitamine, et aidata liikmesriikidel suurendada artikli 8 lõikes 1 osutatud asjaomaste partnerite ja nende katusorganisatsioonide suutlikkust.

3. Komisjon eraldab komisjoni algatusel antava tehnilise abi vahenditest vähemalt 15 % selleks, et tagada üldsuse tõhusam teavitamine ja tugevam koostoime komisjoni algatusel tehtava teavitustegevuse vahel, laiendades tulemustealast teadmusbaasi, eeskätt tulemuslikuma andmete kogumise ja levitamise, hindamise ja aruandluse kaudu, ning rõhutades eriti fondide panust kodanike elu parandamisse, suurendades fondide panuse nähtavust ja teadlikkust sellise toetuse tulemustest ja lisaväärtusest. Kohasel juhul jätkatakse pärast programmide lõpetamist niisuguste teabe-, teavitamis- ja nähtavusmeetmete võtmist, mis puudutavad fondidest antava toetuse tulemusi ja lisaväärtust, pöörates erilist tähelepanu tegevustele. Nende meetmetega panustatakse samuti liidu poliitiliste prioriteetide edastamisse institutsioonilistes sõnumites niivõrd, kuivõrd need on seotud käesoleva määruse üldeesmärkidega.
4. Lõikes 1 osutatud meetmed võivad hõlmata eelnevaid ja järgnevaid programmitöö perioode.
5. Komisjon määrab oma kavad kindlaks, kui fondide panus on ette nähtud vastavalt finantsmääruse artiklile 110.
6. Sõltuvalt eesmärgist võidakse käesolevas artiklis osutatud meetmeid rahastada kas tegevus- või halduskuludena.

7. Kooskõlas finantsmääruse artikli 193 lõike 2 teise lõigu punktiga a võib rahastamisotsuses täpsustatud nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel ja piiratud ajavahemiku jooksul käesoleva määruse alusel komisjoni algatusel toetatavaid tehnilise abi meetmeid ja nende aluseks olevaid kulusid käsitada rahastamiskõlblikena alates 1. jaanuarist 2021, isegi kui neid tegevusi rakendati ja kulud tekkisid enne toetustaotluse esitamist.

Artikkel 36

Liikmesriikide tehniline abi

1. Liikmesriigi algatusel võib fondidest toetada meetmeid, mis võivad olla seotud eelnevate ja järgnevate programmitöö perioodidega ning mis on vajalikud kõnealuste fondide tulemuslikuks haldamiseks ja kasutamiseks, sealhulgas artikli 8 lõikes 1 osutatud partnerite suutlikkuse suurendamiseks ning teiste seas niisuguste ülesannete täitmise rahastamiseks nagu ettevalmistus, koolitus, juhtimine, seire, hindamine, nähtavus ja teavitamine.

Käesoleva artikli ja artikli 37 kohaseks tehniliseks abiks eraldatud summasid ei võeta valdkondliku keskendamise puhul fondispetsiifiliste normide kohaselt arvesse.

2. Iga fond võib toetada tehnilise abi meetmeid, mis on rahastamiskõlblikud mõne muu fondi raames.
3. Liidu rahaline osalus tehnilises abis antakse liikmesriigis artikli 51 punkti b või punkti e kohaselt.

Liikmesriik märgib partnerluslepingus kooskõlas II lisaga oma valiku, millisel kujul ta soovib tehnilise abi jaoks liidu rahalise osaluse saada. Seda valikut kohaldatakse asjaomases liikmesriigis kõikide programmide puhul kogu programmitöö perioodi jooksul ning seda ei saa hiljem muuta.

AMIFist, Sisejulgeolekufondist ja piirihalduse ja viisapoliitika rahastust toetatavate programmide ning Interregi programmide puhul antakse liidu rahaline osalus tehnilises abis üksnes artikli 51 punkti e kohaselt.

4. Kui liidu rahalist osalust liikmesriigis antavas tehnilises abis hüvitatakse artikli 51 punkti b kohaselt, kohaldatakse järgmist:
- a) tehnilist abi antakse ühe fondiga seotud prioriteedina ühes või mitmes programmis või eriprogrammina või nende kombinatsioonina;
 - b) fondidest tehniliseks abiks eraldatud summa puhul kehtivad järgmised piirangud:
 - i) tööhõivesse ja majanduskasvu investeerimise eesmärgi kohane ERFist antav toetus: 3,5 %;
 - ii) Ühtekuuluvusfondist antav toetus: 2,5 %;
 - iii) ESF+ist antav toetus: 4 %; ESF+ määruse artikli 4 lõike 1 punkti m kohased programmid: 5 %;
 - iv) Õiglase Ülemineku Fondist antav toetus: 4 %;

- v) ERFist, ESF+ist ja Ühtekuuluvusfondist antav toetus, mille puhul ei ole liikmesriigile seoses tööhõivesse ja majanduskasvu investeerimise eesmärgiga eraldatav kogusumma suurem kui 1 miljard eurot: 6 %;
- vi) EMKVFi antav toetus: 6 %;
- vii) tööhõivesse ja majanduskasvu investeerimise eesmärgi alla kuuluvate programmide puhul, mis hõlmavad ainult äärepoolseimaid piirkondi, suurendatakse protsendimäära ühe protsendipunkti võrra.

5. Kui liidu rahalist osalust tehnilises abis hüvitatakse artikli 51 punkti e kohaselt, kohaldatakse järgmist:

- a) fondidest tehniliseks abiks eraldatud summat käsitatakse osana rahalistest eraldistest programmi iga prioriteedi jaoks kooskõlas artikli 22 lõike 3 punkti g alapunktiga ii ja EMKVFi puhul iga erieesmärgi jaoks kooskõlas selle lõike punkti g alapunktiga iii; tegemist ei ole eraldi prioriteedi või eriprogrammiga, välja arvatud AMIFist, Sisejulgeolekufondist või piirihalduse ja viisapoliitika rahastust toetatavate programmide puhul, kus see on omaette erieesmärk;

- b) hüvitamine toimub, kohaldades punktides i–vii sätestatud protsendimäärasid igas maksetaotluses sisalduvate rahastamiskõlblike kulude suhtes kooskõlas artikli 91 lõike 3 punktiga a või c, nagu on asjakohane, sellest fondist, kuhu rahastamiskõlblikud kulud hüvitatakse, ühele või mitmele asutusele, mis saavad komisjonilt makseid kooskõlas artikli 22 lõike 3 punktiga k;
- i) tööhõivesse ja majanduskasvu investeerimise eesmärgi kohane ERFist antav toetus: 3,5 %;
 - ii) Ühtekuuluvusfondist antav toetus: 2,5 %;
 - iii) ESF+ist antav toetus: 4 %; ESF+ määrase artikli 4 lõike 1 punkti m kohased programmid: 5 %;
 - iv) Õiglase Ülemineku Fondist antav toetus: 4 %;
 - v) ERFist, ESF+ist ja Ühtekuuluvusfondist antav toetus, mille puhul ei ole liikmesriigile seoses tööhõivesse ja majanduskasvu investeerimise eesmärgiga eraldatav kogusumma suurem kui 1 miljard eurot – hüvitatav protsendimäär tehnilise abi puhul: 6 %;
 - vi) EMKV-Fist, AMI-Fist, Sisejulgeolekufondist ning piirihalduse ja viisapoliitika rahastust antav toetus: 6 %;
 - vii) tööhõivesse ja majanduskasvu investeerimise eesmärgi alla kuuluvate programmide puhul, mis hõlmavad ainult äärepoolseimaid piirkondi, suurendatakse protsendimäära ühe protsendipunkti võrra;

- c) tehniliseks abiks eraldatud summad, mis on programmis kindlaks määratud, vastavad iga prioriteedi ja fondi puhul punkti b alapunktides i–vi toodud protsendimääradele.
6. Interregi programmide puhul osutatava tehnilise abi erinormid sätestatakse ETK Interregi määruses.

Artikkel 37

Liikmesriikide algatusel osutatava tehnilise abi kuludega sidumata maksed

Lisaks artiklile 36 võivad liikmesriigid teha ettepaneku täiendavate tehnilise abi meetmete võtmiseks, et suurendada avaliku sektori asutuste ja organite, toetusesaajate ja asjaomaste partnerite suutlikkust ja tõhusust, mis on vajalik fondide tulemuslikuks haldamiseks ja kasutamiseks.

Selliseid meetmeid toetatakse kuludega sidumata maksetega vastavalt artiklile 95. Sellist toetust võib anda ka eriprogrammi vormis.

IV JAOTIS
SEIRE, HINDAMINE, TEABEVAHETUS
JA NÄHTAVUS

I PEATÜKK

Seire

Artikkel 38

Seirekomisjon

1. Iga liikmesriik moodustab pärast korraldusasutusega konsulteerimist programmi rakendamise seire eest vastutava komisjoni (edaspidi „seirekomisjon“) kolme kuu jooksul pärast asjaomasele liikmesriigile programmi heakskiitmise otsusest teatamise kuupäeva.

Liikmesriik võib moodustada ühe seirekomisjoni rohkem kui ühe programmi jaoks.

2. Iga seirekomisjon võtab vastu oma kodukorra, mis sisaldab sätteid igasuguse huvide konflikti vältimise ja läbipaistvuse põhimõtte kohaldamise kohta.

3. Seirekomisjon tuleb kokku vähemalt üks kord aastas ning vaatab läbi kõik programmi eesmärkide saavutamist mõjutavad küsimused.
4. Seirekomisjoni kodukord ning seirekomisjoniga jagatud andmed ja teave avaldatakse artikli 49 lõikes 1 osutatud veebisaidil, ilma et see piiraks artikli 69 lõike 5 kohaldamist.
5. Käesoleva artikli lõikeid 1–4 ei kohaldata ESF+ määruse artikli 4 lõike 1 punktis m toodud erieesmärgiga piiratud programmide ja nendega seotud tehnilise abi suhtes.

Artikkel 39

Seirekomisjoni koosseis

1. Iga liikmesriik määrab kindlaks seirekomisjoni koosseisu ning tagab asjaomaste liikmesriigi asutuste ja vahendusasutuste ning artikli 8 lõikes 1 osutatud partnerite esindajate tasakaalustatud esindatuse läbipaistva menetluse teel.

Seirekomisjoni igal liikmel on üks hääl. Kodukorraga reguleeritakse seirekomisjonis hääleõiguse kasutamist ja menetluse üksikasju vastavalt asjaomase liikmesriigi institutsioonilisele, õigus- ja finantsraamistikule.

Kodukorraga võib lubada mitteliikmetel, sealhulgas EIP-1, osaleda seirekomisjoni töös.

Seirekomisjoni eesistuja on liikmesriigi või korraldusasutuse esindaja.

Seirekomisjoni liikmete nimekiri avaldatakse artikli 49 lõikes 1 osutatud veebisaidil.

2. Komisjoni esindajad osalevad seirekomisjoni töös seirava ja nõuandva pädevusega.
3. AMIFI, Sisejulgeolekufondi ja piirihalduse ja viisapoliitika rahastu puhul võivad seirekomisjoni töös osaleda asjaomased detsentraliseeritud asutused.

Artikkel 40

Seirekomisjoni ülesanded

1. Seirekomisjon kontrollib:
 - a) programmi rakendamise ning vahe-eesmärkide ja sihtväärtuste saavutamise edenemist;
 - b) kõiki probleeme, mis mõjutavad programmi tulemusi, ning nende probleemide lahendamiseks võetud meetmeid;

- c) programmi panust nende probleemide lahendamisse, mis on kindlaks määratud programmi rakendamisega seotud asjaomastes riigipõhistes soovitustes;
- d) artikli 58 lõikes 3 loetletud eelhindamise elemente ja artikli 59 lõikes 1 osutatud strateegiadokumenti;
- e) hindamiste, nende kokkuvõtete ja hindamistulemuste järelmeetmetega seotud edusamme;
- f) teabevahetus- ja nähtavusmeetmete rakendamist;
- g) strateegiliselt oluliste tegevuste rakendamise edenemist, kui see on asjakohane;
- h) eeltingimuste täitmist ja nende kohaldamist kogu programmitöö perioodi vältel;
- i) avaliku sektori asutuste, partnerite ja toetusesaajate haldussuutlikkuse suurendamise edenemist, kui see on asjakohane;
- j) teavet, mis käsitleb käesolevast programmist programmile „InvestEU“ antava panuse rakendamist kooskõlas artikliga 14 või artikli 26 kohaselt ümber paigutatud vahendite rakendamist, kui see on asjakohane.

Kui EMKVFist toetatavate programmide puhul esitab korraldusasutus programmi muutmise ettepaneku, konsulteeritakse seirekomisjoniga, kes esitab selle kohta arvamuse, kui ta peab seda asjakohaseks.

2. Seirekomisjon kiidab heaks:

- a) tegevuste valimise metoodika ja kriteeriumid, sealhulgas kõik nende muudatused, ilma et see piiraks artikli 33 lõike 3 punktide b, c ja d kohaldamist, komisjoni taotlusel esitatakse tegevuste valimise metoodika ja kriteeriumid, sealhulgas nende muudatused, komisjonile vähemalt 15 tööpäeva enne nende esitamist seirekomisjonile;
- b) AMIFist, Sisejulgeolekufondist ning piirihalduse ja viisapoliitika rahastust toetatavate programmide iga-aastased tulemusaruanded ning ERFist, ESF+ist, Ühtekuuluvusfondist, Õiglase Ülemineku Fondist ja EMKVFist toetatavate programmide lõplikud tulemusaruanded;
- c) hindamiskava ja selle muudatused;
- d) kõik korraldusasutuse ettepanekud programmi muutmiseks, sealhulgas artikli 24 lõike 5 ja artikli 26 kohased ümberpaigutamist käsitlevad ettepanekud, välja arvatud EMKVFist toetatavate programmide puhul.

3. Seirekomisjon võib anda korraldusasutusele soovitusi, sealhulgas toetusesaajate halduskoormuse vähendamise meetmete kohta.

Artikkel 41

Iga-aastane tulemuslikkuse hindamine

1. Komisjoni ja iga liikmesriigi vahel korraldatakse kord aastas läbivaatamise koosolek iga programmi tulemuste hindamiseks. Läbivaatamise koosolekul osalevad asjaomased korraldusasutused.

Läbivaatamise koosolek võib hõlmata rohkem kui üht programmi.

Läbivaatamise koosolekut juhatab komisjon või, kui liikmesriik seda taotleb, juhatavad koosolekut asjaomane liikmesriik ja komisjon ühiselt.

2. Erandina lõike 1 esimesest lõigust, korraldatakse AMIFist, Sisejulgeolekufondist ning piirihalduse ja viisapoliitika rahastust toetatavate programmide puhul läbivaatamise koosolek vähemalt kaks korda programmitöö perioodi jooksul.
3. ERFist, ESF+ist, Ühtekuuluvusfondist, Õiglase Ülemineku Fondist ja EMKVFist toetatavate programmide kohta esitab liikmesriik hiljemalt üks kuu enne läbivaatamise koosolekut komisjonile kokkuvõtliku teabe artikli 40 lõikes 1 loetletud elementide kohta. See teave põhineb kõige uuematel andmetel, mis on liikmesriigile kättesaadavad.

ESF+ määruse artikli 4 lõike 1 punktis m sätestatud erieesmärgiga piirduvate programmide puhul piirdub kõige uuemate kättesaadavate andmete alusel esitatav teave käesoleva määruse artikli 40 lõike 1 punktidega a, b, e, f ja h.

4. Liikmesriik ja komisjon võivad kokku leppida, et nad ei korralda hindamiskoosolekut. Sellisel juhul võib hindamise teostada kirjalikult.
5. Läbivaatamise koosoleku tulemused kantakse kooskõlastatud protokollile.
6. Liikmesriik võtab järelmeetmed seoses läbivaatamise koosoleku käigus tõstatatud küsimustega, mis mõjutavad programmi rakendamist, ja teavitab komisjoni võetud meetmetest kolme kuu jooksul.
7. AMIFist, Sisejulgeolekufondist ning piirihalduse ja viisapoliitika rahastust toetatavate programmide kohta esitab liikmesriik iga-aastase tulemusaruande kooskõlas fondispetsiifiliste määrustega.

Artikkel 42

Andmete edastamine

1. Liikmesriik või korraldusasutus edastab kooskõlas VII lisas esitatud vormiga komisjonile elektrooniliselt koondandmed iga programmi kohta iga aasta 31. jaanuariks, 30. aprilliks, 31. juuliks, 30. septembriks ja 30. novembriks, välja arvatud lõike 2 punktis b ja lõikes 3 nõutud andmed, mis edastatakse elektrooniliselt iga aasta 31. jaanuariks ja 31. juuliks.

Andmed tuleb esimest korda edastada 31. jaanuariks 2022 ja viimast korda 31. jaanuariks 2030.

ESF+ määruse artikli 4 lõike 1 punktis m sätestatud erieesmärki toetavate prioriteetide puhul edastatakse andmed kord aastas 31. jaanuariks.

ESF+ määruses võib kindlaks määrata erinormid pikemaajaliste tulemusnäitajate kogumise ja edastamise sageduse kohta.

2. Andmed jaotatakse iga prioriteedi puhul erieesmärgi ja, kui see on kohaldatav, piirkonnakategooria alusel ning need kajastavad järgmist:
 - a) valitud tegevuste arv, nende rahastamiskõlblike kulude kogusumma, fondidest antud toetus ja toetusesaajate poolt korraldusasutusele deklareeritud rahastamiskõlblikud kulud kokku, mis kõik on jaotatud sekkumise liikide kaupa;
 - b) valitud tegevuste väljund- ja tulemusnäitajate väärtused ning tegevustega saavutatud väärtused.
3. Rahastamisvahenditega seoses esitatakse ka järgmised andmed:
 - a) rahastamiskõlblike kulude kogusumma finantstoote liikide kaupa;
 - b) rahastamiskõlbliku kuluna deklareeritud halduskulude ja -tasude summa;
 - c) lisaks fondidele kaasatud avaliku ja erasektori vahendite summa finantstoote liikide kaupa;

- d) artikli 60 kohaselt fondide toetusest rahastamisvahendile tekkinud intress ja muud tulud ning tagastatud vahendid, mis on seotud fondidest antud toetusega, nagu on osutatud artiklis 62;
 - e) vahendite lõplikele saajatele antud selliste laenude ning neisse tehtud omakapitali- või kvaasiomakapitali investeeringute koguväärtus, mis olid garanteeritud programmi vahenditega ja maksti tegelikult välja vahendite lõplikele saajatele.
4. Käesoleva artikli kohaselt esitatud andmed on usaldusväärsed ja kajastavad artikli 72 lõike 1 punktis e osutatud elektrooniliselt salvestatud andmeid esitamisele eelneva kuu lõpu seisuga.
5. Liikmesriik või korraldusasutus avaldab artikli 46 punktis b osutatud veebiportaalil või artikli 49 lõikes 1 osutatud veebisaidil kõik komisjonile edastatud andmed või esitab vastava lingi.

Artikkel 43

Lõplik tulemusaruanne

1. ERFist, ESF+ist, Ühtekuuluvusfondist, Õiglase Ülemineku Fondist ja EMKVFist toetatavate programmide kohta esitab iga korraldusasutus komisjonile programmi lõpliku tulemusaruande 15. veebruariks 2031.

2. Lõplikus tulemusaruandes hinnatakse programmi eesmärkide saavutamist artikli 40 lõikes 1 loetletud elementidest lähtudes, välja arvatud nimetatud lõike punktis d osutatud teave.
3. Komisjon vaatab lõpliku tulemusaruande läbi ja teavitab korraldusasutust kõigist tähelepanekutest viie kuu jooksul alates lõpliku tulemusaruande kättesaamise kuupäevast. Kui sellised tähelepanekud esitatakse, edastab korraldusasutus kogu vajaliku teabe seoses kõnealuste tähelepanekutega ning vajaduse korral teavitab ta komisjoni kolme kuu jooksul võetud meetmetest. Komisjon teavitab korraldusasutust aruande aktsepteerimisest kahe kuu jooksul pärast kogu vajaliku teabe saamist. Kui komisjon ei teavita korraldusasutust nimetatud tähtaja jooksul, loetakse aruanne vastuvõetuks.
4. Korraldusasutus avaldab lõplikud tulemusaruanded artikli 49 lõikes 1 osutatud veebisaidil.
5. Käesoleva artikli rakendamiseks ühetaoliste tingimuste tagamiseks võtab komisjon vastu rakendusakti, millega kehtestatakse lõpliku tulemusaruande vorm. Kõnealune rakendusakt võetakse vastu kooskõlas artikli 115 lõikes 2 osutatud nõuandemenetlusega.

II PEATÜKK

Hindamine

Artikkel 44

Liikmesriigi teostatavad hindamised

1. Liikmesriik või korraldusasutus teostab programmide hindamist lähtuvalt ühest või mitmest järgmisest kriteeriumist: tulemuslikkus, tõhusus, asjakohasus, sidusus ja liidu lisaväärtus, et parandada programmide kavandamise ja rakendamise kvaliteeti. Hindamised võivad hõlmata ka muid asjakohaseid kriteeriume, nagu kaasatus, mittediskrimineerimine ja nähtavus, ning need võivad hõlmata rohkem kui ühte programmi.
2. Lisaks hinnatakse 30. juuniks 2029 iga programmi mõju.
3. Hindamine tehakse ülesandeks sise- või välisekspertidele, kes tegutsevad sõltumatult.
4. Liikmesriik või korraldusasutus tagab vajalikud menetlused, et koostada ja koguda hindamiseks vajalikke andmeid.

5. Liikmesriik või korraldusasutus koostab hindamiskava, mis võib hõlmata rohkem kui üht programmi. AMiFi, Sisejulgeolekufondi ning piirihalduse ja viisapoliitika rahastu puhul sisaldab see kava vahehindamist, mis teostatakse 31. märtsiks 2024.
6. Liikmesriik või korraldusasutus esitab hindamiskava seirekomisjonile hiljemalt üks aasta pärast programmi heakskiitmise otsust.
7. Kõik hindamised avaldatakse artikli 49 lõikes 1 osutatud veebisaidil.

Artikkel 45

Komisjoni teostatav hindamine

1. Komisjon teostab 2024. aasta lõpuks vahehindamise, et kontrollida iga fondi tulemuslikkust, tõhusust, asjakohasust, sidusust ja liidu lisaväärtust. Komisjon võib kasutada kogu asjakohast teavet, mis on juba kättesaadav vastavalt finantsmääruse artiklile 128.
2. Komisjon teostab 31. detsembriks 2031 järelhindamise, et kontrollida iga fondi tulemuslikkust, tõhusust, asjakohasust, sidusust ja liidu lisaväärtust. ERFi, ESF+, Ühtekuuluvusfondi ja EMKVF-i puhul keskendutakse hindamisel eelkõige nende fondide sotsiaalsele, majanduslikule ja territoriaalsele mõjule seoses artikli 5 lõikes 1 osutatud poliitikaeesmärkidega.
3. Komisjon avaldab tagasiulatuva hindamise tulemused oma veebisaidil ning edastab need tulemused Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele.

III PEATÜKK

Nähtavus, läbipaistvus ja teabevahetus

I JAGU

FONDIDEST SAADAVA TOETUSE NÄHTAVUS

Artikkel 46

Nähtavus

Iga liikmesriik tagab:

- a) kõigi fondidest toetatavate tegevuste puhul toetuse nähtavuse, pöörates erilist tähelepanu strateegiliselt olulistele tegevustele;
- b) liidu kodanike teavitamise fondide rollist ja saavutustest ühtse veebiportaali kaudu, kus esitatakse teave kõigi kõnealust liikmesriiki hõlmavate programmide kohta.

Artikkel 47

Liidu embleem

Nähtavus-, läbipaistvus- ja teavitamistegevuste puhul kasutavad liikmesriigid, korraldusasutused ja toetusesaajad liidu embleemi vastavalt IX lisale.

Artikkel 48

Teabevahetusametnikud ja -võrgud

1. Iga liikmesriik määrab kindlaks teabevahetuskoordinaatori, kes vastutab fondidest saadava toetuse nähtavus-, läbipaistvus- ja teavitamistegevuste eest, sealhulgas Euroopa territoriaalse koostöö eesmärgi (Interreg) alla kuuluvate programmide puhul, kui asjaomane liikmesriik on korraldusasutuse asukohariik. Teabevahetuskoordinaatori võib ametisse nimetada artikli 71 lõikes 6 määratletud organi tasandil ning ta koordineerib programmide teavitus- ja nähtavusmeetmeid.

Teabevahetuskoordinaator kaasab nähtavus-, läbipaistvus- ja teavitamistegevustesse järgmised asutused:

- a) Euroopa Komisjoni esindused ja Euroopa Parlamendi bürood liikmesriikides, samuti Europe Directi teabekeskused ja muud asjaomased võrgustikud, haridus- ja teadusasutused;
 - b) muud artikli 8 lõikes 1 osutatud asjaomased partnerid.
2. Korraldusasutused määravad igale programmile teabevahetusametniku. Sama teabevahetusametnik võib vastutada rohkem kui ühe programmi eest.
 3. Komisjon hoiab töös teabevahetuskoordinaatoritest, teabevahetusametnikest ja komisjoni esindajatest koosnevat võrgustikku, mille kaudu vahetatakse teavet nähtavus-, läbipaistvus- ja teavitamistegevuste kohta.

II JAGU
FONDIDE KASUTAMISE LÄBIPAISTVUS
JA PROGRAMMIDEGA SEOTUD TEABEVAHETUS

Artikkel 49

Korraldusasutuse kohustused

1. Korraldusasutus tagab, et kuue kuu jooksul pärast programmi heakskiitmise otsuse tegemist on loodud veebisait, kus on esitatud korraldusasutuse vastutusalasse kuuluvaid programme käsitlev teave, mis hõlmab programmi eesmärgi, meetmeid, olemasolevaid rahastamisvõimalusi ja saavutusi.
2. Korraldusasutus avaldab lõikes 1 osutatud veebisaidil või artikli 46 punktis b osutatud ühtses veebiportaalis planeeritud konkursikutsete ajakava, mida ajakohastatakse vähemalt kolm korda aastas järgmiste esialgsete andmetega:
 - a) konkursikutsega hõlmatud geograafiline piirkond;
 - b) asjaomane poliitikaeesmärk või erieesmärk;
 - c) toetuse saamise tingimustele vastavate taotlejate liik;
 - d) konkursikutse toetuse kogusumma;
 - e) konkursikutse algus- ja lõppkuupäev.

3. Korraldusasutus avaldab veebisaidil vähemalt ühes liidu institutsioonide ametlikus keeles fondidest toetatavate valitud tegevuste loetelu ja ajakohastab seda loetelu vähemalt iga nelja kuu tagant. Igal tegevusel on kordumatu kood. Loetelu sisaldab järgmisi andmeid:
- a) juriidiliste isikute puhul toetusesaaja ja riigihangete puhul töövõtja nimi;
 - b) kui toetusesaaja on füüsiline isik, siis tema ees- ja perekonnanimi;
 - c) kalalaevaga seotud EMKVF-i tegevuse puhul liidu kalalaevastikuregistri tunnusnumber, nagu on osutatud komisjoni rakendusmääruses (EL) 2017/218¹;
 - d) tegevuse nimetus;
 - e) tegevuse eesmärk ning selle eeldatavad või tegelikud saavutused;
 - f) tegevuse alguskuupäev;
 - g) tegevuse eeldatav või tegelik lõpuleviimise kuupäev;
 - h) tegevuse kogumaksumus;
 - i) asjaomane fond;
 - j) asjaomane erieesmärk;

¹ Komisjoni 6. veebruari 2017. aasta rakendusmäärus (EL) 2017/218 liidu kalalaevastikuregistri kohta (ELT L 34, 9.2.2017, lk 9).

- k) liidu kaasrahastamise määr;
- l) tegevuse ja asjaomase riigi asukohatähis või asukohatuvastus;
- m) liikuva tegevuse või mitut tegevuskohta hõlmava tegevuse puhul toetusesaaja asukoht, kui toetusesaaja on juriidiline isik; kui toetusesaaja on füüsiline isik, siis NUTS 2. tasandi piirkond;
- n) tegevuse sekkumise liik vastavalt artikli 73 lõike 2 punktile g.

Esimese lõigu punktides b ja c osutatud andmed kustutatakse kaks aastat pärast nende esmakordset avaldamist veebisaidil.

- 4. Käesoleva artikli lõigetes 2 ja 3 osutatud andmed avaldatakse lõikes 1 osutatud veebisaidil või käesoleva määruse artikli 46 punktis b osutatud ühtses veebiportaalis masinloetavat avatud vormingut kasutades, nagu on sätestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2019/1024¹ artikli 5 lõikes 1, et neid saaks sortida, otsida, võrrelda ja uuesti kasutada ning neist taas väljavõtteid teha.
- 5. Korraldusasutus teavitab toetusesaajaid andmete avaldamisest enne seda, kui need käesoleva artikli kohaselt avaldatakse.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. juuni 2019. aasta direktiiv (EL) 2019/1024 avaandmete ja avaliku sektori valduses oleva teabe taaskasutamise kohta (ELT L 172, 26.6.2019, lk 56).

6. Korraldusasutus tagab, et teabevahetuse ja nähtavusega seotud materjalid, kaasa arvatud toetusesaajate tasandil, tehakse taotluse korral kättesaadavaks liidu institutsioonidele, organitele, asutustele või ametitele ning et liidule antakse kasutustasuta, mittevälistav ja tagasivõtmatu litsents kõnealuste materjalide kasutamiseks ning kõik materjalidega seotud olemasolevad õigused vastavalt IX lisale. See ei nõua märkimisväärseid lisakulusid ega märkimisväärse halduskoormuse kandmist ei toetusesaajatelt ega korraldusasutuselt.

Artikkel 50

Toetusesaajate kohustused

1. Toetusesaajad ja rahastamisvahendeid rakendavad asutused juhivad tähelepanu fondidest tegevuse jaoks saadavale toetusele, sealhulgas artikli 62 kohaselt uuesti kasutatud vahenditele, järgmisel viisil:
- a) toetusesaaja ametlikul veebisaidil, kui selline veebisait on olemas, ja sotsiaalmeediakanalites esitatakse toetuse tasemega proportsionaalne tegevuse lühikirjeldus koos tegevuse eesmärkide ja tulemustega, tõstes esile liidult saadavat rahalist toetust;
 - b) tegevuse rakendamisega seotud dokumentidel ja teabematerjalides, mis on mõeldud üldsusele või osalejatele, rõhutatakse nähtaval viisil liidult saadavat toetust;

- c) niipea, kui algab materiaalsesse varasse tehtavaid investeeringuid hõlmavate tegevuste füüsiline elluviimine või kui ostetud seadmed on paigaldatud, paigutatakse üldsusele selgelt nähtavasse kohta püsitahvlid või stendid, millel esitatakse liidu embleem kooskõlas IX lisas sätestatud tehnilistele omadustega, seoses järgmisega:
- i) ERFist ja Ühtekuuluvusfondist toetatavad tegevused, mille kogumaksumus on enam kui 500 000 eurot;
 - ii) ESF+ist, Õiglase Ülemineku Fondist, EMKVFist, AMIFist, Sisejulgeolekufondist või piirihalduse ja viisapoliitika rahastust toetatavad tegevused, mille kogumaksumus on enam kui 100 000 eurot;
- d) tegevuste puhul, mis ei ole hõlmatud punktiga c, paigutatakse üldsusele selgelt nähtavasse kohta vähemalt üks minimaalselt A3-formaadis plakat või samaväärne elektrooniline kuvar, millel on esitatud tegevuse kohta teave, tõstes esile fondidest saadavat toetust; kui toetusesaaja on füüsiline isik, tagab ta nii palju kui võimalik asjakohase teabe kättesaadavuse, rõhutades fondidest saadavat toetust üldsusele nähtavas kohas või elektroonilise kuvari kaudu;
- e) strateegiliselt oluliste tegevuste ja selliste tegevuste puhul, mille kogumaksumus on enam kui 10 000 000 eurot, korraldatakse teavitamisüritus või -tegevus, nagu on asjakohane, ning kaasatakse õigeaegselt komisjon ja vastutav korraldusasutus.

Kui ESF+ toetusesaaja on füüsiline isik või tegevuste suhtes, mida toetatakse ESF+ määruse artikli 4 lõike 1 punktis m sätestatud erieesmärgi raames, esimese lõigu punktis d sätestatud nõuet ei kohaldata.

Erandina esimese lõigu punktidest c ja d võib AMIFist, Sisejulgeolekufondist ning piirihalduse ja viisapoliitika rahastust toetatavate tegevuste puhul toetuse tingimusi sätestavas dokumendis kehtestada erinõuded üldsusele teabe esitamiseks fondidest saadava toetuse kohta, kui see on õigustatud julgeoleku ja avaliku korraga seotud põhjustel kooskõlas artikli 69 lõikega 5.

2. Väikeprojektide fondide puhul täidab toetusesaaja Interregi määruse artikli 36 lõikes 5 sätestatud kohustusi.

Rahastamisvahendite puhul tagab toetusesaaja lepingutingimuste kaudu, et vahendite lõplikud saajad täidavad lõike 1 punktis c sätestatud nõuded.

3. Kui toetusesaaja ei täida oma kohustusi, mis tulenevad artiklist 47 või käesoleva artikli lõigetest 1 ja 2, ning kui parandusmeetmeid ei ole rakendatud, võtab korraldusasutus proportsionaalsuse põhimõtet arvesse võttes meetmeid, tühistades kuni 3 % fondidest asjaomasele tegevusele antavast toetusest.

V JAOTIS

FONDIDEST SAADAV RAHALINE TOETUS

I PEATÜKK

Liidu rahalise osaluse vormid

Artikkel 51

Programmidele antava liidu rahalise osaluse vorm

Liidu rahaline osalus võib olla järgmises vormis:

- a) artikli 95 kohased asjaomase tegevuse kuludega sidumata rahastamine, mis põhineb kas
 - i) tingimuste täitmisel või
 - ii) tulemuste saavutamisel;
- b) kooskõlas käesoleva jaotise II ja III peatükiga toetusesaajatele antud toetuse hüvitamine;
- c) artikli 94 kohased ühikuhinnad, mida kasutatakse kõikide või teatavate spetsiifiliste, eelnevalt selgelt kindlaks määratud rahastamiskõlblike kulude kategooriate puhul, väljendatuna summana ühiku kohta;

- d) artikli 94 kohased kindlasummalised maksed, mida kasutatakse üldises mõistes kõikide või teatavate eelnevalt selgelt kindlaks määratud rahastamiskõlblike kulude erikategooriate puhul;
- e) artikli 94 või artikli 36 lõike 5 kohane ühtse määra alusel toimuv rahastamine, mida kasutatakse teatavate eelnevalt selgelt kindlaks määratud rahastamiskõlblike kulude erikategooriate puhul, kohaldades protsendimäära;
- f) punktides a–e osutatud vormide kombinatsioon.

II PEATÜKK

Liikmesriikide antava toetuse vormid

Artikkel 52

Toetuse vormid

Liikmesriigid kasutavad fondide panust, et toetada toetusesaajaid toetuste, rahastamisvahendite või auhindadega või nende kombinatsiooniga.

I JAGU

TOETUSTE VORMID

Artikkel 53

Toetuste vormid

1. Liikmesriikide poolt toetusesaajatele antavate toetuste vormid võivad olla järgmised:
 - a) tegevuste elluviimisel toetusesaaja või avaliku ja erasektori partnerlustegevuste puhul erasektori partneri tegelikult tekkinud ja tasutud rahastamiskõlblike kulude, sealhulgas mitterahalise osaluse ja amortisatsiooni hüvitamine;
 - b) ühikuhinnad;
 - c) kindlasummalised maksed;
 - d) ühtse määra alusel toimuv rahastamine;
 - e) punktides a–d osutatud vormide kombinatsioon, kui iga vorm hõlmab eri kulukategooriaid või kui neid kasutatakse eri projektide jaoks, mis moodustavad osa tegevusest, või tegevuse järjestikuste etappide jaoks;
 - f) kuludega sidumata rahastamine, tingimusel et sellised toetused on hõlmatud liidu rahalise osaluse hüvitamisega artikli 95 alusel.

2. Kui tegevuse kogumaksumus ei ületa 200 000 eurot, antakse toetusesaajale ERFi, ESF+i, Õiglase Ülemineku Fondi, AMIFi, Sisejulgeolekufondi ja piirihalduse ja viisapoliitika rahastu panus ühikuhindadena, kindlasummaliste maksetena või ühtse määra alusel toimuva rahastamisena, välja arvatud tegevused, mille puhul toetus kujutab endast riigiabi. Ühtse määra alusel toimuva rahastamise korral võidakse lõike 1 punkti a kohaselt hüvitada üksnes nendesse kategooriatesse kuuluvad kulud, mille suhtes kohaldatakse ühtset määra.

Erandina käesoleva lõike esimesest lõigust võib korraldusasutus nõustuda teatavate teadusuuringute ja innovatsiooni valdkonna tegevuste väljajätmisega nimetatud lõigus ettenähtud nõudest, tingimusel et seirekomisjon on sellise erandi eelnevalt heaks kiitnud. Lisaks võidakse hüvitada osalejatele makstavad (reisi-, laste- jm) toetused ja töötasud vastavalt lõike 1 punktile a.

3. Lõike 1 punktides b, c ja d osutatud vormis antavate toetuste summad määratakse kindlaks ühel alljärgneval viisil:

- a) ausa, õiglase ja kontrollitava arvutusmeetodiga, mis põhineb
 - i) statistilistel andmetel, muul objektiivsel teabel või eksperdi hinnangul;
 - ii) toetusesaaja varasemat tegevust käsitlevatel kontrollitud andmetel;
 - iii) toetusesaaja tavapärase kuluarvestustavade rakendamisel;

- b) eelarveprojekti, mis koostatakse iga üksikjuhtumi kohta eraldi ja lepitakse eelnevalt kokku tegevuse valinud asutusega, kui tegevuse kogumaksumus ei ületa 200 000 eurot, alusel;
- c) kooskõlas normidega, mis käsitlevad liidu poliitikas sarnast liiki tegevuse suhtes kohaldatavate vastavate ühikuhindade, kindlasummaliste maksete ja ühtse määra alusel toimuva rahastamise kohaldamist;
- d) kooskõlas normidega, mis käsitlevad sarnast liiki tegevuse puhul täielikult liikmesriigi rahastatavate toetusskeemide suhtes kohaldatavate vastavate ühikuhindade, kindlasummaliste maksete ja ühtse määra alusel toimuva rahastamise kohaldamist;
- e) käesoleva määrusega või fondispetsiifiliste määrustega või nende määruste alusel kehtestatud ühtsed määrad ja erimeetodid.

Artikkel 54

Ühtse määra alusel toetuste kaudsete kulude rahastamine

Kui tegevuse kaudsed kulud kaetakse ühtse määra alusel, võib see põhineda ühel järgmistest:

- a) kuni 7 % rahastamiskõlblikest otsestest kuludest ning mille puhul liikmesriik ei pea tegema arvutusi kohaldatava määra kindlakstegemiseks;

- b) kuni 15 % rahastamiskõlblikest otsestest personalikuludest ning mille puhul liikmesriik ei pea tegema arvutusi kohaldatava määra kindlakstegemiseks;
- c) kuni 25 % rahastamiskõlblikest otsestest kuludest, tingimusel et määr arvutatakse vastavalt artikli 53 lõike 3 punktile a.

Lisaks, kui liikmesriik on arvutanud ühtse määra vastavalt määruse (EL) nr 1303/2013 artikli 67 lõike 5 punktile a, võib kõnealust ühtset määra kasutada sarnaste tegevuste puhul käesoleva artikli punkti c kohaldamisel.

Artikkel 55

Otsesed personalikulud toetustes

1. Tegevuse otsesed personalikulud võib arvutada ühtse määra alusel, mis võib olla kuni 20 % otsestest kuludest, mis ei sisalda selle tegevuse otseseid personalikulusid, ilma et liikmesriigilt nõutaks arvutusi kohaldatava määra kindlaksmääramiseks, tingimusel et tegevuse otsesed kulud ei sisalda ehitustööde riigihankelepinguid ega asjade või teenuste riigihankelepinguid, mille maksumus ületab Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/24/EL¹ artiklis 4 või Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/25/EL² artiklis 15 kindlaks määratud piirmäärasid.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. veebruari 2014. aasta direktiiv 2014/24/EL riigihangete kohta ja direktiivi 2004/18/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 94, 28.3.2014, lk 65).

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. veebruari 2014. aasta direktiiv 2014/25/EL, milles käsitletakse vee-, energeetika-, transpordi- ja postiteenuste sektoris tegutsevate üksuste riigihankeid ja millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2004/17/EÜ (ELT L 94, 28.3.2014, lk 243).

Kui AMIFI, Sisejulgeolekufondi ja piirihalduse ja viisapoliitika rahastu suhtes kohaldatakse kooskõlas esimese lõiguga ühtset määra, kohaldatakse seda ühtset määra üksnes sellise tegevuse otseste kulude suhtes, mille puhul ei korraldata riigihanget.

2. Otseste personalikulude kindlaksmääramiseks võib arvutada välja tunnimäära järgmiselt:
 - a) viimane dokumenteeritud aastane tööjõukulude brutosumma jagatakse 1720 tunniga täistööajaga töötavate isikute puhul või asjakohase proportsionaalse osaga 1720 tunnist osalise tööajaga töötavate isikute puhul;
 - b) viimane dokumenteeritud igakuine tööjõukulude brutosumma jagatakse asjaomase isiku keskmise igakuise tööajaga vastavalt kohaldatavatele siseriiklikele õigusnormidele, millele on osutatud töölepingus või ametisse nimetamise otsuses (mõlemad edaspidi „tööle võtmise dokument“).
3. Vastavalt lõikele 2 arvutatud tunnimäära kohaldamisel ei või tundide koguarv, mis isiku kohta kõnealusel aastal või kuul deklareeritakse, olla suurem selle tunnimäära arvutamiseks kasutatud töötundide arvust.
4. Kui aastane tööjõukulude brutosumma ei ole kättesaadav, võidakse see tuletada kättesaadava dokumenteeritud tööjõukulude brutosumma või tööle võtmise dokumendi põhjal, kohandades selle nõuetekohaselt 12-kuulisele perioodile.

5. Personalikulud, mis on seotud tegevuse raames osalise tööajaga töötavate isikutega, võidakse arvutada kindlaks määratud protsendina tööjõukulude brutosummast vastavalt igakuiselt tegevusega seoses töötatud aja kindlaks määratud protsendile, ilma kohustuseta kehtestada eraldi tööaja registreerimise süsteem. Tööandja annab töötajatele dokumendi, milles on see protsent kindlaks määratud.

Artikkel 56

*Ühtse määra alusel toimuv rahastamine rahastamiskõlblike kulude puhul,
mis ei ole toetuste otsesed personalikulud*

1. Tegevuse ülejäänud rahastamiskõlblike kulude katmiseks võib kasutada ühtset määra, mis moodustab kuni 40 % rahastamiskõlblikest otsestest personalikuludest. Liikmesriik ei pea tegema arvutusi kohaldatava määra kindlakstegemiseks.
2. ERFist, ESF+ist, Õiglase Ülemineku Fondist, AMIFist, Sisejulgeolekufondist ja piirihalduse ja viisapoliitika rahastust toetatavate tegevuste puhul käsitatakse osalejatele makstavaid töötasusid ja toetusi täiendatavate rahastamiskõlblike kuludena, mida ühtne määr ei hõlma.
3. Käesoleva artikli lõikes 1 osutatud ühtset määra ei kohaldata personalikulude suhtes, mis on arvutatud ühtse määra alusel, nagu on osutatud artikli 55 lõikes 1.

Artikkel 57
Tingimuslikud toetused

1. Liikmesriigid võivad toetusesaajatele anda tingimuslikke toetusi, mis on täielikult või osaliselt tagasi makstavad, nagu on kindlaks määratud toetuse tingimusi käsitlevas dokumendis.
2. Toetusesaaja teeb tagasimaksed korraldusasutuse ja toetusesaaja poolt kokku lepitud tingimustel.
3. Liikmesriigid kasutavad toetusesaaja poolt tagasi makstud vahendeid taas samal eesmärgil või kooskõlas asjaomase programmi eesmärkidega 31. detsembriks 2030 tingimuslike toetuste vormis või rahastamisvahendina või muus vormis toetusena. Tagasimakstud summad ja teave nende taaskasutamise kohta lisatakse lõplikku tulemusaruandesse.
4. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et kõnealused vahendid hoitakse eraldi kontodel või asjaomaste raamatupidamiskoodide all.
5. Liidu vahendid, mille toetusesaajad on mis tahes ajal tagasi maksnud, kuid mida ei ole 31. detsembriks 2030 uuesti kasutatud, makstakse kooskõlas artikliga 88 liidu eelarvesse tagasi.

II JAGU

RAHASTAMISVAHENDID

Artikkel 58

Rahastamisvahendid

1. Korraldusasutused võivad ühest või mitmest programmist teha programmimakseid erieesmärkide saavutamisele kaasa aitavatesse olemasolevatesse või äsja loodud rahastamisvahenditesse, mis on loodud riiklikul, piirkondlikul, riikide- või piiriülesel tasandil ning mida rakendab otse korraldusasutus või mida rakendatakse korraldusasutuse vastutusel.
2. Rahastamisvahenditest antakse toetust üksnes investeeringute jaoks materiaalsesse ja immateriaalsesse varasse ning käibekapitali vahendite lõplikule saajale, keda peetakse rahaliselt elujõuliseks ning kes ei leia turult piisavaid rahastamisallikaid. Selline toetus on kooskõlas kohaldatavate liidu riigiabi reeglitega.

Seda toetust antakse üksnes selliste investeeringute elementide jaoks, mis ei ole investeerimisotsuse kuupäevaks juba lõpule viidud või täielikult rakendatud.
3. Fondidest rahastamisvahendite kaudu saadav asjakohane toetus põhineb eelhindamisel, mille koostamise eest vastutab korraldusasutus. Eelhindamine tuleb lõpule viia enne seda, kui korraldusasutus teeb rahastamisvahenditesse programmimakseid.

Eelhindamine hõlmab vähemalt järgmisi elemente:

- a) rahastamisvahendile kavandatud programmimakse summa ja selle hinnanguline finantsvõimendus koos lühikese põhjendusega;
- b) kavandatud pakutavad finantstooted, sealhulgas investorite diferentseeritud kohtlemise võimalik vajadus;
- c) vahendite lõplike saajate kavandatud sihtrühm;
- d) rahastamisvahendi eeldatav panus erieesmärkide saavutamisse.

Eelhinnang võidakse läbi vaadata või ajakohastada, see võib hõlmata liikmesriigi osa või kogu territooriumi ning see võib põhineda olemasolevatel või ajakohastatud eelhinnangutel.

- 4. Lõppsaajatele antava toetuse võib kombineerida toetusega igast fondist või mõnest muust liidu instrumendist ning see võib hõlmata sama kuluartiklit. Sellisel juhul ei esitata kulusid, mis on kaetud rahastamisvahendi toiminguga osana rahastamisvahendist saadud fondi toetusega, komisjonile hüvitamiseks mõnes teises vormis, teisest fondist või mõnest muust liidu instrumendist.

5. Rahastamisvahendi võib kombineerida programmist toetuse (*grant*) vormis antava rahastamisega samas rahastamisvahendi toimingus, kusjuures mõlemad põhinevad samal rahastamislepingul ja mõlemat eri vormis toetust annab rahastamisvahendit rakendav asutus. Sellisel juhul kohaldatakse kogu rahastamisvahendi toimingule rahastamisvahendi suhtes kohaldatavaid norme. Programmist toetuse vormis antav rahastamine peab olema otseselt seotud rahastamisvahendiga ja selle jaoks vajalik ning see ei või ületada finantstootege toetatavate investeeringute väärtust.
6. Lõigete 4 ja 5 kohase kombineeritud toetuse puhul peetakse toetusallikate üle eraldi arvet.
7. Kõigi kombineeritud vormide kasutamisega antavate toetuste kogusumma ei või olla suurem asjaomase kuluartikli kogusummast. Toetusi (*grants*) ei kasutata rahastamisvahenditest saadud abi tagasi maksmiseks. Rahastamisvahendeid ei kasutata toetuste (*grants*) eelrahastamiseks.

Artikkel 59

Rahastamisvahendite rakendamine

1. Korraldusasutuse poolt otse rakendatavatest rahastamisvahenditest võib anda vaid laene ja tagatise. Korraldusasutus sätestab rahastamisvahendisse tehtavate programmimaksete tingimused strateegiadokumendis, mis sisaldab kõiki X lisas sätestatud osi.

2. Korraldusasutuse vastutusel rakendatavad rahastamisvahendid võivad olla järgmised:

- a) programmivahendite investering juriidilise isiku kapitali;
- b) eraldi rahastamisblokid või usalduskontod.

Rahastamisvahendit rakendava asutuse valib korraldusasutus.

3. Korraldusasutus võib sõlmida lepingu rahastamisvahendi rakendamiseks otse:

- a) EIP-ga;
- b) rahvusvahelise finantseerimisasutusega, milles liikmesriigil on osalus;
- c) avalikus omandis panga või asutusega, mis on asutatud juriidilise isikuna ja tegutseb kutseliselt finantseerimise alal ning vastab kõigile järgmistele tingimustele:
 - i) tal puudub otsene erakapitali osalus, välja arvatud kooskõlas aluslepingutega riigisisest õigusest tulenev kontrolli- ja vetoõigusega erakapitali osalus, mis ei avalda asjaomasele pangale või finantseerimisasutusele otsustavat mõju, ning välja arvatud erakapitali osaluse vormid, mis ei mõjuta otsuseid, mis puudutavad fondidest toetatava rahastamisvahendi igapäevast haldamist;

- ii) ta tegutseb lähtuvalt avalikust poliitikast, milleks on talle volituse andnud asjaomane liikmesriigi riikliku või piirkondliku tasandi asutus, ning kogu tema tegevus või selle osa hõlmab majandusarengu meetmeid, mis aitavad saavutada fondide eesmäärke;
 - iii) kogu tema tegevus või selle osa hõlmab majandusarengu meetmeid, mis aitavad saavutada fondide eesmäärke piirkondades, poliitikavaldkondades või sektorites, mida ei ole üldiselt võimalik rahastada turuallikatest või mille puhul selline rahastus ei oleks piisav;
 - iv) ta ei keskendu oma tegevuses eeskätt maksimaalse kasumi saamisele, vaid tagab oma tegevuse pikaajalise rahalise kestlikkuse;
 - v) ta tagab, et punktis b osutatud otselepingu sõlmimisega ei kaasne mingit otsest ega kaudset kasu äritegevusele, võttes kooskõlas kohaldatava õigusega asjakohased meetmed;
 - vi) kooskõlas kohaldatava õigusega teostab tema üle järelevalvet sõltumatu asutus;
- d) muude asutustega, kes samuti kuuluvad direktiivi 2014/24/EL artikli 12 kohaldamisalasse.
4. Kui korraldusasutuse valitud asutus kasutab valdusfondi, võib kõnealune asutus valida muid asutusi, kellele tehakse ülesandeks erifondide kasutamine.

5. Lõike 2 kohaselt rakendatavasse rahastamisvahendisse tehtavate programmimaksete tingimused sätestatakse rahastamislepingus, mille sõlmivad omavahel
- a) korraldusasutuse ja valdusfondi haldava asutuse nõuetekohaselt volitatud esindajad, kui see on asjakohane;
 - b) korraldusasutuse või, kui see on asjakohane, valdusfondi haldava asutuse ning erifondi haldava asutuse nõuetekohaselt volitatud esindajad.

Kõnealused rahastamislepingud hõlmavad kõiki X lisas sätestatud osi.

6. Korraldusasutuse finantsvastutus ei ületa summat, mille korraldusasutus on rahastamisvahendile eraldanud asjakohase rahastamislepingu alusel.
7. Asjaomaseid rahastamisvahendeid rakendavad asutused või tagatiste puhul nende aluseks olevaid laene andev asutus toetavad vahendite lõplikke saajaid, võttes nõuetekohaselt arvesse programmi eesmärgi ja investearingut potentsiaalset rahalist elujõulisust, mida põhjendatakse äriplaani või samaväärse dokumendiga. Lõppsaajate valimine on läbipaistev ega põhjusta huvide konfliktit.
8. Programmi riikliku kaasrahastamise võib eraldada korraldusasutus või selle võib tagada valdusfondi, erifondide või vahendite lõplikesse saajatesse tehtavate investearingute kaudu kooskõlas fondispetsiifiliste normidega. Kui riiklik kaasrahastamine toimub vahendite lõplikesse saajatesse investearimise tasandil, säilitab rahastamisvahendeid rakendav asutus dokumentaalsed tõendid kaasrahastamise aluseks olevate kulude rahastamiskõlblikkuse kohta.

9. Korraldusasutus, kes rakendab otse rahastamisvahendit lõike 1 alusel, või käesoleva artikli lõike 2 alusel rahastamisvahendit rakendav asutus kasutab eraldi kontosid või eristatavaid raamatupidamiskooide iga programmimakse kohta prioriteetide või EMKVF-i puhul erieesmärkide kaupa ja, kui see on kohaldatav, piirkonnakategooriate kaupa ning eraldi vastavalt artiklites 60 ja 62 osutatud vahendite kohta.

Artikkel 60

Fondide toetusest rahastamisvahendile tekkiv intress ja muud tulud

1. Fondidest rahastamisvahenditesse makstud toetus kantakse liikmesriikides asuvate finantseerimisasutuste kontodele ja seda hallatakse kooskõlas aktiivse rahavoogude juhtimise ja usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõtetega.
2. Intresse ja muid tulusid, mis on seotud fondidest rahastamisvahendisse makstud toetusega, kasutatakse sama eesmärgi või samade eesmärkide saavutamiseks kui algset fondidest saadud toetust, sealhulgas haldustasude maksmiseks ja halduskulude hüvitamiseks, mis rahastamisvahendit rakendaval asutusel on tekkinud kooskõlas artikli 68 lõike 1 punktiga d, kas siis sama rahastamisvahendi raames või pärast rahastamisvahendi lõpetamist muude rahastamisvahendite või vahendite lõplikesse saajatesse täiendavalt investeerimise toetuse muude vormide kaudu kuni rahastamiskõlblikkuse perioodi lõpuni.

3. Lõikes 2 osutatud intress ja muud tulud, mida kooskõlas kõnealuse sättega ei kasutata, arvatakse maha viimase aruandeaasta kohta esitatud raamatupidamisarvestusest.

Artikkel 61

Investorite diferentseeritud kohtlemine

1. Fondidest saadud toetust rahastamisvahenditele, mis on investeeritud vahendite lõplikesse saajatesse, ning igasugust sellistest investeeringutest, sealhulgas tagasi makstud vahenditest tulenevat tulu, mis on seotud fondidest saadud toetusega, võib kasutada turumajanduse põhimõttel tegutsevate investorite diferentseeritud kohtlemiseks riskide ja kasumi nõuetekohase jagamise kaudu, võttes arvesse usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõtet.
2. Diferentseeritud kohtlemine ei lähe kaugemale sellest, mis on vajalik erasektori vahendite kaasamise stiimulite loomiseks, ning põhineb konkurentsil või sõltumatul hindamisel.

Artikkel 62

Fondidest saadud toetusel põhinevate vahendite uuesti kasutamine

1. Rahastamisvahenditest vahendite lõplikesse saajatesse tehtud investeeringutest või tagatislepingute kohaselt eraldatud vahendite vabanemise tulemusena enne rahastamiskõlblikkuse perioodi lõppu tagasi makstud vahendeid, sealhulgas kapitali tagasimakseid ja igasugust fondide panusega seotud tulu, kasutatakse uuesti sama või muu rahastamisvahendi raames täiendavate investeeringute tegemiseks vahendite lõplikesse saajatesse, et korvata fondidest rahastamisvahendisse tehtavate maksete nimiväärtuse vähenemist, mis on tingitud negatiivsest intressist, kui selline vähenemine leiab aset hoolimata aktiivsest rahavoogude juhtimisest, või selleks, et katta selliste täiendavate investeeringutega seotud halduskulud ja -tasud, võttes arvesse usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõtet.
2. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et vahendeid, millele osutatakse lõikes 1 ja mis makstakse rahastamisvahenditesse tagasi vähemalt kaheksa aasta jooksul pärast rahastamiskõlblikkuse perioodi lõppu, kasutatakse uuesti vastavalt selle programmi või nende programmide poliitikaeesmärkidele, mille kohaselt asjaomased rahastamisvahendid loodi, kas sama rahastamisvahendi või, kõnealuste ressursside eraldamisel rahastamisvahendi koosseisust, muude rahastamisvahendite raames või muude toetuste vormis.

III PEATÜKK

Rahastamiskõlblikkuse normid

Artikkel 63

Rahastamiskõlblikkus

1. Kulude rahastamiskõlblikkus määratakse kindlaks riigisiseste õigusnormide põhjal, välja arvatud juhul, kui käesolevas määruses või fondispetsiifilistes määrustes või käesoleva määruse või fondispetsiifiliste määruste alusel on kehtestatud erinormid.
2. Kulusid võib fondidest rahastada juhul, kui need on toetusesaajal või avaliku ja erasektori partnerlustegevuse puhul erasektori partneril tekkinud ja tasutud tegevuste elluviimisel ajavahemikus alates programmi komisjonile esitamise kuupäevast või 1. jaanuarist 2021 – olenevalt sellest, kumb kuupäev on varasem – kuni 31. detsembrini 2029.

Artikli 53 lõike 1 punktide b, c ja f kohaselt hüvitatavate kulude puhul peavad hüvitamise aluseks olevad meetmed olema ellu viidud ajavahemikus alates programmi komisjonile esitamise kuupäevast või 1. jaanuarist 2021 – olenevalt sellest, kumb kuupäev on varasem – kuni 31. detsembrini 2029.

3. ERFi puhul eraldatakse kulud, mis on seotud tegevustega, mis hõlmavad liikmesriigis rohkem kui ühte artikli 108 lõikes 2 sätestatud piirkonnakategooriat, asjaomastele piirkonnakategooriatele proportsionaalselt, tuginedes objektiivsetele kriteeriumidele.

ESF+ puhul võib tegevustega seotud kulusid eraldada programmi mis tahes piirkonnakategooriatele, tingimusel et asjaomane tegevus aitab saavutada programmi erieesmärke.

Õiglase Ülemineku Fondi puhul aitavad tegevustega seotud kulud kaasa asjaomase õiglase ülemineku territoriaalse kava rakendamisele.

4. Tegevuse võib tervikuna või osaliselt ellu viia väljaspool liikmesriiki, sealhulgas väljaspool liitu, kui tegevus aitab saavutada programmi eesmärke.
5. Artikli 53 lõike 1 punktides b, c ja d sätestatud kujul antavate toetuste puhul peavad fondide panuse saamiseks kõlblikud kulud olema võrdsed artikli 53 lõike 3 kohaselt arvutatud summadega.
6. Tegevusi ei valita fondidest toetuse saajaks juhul, kui need on füüsiliselt lõpetatud või täielikult ellu viidud enne, kui on esitatud programmi alusel rahastamisaotlus, olenemata sellest, kas kõik asjaomased maksed on tehtud. Käesolevat lõiget ei kohaldata EMKVF-i raames äärepoolseimates piirkondades lisakulude hüvitamise suhtes vastavalt EMKVF-i määruse artiklile 21 ega äärepoolseimate piirkondade täiendava rahastamise alusel antava toetuse suhtes vastavalt käesoleva määruse artikli 110 lõike 1 punktile e.
7. Programmi muutmise tõttu rahastamiskõlblikuks muutuvad kulud on rahastamiskõlblikud alates vastava taotluse komisjonile esitamise kuupäevast.

ERFi, Ühtekuuluvusfondi ja Õiglase Ülemineku Fondi puhul muutuvad kulud rahastamiskõlblikuks programmi muudatuse tagajärjel, kui programmi lisatakse uus sekkumise liik, millele on osutatud I lisa 1. tabelis, ning EMKVF-i, AMIF-i, Sisejulgeolekufondi ja piirihalduse ja viisapoliitika rahastu puhul, kui programmi lisatakse uus sekkumise liik, millele on osutatud fondispetsiifilistes määrustes.

Kui programmi muudetakse loodusõnnetusele reageerimiseks, võib programmis ette näha, et sellise muudatusega seotud kulud on rahastamiskõlblikud alates loodusõnnetuse toimumise kuupäevast.

8. Kui uus programm kiidetakse heaks, on kulud rahastamiskõlblikud alates vastava taotluse komisjonile esitamise kuupäevast.
9. Tegevus võib saada toetust ühest või mitmest fondist või ühest või mitmest programmist ning muudest liidu vahenditest. Sellistel juhtudel ei deklareerita ühele fondidest esitatavas maksetaotluses deklareeritud kulusid toetuse saamiseks
 - a) muult fondilt või muust liidu vahendist;
 - b) samalt fondilt muu programmi raames.

Fondile esitatavas maksetaotluses kajastatavate kulude summa võidakse arvutada iga fondi ning asjaomase programmi või asjaomaste programmide puhul proportsionaalselt kooskõlas toetuse tingimusi käsitleva dokumendiga.

Artikkel 64
Rahastamiskõlbmatud kulud

1. Järgmised kulud ei vasta fondidest rahastamise tingimustele:
- a) laenuintress, välja arvatud toetuste (*grant*) puhul, mis on antud intressitoetusena või tagatistasu toetusena;
 - b) maa ostusumma, mis moodustab rohkem kui 10 % asjaomase tegevuse rahastamiskõlblikest kogukuludest; mahajäetud aladel ja varem tööstuslikus kasutuses olnud aladel, millel on hooned, on see piirmäär 15 %; rahastamisvahendite puhul kohaldatakse neid protsendimäärasid vahendite lõplikule saajale tehtavate programmimaksete suhtes või tagatiste puhul laenusumma suhtes, millele tagatis on antud;
 - c) käibemaks, välja arvatud järgmistel juhtudel:
 - i) tegevused, mille kogumaksumus on alla 5 000 000 euro (koos käibemaksuga);
 - ii) tegevused, mille kogumaksumus on vähemalt 5 000 000 eurot (koos käibemaksuga), kui see ei ole siseriiklike käibemaksualaste õigusaktide kohaselt tagasi nõutav;

- iii) rahastamisvahendite kontekstis vahendite lõplike saajate poolt tehtud investeeringud; kui neid investeeringuid toetatakse rahastamisvahenditest kombineerituna programmist toetuse vormis antava rahastamisega, nagu on osutatud artikli 58 lõikes 5, ei ole käibemaks rahastamiskõlblik selle investeerimiskulu osas, mis vastab programmist toetuse vormis antavale rahastamisele, välja arvatud siis, kui investeerimiskulu käibemaks ei ole riigisiseste käibemaksualaste õigusaktide kohaselt tagasi nõutav või kui investeerimiskulu see osa, mis vastab programmist toetuse vormis antavale rahastamisele, on väiksem kui 5 000 000 eurot (koos käibemaksuga);
- iv) väikeprojektide fondid ja vahendite lõplike saajate tehtud investeeringud Interregi kohaste väikeprojektide fondide kontekstis.

Käesoleva lõigu punkti b ei kohaldata keskkonnakaitsega seotud tegevuste suhtes.

- 2. Fondispetsiifilistes määrustes võidakse kindlaks määrata täiendavad kulud, mis ei ole konkreetse fondi jaoks rahastamiskõlblikud.

Artikkel 65
Tegevuste kestvus

1. Liikmesriik maksab tagasi fondi panuse tegevuse jaoks, mis hõlmab taristuinvesteeringut või tootlikku investeeringut, kui viie aasta jooksul pärast toetusesaajale lõppmakse tegemist või, kui see on kohaldatav, riigiabi reeglites kehtestatud aja jooksul toimub seoses kõnealuse tegevusega mõni alljärgnev sündmus:
 - a) tootmistegevuse lõpetamine või üleviimine väljapoole seda NUTS 2. tasandi piirkonda, kus see toetust sai;
 - b) selline muutus taristuüksuse omandisuhetes, mis annab ettevõttele või avaliku sektori asutusele põhjendamatu eelise;
 - c) oluline muutus selle iseloomus, eesmärkides või rakendustingimustes, mille tulemusena kahjustataks selle algseid eesmärke.

Liikmesriik võib lühendada esimeses lõigus sätestatud tähtaega kolme aastani, kui tegu on VKEde investeeringute või nende loodud töökohtade säilitamisega.

Käesoleva artikli sätete täitmata jätmisest tulenev tagasimaksmine liikmesriigi poolt on proportsionaalne täitmata jätmise ajavahemikuga.

2. Selliste tegevuste eest, mida toetatakse ESF+ist või Õiglase Ülemineku Fondist kooskõlas Õiglase Ülemineku Fondi määruse artikli 8 lõike 2 punktidega k, l ja m, tuleb toetus tagasi maksta, kui nende suhtes kohaldatakse riigiabi eeskirjadest tulenevalt investeeringu säilitamise kohustust.

3. Lõikeid 1 ja 2 ei kohaldata rahastamisvahenditesse tehtud programmimaksete või rahastamisvahenditest tehtud programmimaksete suhtes või tegevuse suhtes, mille tootmistegevus on lõpetamisel pankroti tõttu, mis ei ole seotud pettusega.

Artikkel 66

Üleviimine

1. Üleviimise toetamisega seotud kulud ei ole fondide panuse saamiseks kõlblikud.
2. Kui fondide panuse puhul on tegemist riigiabiga, veendub korraldusasutus, et ei toetata määruse (EL) nr 651/2014 artikli 14 lõike 16 kohast üleviimist.

Artikkel 67

Toetuste (grants) rahastamiskõlblikkuse erinormid

1. Mitterahaline osalus tööde, kaupade, teenuste, maa ja kinnisvara vormis, mille kohta ei ole makseid tõendavaid arveid ega samaväärse tõendusjõuga dokumente, võib olla rahastamiskõlblik, kui on täidetud järgmised tingimused:
 - a) avaliku sektori toetus, mida makstakse mitterahalist osalust hõlmavale tegevusele, ei ületa tegevuse lõpus rahastamiskõlblikke kogukulusid (v.a mitterahaline osalus);

- b) mitterahalise osaluse väärtus ei ületa kõnealusel turul üldiselt aktsepteeritud kulusid;
- c) mitterahalise osaluse väärtust ja olemasolu saab sõltumatult hinnata ja kontrollida;
- d) maa või kinnisvara võib teha makse rendilepingu vormis, mille aastane nimisumma ei ületa liikmesriigi vääringu ühte ühikut;
- e) tasustamata töö vormis mitterahalise osaluse korral määratakse kindlaks selle töö väärtus, võttes arvesse kontrollitud tööaega ja samaväärse töö eest makstavat tasumäära.

Käesoleva lõike esimese lõigu punktis d osutatud maa või kinnisvara väärtust tõendab sõltumatu kvalifitseeritud ekspert või nõuetekohaselt volitatud ametiasutus ning see väärtus ei või ületada artikli 64 lõike 1 punktis b sätestatud piirmäära.

- 2. Amortisatsioonikulusid, mille kohta ei ole makseid tõendavaid arveid, võidakse pidada rahastamiskõlblikuks, kui on täidetud järgmised tingimused:

- a) seda võimaldavad programmi rahastamiskõlblikkuse normid;

- b) kulude summa on nõuetekohaselt põhjendatud tõendavate dokumentidega, millel on võrdväärne tõendusjõud selliste rahastamiskõlblike kulude arvetega, mis hüvitati artikli 53 lõike 1 punktis a osutatud vormis;
- c) kulud on seotud ainult tegevuse toetusperioodiga;
- d) avaliku sektori toetust ei ole kasutatud amortiseerunud vara soetamiseks.

Artikkel 68

Rahastamisvahendite rahastamiskõlblikkuse erinormid

1. Rahastamisvahendi rahastamiskõlblik kulu on rahastamisvahendile rahastamiskõlblikkuse perioodi jooksul tasutud programmimakse kogusumma või tagatiste puhul tagatislepingute kohaselt eraldatud summa, kui kõnealune summa vastab järgmisele:
 - a) laenude, omakapitali ja kvaasiomakapitali investeeringute puhul maksed vahendite lõplike saajatele;
 - b) tagatislepingute kohaselt eraldatud, veel välja maksmata või juba välja makstud vahendid, mis on ette nähtud tagatiste võimalikuks realiseerimiseks kahjude korral ning mis arvutatakse lähtuvalt koefitsendist, mis on kindlaks määratud vastavate alusvarana välja antud uute laenude või vahendite lõplikesse saajatesse tehtud omakapitali või kvaasiomakapitali investeeringute jaoks;

- c) maksed vahendite lõplikele saajatele või nende kasuks, kui rahastamisvahendid on kombineeritud liidu muu rahalise osalusega ühesainsas rahastamisvahendi toimingus kooskõlas artikli 58 lõikega 5;
 - d) rahastamisvahendit rakendavatel asutustel tekkinud haldustasude maksmine ja halduskulude hüvitamine.
2. Kui rahastamisvahendit rakendatakse järjestikuste programmitöö perioodide jooksul, võib toetust anda vahendite lõplikele saajatele või nende kasuks, sealhulgas halduskulude ja -tasude katmiseks, tuginedes eelmisel programmitöö perioodil tehtud kokkulepetele, kui selline toetus on kooskõlas järgmise programmitöö perioodi rahastamiskõlblikkuse normidega. Sellisel juhul määratakse maksetaotlustes esitatud kulude rahastamiskõlblikkus kindlaks kooskõlas vastava programmitöö perioodi rahastamiskõlblikkuse normidega.
3. Lõike 1 punkti b puhul, kui tagatistest kasu saav üksus ei ole kavandatud summas välja andnud uusi laene või teinud vahendite lõplikesse saajatesse omakapitali või kvaasiomakapitali investeringuid lähtuvalt koefitsendist, vähendatakse rahastamiskõlblikke kulusid proportsionaalselt. Kordaja suhte võib läbi vaadata, kui see on põhjendatud turutingimustes vahepeal toimunud muutustega. Sellisel läbivaatamisel ei ole tagasiulatuvat mõju.

4. Lõike 1 punkti d puhul peavad haldustasud põhinema tulemuslikkusel.

Kui valdusfondi haldavad asutused valitakse välja otselepingu sõlmimise teel vastavalt artikli 59 lõikele 3, kohaldatakse kõnealustele asutustele makstavate selliste halduskulude ja -tasude suhtes, mida võib rahastamiskõlblike kuludena deklareerida, piirmäära, mis on kuni 5 % vahendite lõplikele saajatele laenudena välja makstud või tagatislepingute jaoks eraldatud programmimaksete kogusummast ning kuni 7 % vahendite lõplikele saajatele omakapitali ja kvaasiomakapitali investeringutena välja makstud programmimaksete kogusummast.

Kui erifondi haldavad asutused valitakse välja otselepingu sõlmimise teel vastavalt artikli 59 lõikele 3, kohaldatakse kõnealustele asutustele makstavate selliste halduskulude ja -tasude suhtes, mida võib rahastamiskõlblike kuludena deklareerida, piirmäära, mis on kuni 7 % vahendite lõplikele saajatele laenudena välja makstud või tagatislepingute jaoks eraldatud programmimaksete kogusummast ning kuni 15 % vahendite lõplikele saajatele omakapitali või kvaasiomakapitali investeringutena välja makstud programmimaksete kogusummast.

Kui valdusfondi või erifondi või mõlemaid haldavad asutused on välja valitud võistupakkumise teel kooskõlas kohaldatava õigusega, määratakse halduskulude ja -tasude summa kindlaks rahastamislepingus ning selle puhul võetakse arvesse asjaomase võistupakkumise tulemusi.

5. Kui korraldustasud või osa neist nõutakse sisse vahendite lõplikelt saajatelt, ei deklareerita neid rahastamiskõlblike kuludena.

6. Lõike 1 kohaselt deklareeritud rahastamiskõlblikud kulud ei või ületada fondidest kõnealuse lõike kohaldamisel makstud toetuse ja vastava riikliku kaasrahastamise kogusummat.

VI JAOTIS

JUHTIMINE JA KONTROLL

I PEATÜKK

Juhtimise ja kontrolli üldnormid

Artikkel 69

Liikmesriikide kohustused

1. Liikmesriikidel on oma programmide jaoks käesoleva jaotise kohased juhtimis- ja kontrollisüsteemid ning nad tagavad nende toimimise kooskõlas usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõtetega ja XI lisas loetletud peamiste nõuetega.

2. Liikmesriigid tagavad komisjonile esitatud raamatupidamise aastaruannetega hõlmatud kulude seaduslikkuse ja korrektsuse ning võtavad kõik vajalikud meetmed, et õigusnormide rikkumist (sealhulgas kelmusi ja pettusi) ära hoida, avastada ja korrigeerida ning selle kohta aru anda. Kõnealused meetmed hõlmavad teabe kogumist liidu toetusesaajate tegelike kasusaajate kohta kooskõlas XVII lisaga. Selliste andmete kogumise ja töötlemisega seotud normid peavad vastama kohaldatavatele andmekaitse normidele. Komisjonil, Euroopa Pettustevastasel Ametil ja Kontrollikojal on sellele teabele vajalik juurdepääs.

AMIFist, Sisejulgeolekufondist ning piirihalduse ja viisapoliitika rahastust toetatavate programmide puhul kohaldatakse liidu toetusesaajate tegelikke kasusaajaid käsitleva teabe kogumise kohustust vastavalt XVII lisale, nagu on sätestatud esimeses lõigus, alates 1. jaanuarist 2023.

3. Liikmesriigid võtavad komisjoni taotlusel vajalikud meetmed, et tagada oma juhtimis- ja kontrollisüsteemide tulemuslik toimimine ning komisjonile esitatud kulude seaduslikkus ja korrektsus. Kui kõnealune meede on audit, võivad selles osaleda komisjoni ametnikud või nende volitatud esindajad.
4. Liikmesriigid tagavad, et seiresüsteem ning näitajaid käsitlevad andmed on kvaliteetsed, täpsed ja usaldusväärsed.

5. Liikmesriigid tagavad teabe avaldamise kooskõlas käesolevas määruses ja fondispetsiifilistes määrustes sätestatud nõuetega, välja arvatud siis, kui liidu või siseriikliku õiguse kohaselt ei ole selline avaldamine lubatud julgeoleku, avaliku korra, kriminaaluurimiste või isikuandmete kaitsega seotud põhjustel kooskõlas määrusega (EL) 2016/679.
6. Liikmesriikidel on süsteemid ja menetlused, millega tagatakse kõigi XIII lisa kohaste kontrolljälje jaoks nõutavate dokumentide hoidmine vastavalt artiklis 82 sätestatud nõuetele.
7. Liikmesriigid näevad ette korra, millega tagatakse fondidega seotud kaebuste tulemuslik läbivaatamine. Sellise korra kohaldamisala, seda käsitlevate normide ja sellega seotud menetluste eest vastutavad liikmesriigid kooskõlas oma institutsioonilise ja õigusraamistikuga. See ei piira kodanike ja sidusrühmade üldist võimalust esitada komisjonile kaebusi. Liikmesriigid vaatavad komisjoni taotlusel läbi komisjonile esitatud kaebused, mis kuuluvad nende programmide kohaldamisalasse, ja teavitavad komisjoni nende läbivaatamiste tulemustest.

Käesoleva artikli kohaldamisel hõlmavad kaebused mis tahes potentsiaalsete ja valitud toetusesaajate vahelisi vaidlusi seoses kavandatud või valitud tegevusega ning mis tahes vaidlusi kolmandate isikutega programmi või selle raames toimuvate tegevuste rakendamise teemal, sõltumata siseriikliku õiguse kohaselt kindlaks määratud õiguskaitsevahenditest.

8. Liikmesriigid tagavad, et kogu teabevahetus toetusesaajate ja programme haldavate asutuste vahel toimub elektrooniliste andmevahetussüsteemide kaudu vastavalt XIV lisale.
- Liikmesriigid edendavad elektroonilise andmevahetuse eeliseid ja annavad toetusesaajatele sellega seoses kogu vajaliku toetuse.
- Erandina esimesest lõigust võib korraldusasutus toetusesaaja selgesõnalise taotluse korral erandkorras nõustuda teabevahetusega paberkandjal, ilma et see piiraks tema kohustust andmeid registreerida ja säilitada vastavalt artikli 72 lõike 1 punktile e.
- EMKVFist, AMIFist, Sisejulgeolekufondist ning piirihalduse ja viisapoliitika rahastust toetatavate programmide suhtes kohaldatakse esimest lõiku alates 1. jaanuarist 2023.
- Esimest lõiku ei kohaldata ESF+ määruse artikli 4 lõike 1 alapunkti m kohaste programmide või prioriteetide suhtes.
9. Liikmesriigid tagavad, et kogu ametlik teabevahetus komisjoniga toimub elektroonilise andmevahetussüsteemi kaudu vastavalt XV lisale.
10. Liikmesriigid koostavad või tagavad, et korraldusasutused koostaksid prognoosid jooksva kalendriaastal ja järgneval kalendriaastal esitatavate maksetaotluse summa kohta 31. jaanuariks ja 31. juuliks vastavalt VIII lisale.

11. Igal liikmesriigil on hiljemalt esimese eelarveaasta lõppmakse taotluse esitamise ajaks ning mitte hiljem kui 30. juuniks 2023 koostatud juhtimis- ja kontrollisüsteemi kirjeldus vastavalt XVI lisas esitatud vormile. Liikmesriik ajakohastab kõnealust kirjeldust, et võtta arvesse kõik hilisemad muudatused.
12. Liikmesriigid annavad õigusnormide rikkumise kohta aru kooskõlas XII lisas sätestatud kriteeriumidega, mille alusel määratakse kindlaks teatatavad õigusnormide rikkumise juhtumid, esitatavad andmed ja aruandluse vorm.

Artikkel 70

Komisjoni volitused ja kohustused

1. Komisjon veendub, et liikmesriikidel on käesolevale määrusele vastavad juhtimis- ja kontrollisüsteemid ning et kõnealused süsteemid toimivad programmide rakendamisel tulemuslikult ja tõhusalt. Komisjon koostab enda audititöö jaoks riskihindamisel põhineva auditistrateegia ja auditikava.

Komisjon ja auditeerimisasutused kooskõlastavad oma auditikavad.
2. Komisjoni teeb auditeid kuni kolme kalendriaasta jooksul pärast asjaomast kulu hõlmava raamatupidamise aastaruande heakskiitmist. Seda tähtaega ei kohaldata tegevuste suhtes, mille puhul kahtlustatakse kelmust või pettust.

3. Auditite tegemiseks on komisjoni ametnikel või nende volitatud esindajatel juurdepääs kõigile vajalikele fondidest toetust saanud tegevustega või juhtimis- ja kontrollisüsteemidega seotud andmetele, dokumentidele ja metaandmetele, sõltumata nende säilitamiseks kasutatud andmekandjast, ning nad saavad nende koopiaid nende poolt taotletud vormingus.
4. Kohapealsete auditite puhul kohaldatakse ka järgmiseid sätteid:
- a) komisjon teatab pädevale programmi haldavale asutusele auditi toimumisest vähemalt 15 tööpäeva ette, välja arvatud kiireloomulistel juhtudel; sellistes auditites võivad osaleda liikmesriikide ametnikud või volitatud esindajad;
 - b) kui riigisiseste õigusnormide kohaselt peavad teatavate toimingutega tegelema selleks riikliku õiguse alusel spetsiaalselt määratud ametnikud, on komisjoni ametnikel ja nende volitatud esindajatel juurdepääs sel teel saadud teabele, ilma et see piiraks liikmesriikide kohtute pädevust ja austades täielikult asjaomaste õigussubjektide põhiõigusi;
 - c) komisjon edastab esialgsed auditileiud liikmesriigi pädevale asutusele hiljemalt kolme kuu jooksul pärast viimast auditipäeva;

- d) komisjon edastab auditiaruande hiljemalt kolme kuu jooksul pärast kuupäeva, mil komisjon sai kätte liikmesriigi pädeva asutuse täieliku vastuse esialgsete auditileidude kohta; liikmesriigi vastus loetakse täielikuks, kui komisjon ei ole kahe kuu jooksul alates liikmesriigi vastuse kättesaamise kuupäevast taotlenud täiendava teabe või muudetud dokumendi esitamist.

Käesoleva lõike esimese lõigu punktides c ja d sätestatud tähtaegadest kinnipidamiseks teeb komisjon esialgsed auditileiud ja auditiaruande kättesaadavaks vähemalt ühes liidu institutsioonide ametlikus keeles.

Käesoleva lõike esimese lõigu punktides c ja d osutatud tähtaegu võib pikendada, kui seda peetakse vajalikuks ning kui komisjon ja liikmesriigi pädev asutus selles kokku lepivad.

Kui on kehtestatud ajavahemik, mille jooksul peab liikmesriik käesoleva lõike esimese lõigu punktides c ja d osutatud esialgsetele auditileidudele või auditiaruandele vastama, algab see ajavahemik kuupäevast, kui liikmesriigi pädev asutus sai esialgsed auditileiud või auditiaruande kätte vähemalt ühes asjaomase liikmesriigi ametlikus keeles.

Artikkel 71

Programmi haldavad asutused

1. Finantsmääruse artikli 63 lõike 3 kohaldamiseks määrab liikmesriik iga programmi jaoks korraldusasutuse ja auditeerimisasutuse. Kui liikmesriik annab raamatupidamisülesannete täitmise üle muule asutusele kui korraldusasutusele kooskõlas käesoleva määruse artikli 72 lõikega 2, määratletakse asjaomane asutus samuti programmi haldava asutusena. Samad asutused võivad vastutada rohkem kui ühe programmi eest.
2. Auditeerimisasutus on avaliku sektori asutus. Auditeerimist võib oma vastutusel teostada muu avaliku sektori asutus või eraõiguslik asutus kui auditeerimisasutus. Auditeerimisasutus ja auditeerimisasutuse vastutusel auditeerimist teostav muu asutus on auditeeritavatest funktsionaalselt sõltumatu.
3. Korraldusasutus võib määrata ühe või mitu vahendusasutust, kes täidavad teatavaid korraldusasutuse vastutusalasse kuuluvaid ülesandeid. Korraldusasutuse ja vahendusasutuste vahelised kokkulepped vormistatakse kirjalikult.
4. Liikmesriigid tagavad, et programmi haldavate asutuste vahel ja nende sees järgitakse ülesannete lahususe põhimõtet.

5. Kui mõne programmi puhul antakse vastavalt selle eesmärkidele toetust ERFist või ESF+-ist programmile, mida kaasrahastatakse programmist „Euroopa horisont“, nagu on osutatud Euroopa Horisont määruse artikli 10 lõike 1 punktis b, määrab asjaomase programmi korraldusasutus programmist „Euroopa horisont“ kaasrahastatavat programmi rakendava asutuse vahendusasutuseks vastavalt käesoleva artikli lõikele 3.
6. Liikmesriik võib omal algatusel luua koordineeriva organi komisjoniga suhtlemiseks ja komisjonile teabe esitamiseks ning programmi haldavate asutuste tegevuste koordineerimiseks asjaomases liikmesriigis.

II PEATÜKK

Standardised juhtimis- ja kontrollisüsteemid

Artikkel 72

Korraldusasutuse ülesanded

1. Korraldusasutus vastutab programmi juhtimise eest, et saavutada programmi eesmärgid. Eelkõige on korraldusasutusel järgmised ülesanded:
 - a) valida välja tegevused kooskõlas artikliga 73, välja arvatud artikli 33 lõike 3 punktis d osutatud tegevused;

- b) täita programmi juhtimisülesandeid kooskõlas artikliga 74;
 - c) toetada seirekomisjoni tööd kooskõlas artikliga 75;
 - d) teha järelevalvet vahendusasutuste üle;
 - e) elektrooniliselt salvestada ja säilitada iga tegevuse kohta andmed, mis on vajalikud seire, hindamise, finantsjuhtimise, kontrollimise ja auditite jaoks vastavalt XVII lisale, ning tagada andmete turvalisus, terviklikkus ja konfidentsiaalsus ning kasutajate autentimine.
2. Liikmesriik võib artiklis 76 osutatud raamatupidamisülesannete täitmise anda üle korraldusasutusele või muule asutusele.
3. AMIFist, Sisejulgeolekufondist ja piirihalduse ja viisapoliitika rahastust toetatavate programmide puhul täidab raamatupidamisülesandeid korraldusasutus või tehakse seda tema vastutusel.

Artikkel 73

Tegevuste valimine korraldusasutuse poolt

1. Tegevuste valimiseks koostab korraldusasutus mittediskrimineerivad ja läbipaistvad kriteeriumid ja menetlused, mis tagavad juurdepääsuvõimalused puuetega inimestele ja soolise võrdsuslikkuse ning võtavad arvesse Euroopa Liidu põhiõiguste hartat, kestliku arengu põhimõtet ning liidu keskkonnapoliitikat kooskõlas ELi toimimise lepingu artikliga 11 ja artikli 191 lõikega 1, ning kohaldab neid.

Nende kriteeriumide ja menetlustega tagatakse valitavate tegevuste prioriseerimine, et maksimeerida liidu rahalist osalust programmi eesmärkide saavutamisse.

2. Tegevuste valimisel korraldusasutus:

- a) tagab valitud tegevuste vastavuse programmile, sealhulgas nende kooskõla programmi aluseks olevate asjakohaste strateegiatega, ning selle, et need annavad tõhusa panuse programmi erieesmärkide saavutamisse;
- b) tagab, et valitud tegevused, mis kuuluvad eeltingimuse kohaldamisalasse, on kooskõlas selle eeltingimuse täitmiseks kehtestatud asjaomaste strateegiate ja planeerimisdokumentidega;
- c) tagab, et valitud tegevused esindavad toetuse summa, elluviidud tegevuste ja eesmärkide saavutamise vahelist parimat suhet;
- d) kontrollib, et toetusesaajal on vajalikud rahalised vahendid ja mehhanismid, et katta tegevus- ja hoolduskulud tegevuste puhul, mis hõlmavad taristuinvesteeringut või tootlikku investeeringut, et tagada nende finantskestlikkus;

- e) tagab, et Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2011/92/EL¹ kohaldamisalasse kuuluvate valitud tegevuste suhtes kohaldatakse keskkonnamõju hindamist või sõelumismenetlust ning et on piisavalt arvesse võetud alternatiivsete lahenduste hindamist, võttes aluseks nõuded, mis on sätestatud kõnealuses direktiivis;
- f) kontrollib, et juhul, kui tegevustega on alustatud enne rahastamisaotluse korraldusasutusele esitamist, on järgitud kohaldatavat õigust;
- g) tagab, et valitud tegevused on asjaomase fondi kohaldamisalas ja omistatud ühele sekkumise liigile;
- h) tagab, et tegevused ei hõlma selliseid toiminguid, mis olid osa tegevusest, mille suhtes kohaldata ümberpaigutamist vastavalt artiklile 66 või mis kujutaksid endast tootmistegevuse üleviimist vastavalt artikli 65 lõike 1 punktile a;
- i) tagab, et valitud tegevusi otseselt ei mõjuta ELi toimimise lepingu artikli 258 kohane komisjoni põhjendatud arvamus rikkumise kohta, mis seab ohtu kulude seaduslikkuse ja korrektsuse või tegevuste tulemuslikkuse;
- j) tagab selliste taristuinvesteeringute kliimakindluse, mille eeldatav kestvus on vähemalt viis aastat.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. detsembri 2011. aasta direktiiv 2011/92/EL teatavate riiklike ja eraprojektide keskkonnamõju hindamise kohta (ELT L 26, 28.1.2012, lk 1).

Seoses käesoleva lõigu punktiga b peavad poliitikaeesmärgi nr 1 puhul, nagu on sätestatud ERFi ja Ühtekuuluvusfondi määruse artikli 3 lõike 1 punktis a, ainult käesoleva punkti alapunktides i ja iv osutatud erieesmärkidele vastavad tegevused olema kooskõlas asjaomaste aruka spetsialiseerumise strateegiatega.

3. Korraldusasutus tagab, et toetusesaajale esitatakse dokument, milles on esitatud kõik tingimused iga tegevuse toetamiseks, sealhulgas erinõuded seoses tarnitavate toodete või osutatavate teenustega, rahastamiskava, elluviimise tähtaeg ning, kui see on kohaldatav, tegevuse kulude kindlaksmääramiseks kohaldatav meetod ja toetuse maksmise tingimused.
4. Korraldusasutus võib otsustada, et tegevusi, millele on antud kvaliteedimärgis või mis on valitud programmi „Euroopa horisont“ kaasrahastatava programmi raames, toetatakse otse ERFist või ESF+ist, kui sellised tegevused vastavad lõike 2 punktides a, b ja g sätestatud nõuetele.

Lisaks võivad korraldusasutused kohaldada esimeses lõigus osutatud tegevuste suhtes asjaomase liidu rahastamisvahendi alusel kehtestatud rahastamiskõlblike kulude kategooriaid, maksimumsummasid ja arvutamise meetodeid. Need elemendid esitatakse lõikes 3 osutatud dokumendis.

5. Kui korraldusasutus valib välja strateegiliselt olulise tegevuse, teavitab ta sellest ühe kuu jooksul komisjoni ja esitab komisjonile kogu asjaomase teabe kõnealuse tegevuse kohta.

Artikkel 74

Korraldusasutuse poolt elluviidav programmijuhtimine

1. Korraldusasutus

- a) teeb juhtimiskontrolle selle kohta, et kaasrahastatavad tooted on tarnitud ja teenused osutatud ning et tegevus on kooskõlas kohaldatava õigusega, programmiga ja tegevusele toetuse andmise tingimustega, ning
 - i) kui kulud hüvitatakse artikli 53 lõike 1 punkti a alusel, et toetusesaajate poolt nende kuludega seoses deklareeritud kulude summa on tasutud ning et toetusesaajad peavad kõigi tegevusega seotud tehingute kohta eraldi raamatupidamisarvestust või kasutavad asjakohaseid raamatupidamiskooide;
 - ii) kui kulud hüvitatakse artikli 53 lõike 1 punktide b, c ja d alusel, et toetusesaajale kulude hüvitamise tingimused on täidetud;
- b) tagab sõltuvalt rahaliste vahendite kättesaadavusest, et toetusesaaja saab talle lubatud summa kätte tervikuna ja hiljemalt 80 päeva pärast maksetaotluse esitamise kuupäeva. Selle tähtaja arvestamise võib peatada, kui toetusesaaja esitatud teave ei võimalda korraldusasutusel kindlaks määrata, kas summa kuulub maksmisele;

- c) rakendab tulemuslikke ja proportsionaalseid pettusevastaseid meetmeid ja menetlusi, võttes arvesse kindlakstehtud riske;
- d) ennetab, avastab ja kõrvaldab õigusnormide rikkumisi;
- e) kinnitab, et aruannetesse kirjendatud kulud on seaduslikud ja korrektsed;
- f) koostab liidu vahendite haldaja kinnituse kooskõlas XVIII lisas esitatud vormiga.

Esimese lõigu punkti b puhul ei arvata kõnealusest summast midagi maha ega peeta midagi kinni, samuti ei nõuta eritasusid ega muid samaväärse toimega tasusid, mis võiksid toetusesaajatele makstavaid summasid vähendada.

Avaliku ja erasektori partnerlustegevuse puhul teeb korraldusasutus maksed tinghoiukontole, mis on selleks otstarbeks toetusesaaja nimel avatud ning mida kasutatakse vastavalt avaliku ja erasektori partnerluse lepingule.

2. Lõike 1 esimese lõigu punktis a osutatud juhtimiskontrollid on riskipõhised ja proportsionaalsed eelnevalt kirjalikult kindlaks määratud riskidega.

Juhtimiskontrollid hõlmavad toetusesaajate esitatavate maksetaotluste halduskontrolli ja tegevuste kohapealset kontrolli. Neid juhtimiskontrolle tehakse enne raamatupidamise aastaruande esitamist kooskõlas artikliga 98.

3. Kui korraldusasutus on programmi alusel ühtlasi toetusesaaja, tagatakse juhtimiskontrollide korraldamisel ülesannete lahusus.

Ilma et see piiraks lõike 2 kohaldamist, võib Interregi määrusega kehtestada juhtimiskontrolli erinormid, mida kohaldatakse Interregi programmide suhtes. AMIFI, Sisejulgeolekufondi ja piirihalduse ja viisapoliitika rahastu määrukses võib kehtestada juhtimiskontrolli erinormid, mis on kohaldatavad, kui toetusesaajaks on rahvusvaheline organisatsioon.

Artikkel 75

Korraldusasutuse pakutav tugi seoses seirekomisjoni tööga

Korraldusasutus

- a) edastab seirekomisjonile õigeaegselt kogu teabe, mis on vajalik selle ülesannete täitmiseks;
- b) tagab järelmeetmete võtmise seirekomisjoni otsuste ja soovitude põhjal.

Artikkel 76

Raamatupidamisülesanded

- 1. Raamatupidamisülesanded koosnevad järgmisest:
 - a) maksetaotluste koostamine ja esitamine komisjonile kooskõlas artiklitega 91 ja 92;

- b) raamatupidamise aastaaruande koostamine ja esitamine, selle täielikkuse, täpsuse ja õigsuse kinnitamine vastavalt artiklile 98 ning kõigi raamatupidamise aastaaruande andmete, sealhulgas maksetaotluste registreerimine elektroonilises süsteemis;
 - c) muus valuutas tekkinud kulude konverteerimine eurodesse, kasutades komisjoni igakuist raamatupidamise vahetuskurssi, mis kehtib kuul, mil kulud registreeriti käesolevas artiklis sätestatud ülesannete täitmise eest vastutava asutuse raamatupidamissüsteemis.
- 2. Raamatupidamisülesanded ei hõlma kontrollimist toetusesaajate tasandil.
 - 3. Erandina lõike 1 punktist c võib Interregi määrusega kehtestada teistsuguse meetodi muus valuutas tekkinud kulude konverteerimiseks eurodesse.

Artikkel 77

Auditeerimisasutuse ülesanded

- 1. Auditeerimisasutus teeb süsteemiauditeid, tegevusauditeid ja raamatupidamise aastaaruannete auditeid, et pakkuda komisjonile sõltumatut kindlust juhtimis- ja kontrollisüsteemide tulemusliku toimimise ning komisjonile esitatud raamatupidamise aastaaruannetega hõlmatud kulude seaduslikkuse ja korrektsuse suhtes.
- 2. Auditeerimist tehakse kooskõlas rahvusvaheliselt aktsepteeritud auditeerimisstandarditega.

3. Auditeerimisasutus koostab ja esitab komisjonile
- a) iga-aastase auditiarvamuse kooskõlas finantsmääruse artikli 63 lõikega 7 ja käesoleva määruse XIX lisas esitatud vormiga; auditiarvamus põhineb kõigil tehtud audititel ja hõlmab järgmisi eraldi osi:
 - i) raamatupidamise aastaaruannete täielikkus, täpsus ja õigsus;
 - ii) komisjonile esitatud raamatupidamise aastaaruannetega hõlmatud kulude seaduslikkus ja korrektsus;
 - iii) juhtimis- ja kontrollisüsteemide tulemuslik toimimine;
 - b) finantsmääruse artikli 63 lõike 5 punkti b nõuetele vastava iga-aastase auditiaruannete ja kontrollide kokkuvõtte kooskõlas käesoleva määruse XX lisas esitatud vormiga, mis toetab käesoleva lõike punktis a osutatud iga-aastast auditiarvamust ja milles esitatakse kokkuvõtte auditileidudest, sealhulgas analüüs süsteemides tuvastatud vigade ja puuduste laadi ja ulatuse kohta, samuti kavandatud ja rakendatud parandusmeetmed ning tulenev koguveamäär ja jääkvigade määr seoses komisjonile esitatud raamatupidamise aastaaruannetesse kantud kuludega.
4. Kui programme rühmitatakse artikli 79 lõike 2 teise lõigu kohaste tegevusauditite jaoks, võib käesoleva artikli lõike 3 punkti b kohaselt nõutavad andmed rühmitada ühte aruandesse.

5. Auditeerimisasutus edastab süsteemiauditite aruanded komisjonile kohe, kui ärakuulamismenetlus asjaomaste auditeeritavatega on lõpule viidud.
6. Komisjon ja auditeerimisasutused kohtuvad regulaarselt ja kui ei ole kokku lepitud teisiti, vähemalt üks kord aastas, et läbi vaadata auditistrateegia, iga-aastane kontrolliaruanne ja auditiarvamus, koordineerida oma auditikavasid ja -meetodeid ning vahetada arvamusi juhtimis- ja kontrollisüsteemide tõhustamisega seotud küsimustes.

Artikkel 78

Auditistrateegia

1. Auditeerimisasutus koostab pärast korraldusasutusega konsulteerimist riskihindamisel põhineva auditistrateegia, võttes arvesse artikli 69 lõikega 11 ette nähtud juhtimis- ja kontrollisüsteemi kirjeldust; koostatud strateegia hõlmab süsteemiauditeid ja tegevusauditeid. Auditistrateegia hõlmab süsteemiauditite teostamist hiljuti määratud korraldusasutustes ja raamatupidamisülesannete eest vastutavates asutustes. Sellised auditid tehakse 21 kuu jooksul alates otsusest, millega programm või programmi muudatus heaks kiidetakse ning selline asutus kindlaks määratakse. Auditistrateegia koostatakse kooskõlas XXII lisas esitatud vormiga ning seda ajakohastatakse igal aastal pärast esimese iga-aastase kontrolliaruande ja auditiarvamuse esitamist komisjonile. Auditistrateegia võib hõlmata ühte või mitut programmi.
2. Auditistrateegia esitatakse taotluse korral komisjonile.

Artikkel 79
Tegevusauditid

1. Tegevusauditid hõlmavad kulusid, mis on komisjonile aruandeaastal valimi põhjal deklareeritud. Valim peab olema representatiivne ja põhinema statistilistel valimi moodustamise meetoditel.
2. Kui andmekogumis on vähem kui 300 valimikontrolli ühikut, võib auditeerimisasutuse ametialasele arvamusele tuginedes kasutada mittestatistilist valimi moodustamise meetodit. Sellistel juhtudel peab valimi suurus olema piisav selleks, et auditeerimisasutus saaks koostada põhjendatud auditiarvamuse. Mittestatistiline valimi moodustamise meetod hõlmab vähemalt 10 % aruandeaasta andmekogumi valimikontrolli ühikutest, mis valitakse juhumeetodil.

Statistiline valim võib hõlmata ühte või mitut programmi, mis saavad toetust ERFist, ESF+ist, Ühtekuuluvusfondist ja Õiglase Ülemineku Fondist, ning ühte või mitut programmitöö perioodi (mille suhtes kohaldatakse vajaduse korral kihitamist) sõltuvalt auditeerimisasutuse ametialasest arvamusest.

EMKVFist, AMIFist, Sisejulgeolekufondist ja piirihalduse ja viisapoliitika rahastust toetatavate tegevuste puhul kuuluvad valimisse igast fondist toetatavad tegevused eraldi.

3. Tegevusauditid hõlmavad tegevuse füüsilise rakendamise kohapealset kontrolli üksnes juhul, kui see on nõutav asjaomase tegevuse laadi tõttu.

ESF+ määrusega võidakse kehtestada erisätted nimetatud määruse artikli 4 lõike 1 punkti m kohaste programmide või prioriteetide suhtes. AMIFI, Sisejulgeolekufondi ja piirihalduse ja viisapoliitika rahastu määrustes võib kehtestada tegevuste auditite erinormid puhul, kui toetusesaajaks on rahvusvaheline organisatsioon. Interregi määrusega võidakse kehtestada tegevuste auditite erinormid, mida kohaldatakse Interregi programmide suhtes.

Auditid tehakse normide alusel, mis kehtisid ajal, kui tegevused ellu viidi.

4. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 114 vastu delegeeritud õigusakt, et täiendada käesolevat artiklit, sätestades valimi moodustamise kasutusvalmis standardmeetodid ja korra, mida kohaldatakse ühele või mitmele programmitöö perioodile.

Artikkel 80

Ühtse auditi korraldus

1. Auditeid tehes võtavad komisjon ja auditeerimisasutused nõuetekohaselt arvesse ühtse auditi ja proportsionaalsuse põhimõtteid seoses liidu eelarvele avalduva riski tasemega. Eelkõige on selle eesmärk vältida sama komisjonile deklareeritud kulu auditeerimise ja juhtimiskontrollide dubleerimist, et minimeerida juhtimiskontrollide ja audititega seotud kulud ning toetusesaajate halduskoormus.

Komisjon ja auditeerimisasutused kasutavad esmalt kogu artikli 72 lõike 1 punktis e osutatud teavet ja kõiki andmeid, sealhulgas juhtimiskontrollide tulemusi, ning taotleavad ja saavad asjaomastelt toetusesaajatelt täiendavaid dokumente ja auditi tõendusmaterjale üksnes juhul, kui nende ametialase arvamuse põhjal on see vajalik põhjalike auditijärelduste koostamiseks.

2. Programmide puhul, millega seoses komisjon leiab, et auditeerimisasutuse arvamus on usaldusväärne, ning mille puhul asjaomane liikmesriik osaleb Euroopa Prokuratuuriga seotud tõhustatud koostöös, piirduvad komisjoni enda auditid auditeerimisasutuse töö auditeerimisega.
3. Enne raamatupidamise aastaaruande esitamist selle aruandeaasta kohta, mil tegevus lõpetatakse, ei tee komisjon ega auditeerimisasutus rohkem kui ühe auditi tegevuste puhul, mille rahastamiskõlblikud kulud kokku ei ületa ERFi või Ühtekuuluvusfondi puhul 400 000 eurot, Õiglase Ülemineku Fondi puhul 350 000 eurot, ESF+ puhul 300 000 eurot ning EMKVF-i, AMIF-i, Sisejulgeolekufondi või piirihalduse ja viisapoliitika rahastu puhul 200 000 eurot.

Muude tegevuste puhul teeb auditeerimisasutus või komisjon kõige rohkem ühe auditi aruandeaastas enne raamatupidamise aastaaruande esitamist selle aruandeaasta kohta, mil tegevus lõpetatakse. Komisjon ega auditeerimisasutus ei auditeeri tegevusi, mida kontrollikoda on asjaomase aasta jooksul auditeerinud, tingimusel et auditeerimisasutus või komisjon saavad kontrollikoja auditi tulemusi kõnealuste tegevuste kohta oma ülesannete täitmiseks kasutada.

4. Olenemata lõikest 3 võib iga tegevuse puhul teha rohkem kui ühe auditi, kui auditeerimisasutus järeldeb oma kutsealase otsustuse põhjal, et põhjendatud auditiarvamuse koostamine ei ole võimalik.
5. Lõikeid 2 ja 3 ei kohaldata, kui
 - a) ilmneb konkreetne õigusnormide rikkumise oht või kelmuse või pettuse kahtlus;
 - b) auditeerimisasutuse tööd on vaja korrata, et saada kinnitust selle tulemusliku töö kohta;
 - c) on tõendeid tõsisest puudusest auditeerimisasutuse töös.

Artikkel 81

Rahastamisvahendite juhtimiskontroll ja auditid

1. Korraldusasutus teeb artikli 74 lõike 1 kohaseid kohapealseid juhtimiskontrolle üksnes rahastamisvahendit rakendavate asutuste tasandil ning tagatisfondide puhul tagatiste aluseks olevaid uusi laene andvate asutuste tasandil. Korraldusasutus võib tugineda väliste asutuste tehtud kontrollidele ja mitte teha kohapealseid juhtimiskontrolle, kui tal on piisavalt tõendeid nende väliste asutuste pädevuse kohta.
2. Korraldusasutus ei tee kohapealseid kontrolle EIPi või muude selliste rahvusvaheliste finantseerimisasutuste tasandil, milles liikmesriigil on osalus.

EIP või muud sellised rahvusvahelised finantseerimisasutused, milles liikmesriigil on osalus, esitavad siiski korraldusasutusele maksetaotlusi tõendavaid kontrolliaruandeid.

3. Auditeerimisasutus teeb asjakohasel juhul artiklite 77, 79 või 83 kohaseid süsteemiauditeid ja tegevusauditeid rahastamisvahendit rakendavate asutuste tasandil ning tagatisfondide puhul tagatiste aluseks olevaid uusi laene andvate asutuste tasandil. Auditeerimisasutus võib üldise kindluse tagamiseks võtta arvesse rahastamisvahendit rakendavate asutuste välisaudiitorite audititulemusi ning selle alusel võib auditeerimisasutus otsustada oma auditeerimistegevust piirata.
4. Tagatisfondide puhul võivad programmide auditi eest vastutavad asutused korraldada uusi tagatise aluseks olevaid laene andvate organite auditeid ainult siis, kui esineb üks või mitu järgmistest olukordadest:
 - a) tõendavad dokumendid, mis kinnitavad seda, et vahendite lõplikud saajad said rahastamisvahendist toetust, ei ole kättesaadavad korraldusasutuse tasandil või rahastamisvahendit rakendavate asutuste tasandil;
 - b) on tõendeid, et korraldusasutuse või rahastamisvahendit rakendavate asutuste tasandil kättesaadavad dokumendid ei kajasta antud toetuse tõest ja täpset olukorda.

5. Auditeerimisasutus ei tee auditit EIP või muude selliste rahvusvaheliste finantseerimisasutuste tasandil, milles liikmesriigil on osalus, nende poolt rakendatavate rahastamisvahendite üle.

EIP või muud sellised rahvusvahelised finantseerimisasutused, milles liikmesriigil on osalus, esitavad siiski komisjonile ja auditeerimisasutusele iga-aastase auditaruande, mille nende välisaudiitorid koostavad iga kalendriaasta lõpuks. See aruanne hõlmab XXI lisas sisalduvaid elemente ja on alus auditeerimisasutuse tööle.

6. EIP või muud rahvusvahelised finantseerimisasutused esitavad programmi haldavatele asutustele kõik vajalikud dokumendid, et nad saaksid oma ülesandeid täita.

Artikkel 82

Dokumentide kättesaadavus

1. Ilma et see piiraks riigiabi reeglite kohaldamist, tagab korraldusasutus, et kõiki tõendavaid dokumente, mis on seotud fondidest toetust saava tegevusega, säilitatakse asjakohasel tasemel viie aasta jooksul alates selle aasta 31. detsembrist, mil korraldusasutus tegi toetusesaajale viimase makse.
2. Lõikes 1 osutatud ajavahemik katkeb kohtumenetluse korral või komisjoni taotlusel.

III PEATÜKK

Riiklikele juhtimissüsteemidele tuginemine

Artikkel 83

Laiendatud proportsionaalne kord

Kui on täidetud artiklis 84 sätestatud tingimused, võib liikmesriik kohaldada programmi juhtimis- ja kontrollisüsteemi suhtes järgmist laiendatud proportsionaalset korda:

- a) erandina artikli 74 lõike 1 punktist a ja artikli 74 lõikest 2 võib korraldusasutus juhtimiskontrollide tegemisel piirduda üksnes riiklike menetluste kohaldamisega;
- b) erandina artikli 77 lõikest 1 seoses süsteemiaudititega ning artikli 79 lõigetest 1 ja 3 seoses tegevusaudititega võib auditeerimisasutus piirduda oma auditeerimistegevuses tegevusaudititega, mis hõlmavad asjaomase programmi või programmide rühma 30 valimikontrolli ühikust koosnevat statistilist valimit.

Esimese lõigu punktis a osutatud juhtimiskontrollide puhul võib korraldusasutus tugineda välisasutuste tehtud kontrollidele, kui tal on piisavalt tõendeid nende asutuste pädevuse kohta.

Esimese lõigu punkti b kohaldamisel võib auditeerimisasutus juhul, kui andmekogum koosneb vähem kui 300 valimikontrolli ühikust, kohaldada mittestatistilist valimi moodustamise meetodit kooskõlas artikli 79 lõikega 2.

Komisjon piirdub oma auditite puhul auditeerimisasutuse töö kontrollimisega üksnes auditeerimisasutuse tasandil toimuva korduskontrolli kaudu, välja arvatud juhul, kui olemasolevast teabest ilmneb, et auditeerimisasutuse töös esineb tõsiseid puudusi.

Artikkel 84

Laiendatud proportsionaalse korra kohaldamistingimused

1. Liikmesriik võib kohaldada artiklis 83 osutatud laiendatud proportsionaalset korda kogu programmitöö perioodi vältel, kui komisjon on kinnitanud oma iga-aastastes tegevusaruannetes, mis on avaldatud kahe viimase aasta kohta, mis eelnevad liikmesriigi sellisele otsusele, et programmi juhtimis- ja kontrollisüsteem toimib tulemuslikult ning et mõlemal aastal on kogueamäär 2 % või alla selle. Programmi juhtimis- ja kontrollisüsteemi toimimise tulemuslikkust hinnates võtab komisjon arvesse asjaomase liikmesriigi osalemist Euroopa Prokuratuuriga algatatud tõhustatud koostöös.

Kui liikmesriik otsustab kohaldada artiklis 83 osutatud laiendatud proportsionaalset korda, teavitab ta komisjoni sellise korra kohaldamisest. Sellisel juhul kohaldatakse korda järgneva aruandeaasta algusest.

2. Liikmesriik võib programmitöö perioodi alguses kohaldada artiklis 83 osutatud laiendatud proportsionaalset korda, kui käesoleva artikli lõikes 1 sätestatud tingimused on täidetud aastatel 2014–2020 rakendatud sarnase programmi puhul ja kui aastate 2021–2027 programmi jaoks kehtestatud juhtimise ja kontrolli kord põhineb suures osas kõnealuse varasema programmi puhul rakendatud korral. Sellisel juhul kohaldatakse korda alates programmi algusest.
3. Liikmesriik kehtestab artikli 69 lõikes 11 ja artiklis 78 esitatud juhtimis- ja kontrollisüsteemi kirjelduse ja auditistrateegia või ajakohastab neid vastavalt.

Artikkel 85

Kohandamine programmitöö perioodi jooksul

1. Kui komisjon või auditeerimisasutus jõuavad tehtud auditite ja iga-aastase kontrolliaruande põhjal järeldusele, et artiklis 84 sätestatud tingimused ei ole enam täidetud, taotleb komisjon, et auditeerimisasutus korraldaks artikli 69 lõike 3 kohaselt täiendava auditeerimise ja veenduks parandusmeetmete võtmises.

2. Kui seejärel esitatud iga-aastasest kontrolliaruandest selgub, et tingimused ei ole jätkuvalt täidetud, mis vähendab komisjoni kindlust seoses juhtimis- ja kontrollisüsteemide tulemusliku toimimisega ning kulude seaduslikkuse ja korrektsusega, palub komisjon auditeerimisasutusel teha süsteemiauditid.
3. Pärast seda, kui komisjon on andnud liikmesriigile võimaluse esitada märkusi, võib ta liikmesriiki teavitada, et artiklis 83 sätestatud laiendatud proportsionaalse korra kohaldamine lõpetatakse alates järgmise aruandeaasta algusest.

VII JAOTIS
FINANTSJUHTIMINE, RAAMATUPIDAMISE
AASTAARUANNETE ESITAMINE JA KONTROLLIMINE
NING FINANTSKORREKTSIOONID

I PEATÜKK
Finantsjuhtimine

I JAGU
ÜLDISED RAAMATUPIDAMISEESKIRJAD

Artikkel 86

Eelarvelised kulukohustused

1. Otsus, millega programm kooskõlas artikliga 23 heaks kiidetakse, on rahastamisotsus finantsmääruse artikli 110 lõike 1 tähenduses ning kui see on asjaomasele liikmesriigile teatavaks tehtud, tähendab see juriidilise kohustuse võtmist.

Otsuses määratakse kindlaks liidu rahaline osalus kokku iga fondi ja aasta kohta.

Tööhõivesse ja majanduskasvu investeerimise eesmärgi alla kuuluvate programmide puhul säilitatakse siiski summa, mis vastab 50 %le toetusest 2026. ja 2027. aastaks iga programmi kohta eraldatud vahenditest igas liikmesriigis (edaspidi „kohandatav summa“) ning see eraldatakse programmile lõplikult alles pärast seda, kui komisjon on kooskõlas artikliga 18 võtnud vahehindamise järel vastu otsuse.

2. Liidu eelarvelised kulukohustused iga programmi puhul määrab komisjon iga fondi iga-aastaste osamaksetena ajavahemikuks 1. jaanuarist 2021 kuni 31. detsembrini 2027.
3. Erandina finantsmääruse artikli 111 lõikest 2 võetakse esimese osamakse eelarvelised kulukohustused pärast seda, kui komisjon on programmi vastu võtnud.

Artikkel 87

Euro kasutamine

Kõik programmides ette nähtud summad, mis liikmesriik komisjonile aruandluses teatab või deklareerib, esitatakse eurodes.

Artikkel 88
Tagasimaksed

1. Tagasimaksed liidu eelarvesse tehakse enne tähtpäeva, mis on näidatud finantsmääruse artikli 98 alusel koostatud sissenõudekorralduses. See tähtpäev on korralduse väljastamise kuule järgneva teise kuu viimane päev.
2. Iga hilinenud tagasimakse puhul nõutakse viivist, mida hakatakse arvestama alates tähtpäevast ja mis lõpeb makse tegeliku tegemise päeval. Sellise viivise määr on poolteist protsendipunkti kõrgem kui määr, mida Euroopa Keskpank kohaldab oma põhiliste refinantseerimistoimingute suhtes selle kuu esimesel tööpäeval, millesse tähtpäev langeb.

II JAGU

LIIKMESRIIKIDELE TEHTAVAD MAKSEID KÄSITLEVAD ÕIGUSNORMID

Artikkel 89
Maksete liigid

Maksed tehakse eel- ja vahemaksetena ning asjaomase aruandeaasta lõppmaksetena.

Artikkel 90

Eelmaksed

1. Komisjon teeb eelmaksed fondidest eraldatava kogutoetuse alusel, mis on sätestatud otsuses, millega programm heaks kiidetakse.
2. Igale fondile tehakse eelmaksed aastaste osamaksetena lähtuvalt rahaliste vahendite olemasolust enne iga aasta 1. juulit järgmiselt:
 - a) 2021: 0,5 %;
 - b) 2022: 0,5 %;
 - c) 2023: 0,5 %;
 - d) 2024: 0,5 %;
 - e) 2025: 0,5 %;
 - f) 2026: 0,5 %.

Kui programm võetakse vastu pärast 1. juulit 2021, tasutakse varasemad osamaksed vastuvõtmise aastal.

3. Erandina lõikest 2 sätestatakse Interregi määruses konkreetsed õigusnormid Interregi programmide eelmaksete kohta.

4. Erandina lõikest 2 sätestatakse fondispetsiifilistes määrustes konkreetsed õigusnormid AMIFist, Sisejulgeolekufondist ning piirihalduse ja viisapoliitika rahastust toetatavate programmide eelmaksete kohta.
5. 2021. ja 2022. aastaks eelmaksetena makstud summa kantakse komisjoni raamatupidamisarvestusest välja igal aastal ning 2023.–2026. aastaks eelmaksetena makstud summa hiljemalt viimase aruandeaasta jooksul vastavalt artiklile 100.

AMIFist, Sisejulgeolekufondist ning piirihalduse ja viisapoliitika rahastust toetatavate programmide puhul kantakse eelmaksetena makstud summa komisjoni raamatupidamisarvestusest välja hiljemalt viimase aruandeaasta jooksul.

6. Eelmaksete tagajärjel kogunenud intresse kasutatakse asjaomase programmi jaoks samamoodi nagu fondide vahendeid ja need kajastatakse viimase aruandeaasta raamatupidamisarvestuses.

Artikkel 91

Maksetaotlused

1. Liikmesriik esitab kõige rohkem kuus maksetaotlust programmi, fondi ja aruandeaasta kohta. Igal aastal võib igal ajal esitada ühe maksetaotluse ajavahemikel, mis jäävad järgmiste kuupäevade vahele: 28. veebruar, 31. mai, 31. juuli, 31. oktoober, 30. november ja 31. detsember.

31. juuliks esitatud viimane maksetaotlus loetakse 30. juunil lõppenud aruandeaasta lõppmaksetaotluseks.

Esimest lõiku ei kohaldata Interregi programmide suhtes.

2. Maksetaotlused loetakse vastuvõetavaks ainult juhul, kui on esitatud artiklis 98 osutatud viimane nõutud kinnituspakett.
3. Maksetaotlused esitatakse komisjonile kooskõlas XXIII lisas esitatud vormiga ja need sisaldavad iga prioriteedi ja, kui see on kohaldatav, piirkonnakategooria kohta järgmist:
 - a) selliste rahastamiskõlblike kulude kogusumma, mis on tekkinud toetusesaajatel ning mis on tasutud selliste tegevuste elluviimisel, mis on seotud erieesmärkidega, mille puhul eeltingimused on täidetud, ning nende tegevuste elluviimisel, mis on seotud erieesmärkidega, mille puhul eeltingimused ei ole täidetud, kuid mis aitavad nende täitmisele kaasa, nagu need on kantud raamatupidamisülesandeid täitva asutuse süsteemi;
 - b) tehnilise abi summa, mis on arvutatud kooskõlas artikli 36 lõike 5 punktiga b, kui see on kohaldatav;
 - c) avaliku sektori sellise toetuse kogusumma, mis on antud või antakse seoses erieesmärkidega, mille puhul eeltingimused on täidetud, ning tegevuste rakendamisel, mis on seotud erieesmärkidega, mille puhul eeltingimused ei ole täidetud, kuid mis aitavad nende täitmisele kaasa, nagu need on kantud raamatupidamisülesandeid täitva asutuse süsteemi;

- d) selliste rahastamiskõlblike kulude kogusumma, mis on tekkinud toetusesaajatel ning mis on tasutud selliste tegevuste elluviimisel, mis on seotud erieesmärkidega, mille puhul eeltingimused ei ole täidetud, välja arvatud tegevused, mis aitavad kaasa eeltingimuste täitmisele, nagu need on kantud raamatupidamisülesandeid täitva asutuse süsteemi.

4. Erandina lõike 3 punktist a kohaldatakse järgmist:

- a) kui liidu rahaline osalus antakse artikli 51 punkti a alusel, on maksetaotlusesse kantavateks summadeks sellised summad, mida õigustavad edusammud tingimuste täitmises või tulemuste saavutamises kooskõlas artikli 95 lõikes 2 osutatud otsusega või artikli 95 lõikes 4 osutatud delegeeritud õigusaktiga;
- b) kui liidu rahaline osalus antakse artikli 51 punktide c, d ja e alusel, on maksetaotlusesse kantavateks summadeks summad, mis on kindlaks määratud kooskõlas artikli 94 lõikes 3 osutatud otsusega või artikli 94 lõikes 4 osutatud delegeeritud õigusaktiga;
- c) artikli 53 lõike 1 esimese lõigu punktides b, c ja d osutatud toetusvormide puhul on maksetaotlusesse kantavateks summadeks kohaldatava aluse põhjal arvutatud kulud.

5. Erandina lõikest 3 võib riigiabi puhul maksetaotlus sisaldada abi andva asutuse tehtud ettemakseid toetusesaajale järgmistel kumulatiivsetel tingimustel:
- a) ettemaksetele peab olema antud liikmesriigis asuva panga või muu finantseerimisasutuse tagatis või need peavad olema kaetud rahastamisvahendiga, mille avaliku sektori asutus või liikmesriik on tagatisena ette näinud;
 - b) ettemaksed ei ole suuremad kui 40 % toetusesaajale kõnealuseks tegevuseks antava abi kogusummast;
 - c) ettemaksed kaetakse toetusesaaja poolt tegevuse elluviimisel tehtud kulutustega, mis tõendatakse maksekviiitungitega või samaväärse tõendusjõuga raamatupidamisdokumentidega hiljemalt kolme aasta jooksul pärast ettemakse tegemise aastat või 31. detsembril 2029, olenevalt sellest, kumb kuupäev on varasem; nimetatud tingimuse mittetäitmise korral korrigeeritakse järgmist maksetaotlust vastavalt.

Igas seda liiki ettemakseid sisaldavas maksetaotluses esitatakse eraldi programmist ettemaksetena makstud kogusumma, summa, mis on kaetud toetusesaaja tasutud kuludega kolme aasta jooksul pärast ettemakse tegemist kooskõlas punktiga c, ning summa, mis ei ole kaetud toetusesaaja tasutud kuludega ja mille puhul see kolmeaastane tähtaeg ei ole veel möödas.

6. Erandina käesoleva artikli lõike 3 punktist c maksab ELi toimimise lepingu artikli 107 kohaste abikavade puhul abi andev asutus toetusesaajatele avaliku sektori toetuse, mis vastab maksetaotlusesse kantud kuludele.

Artikkel 92

Maksetaotlustes esitatavate rahastamisvahendite eriaspektid

1. Kui rahastamisvahendeid rakendatakse kooskõlas artikli 59 lõikega 1, sisaldavad XXIII lisa kohaselt esitatavad maksetaotlused korraldusasutuse poolt vahendite lõplikele saajatele makstud kogusummasid või tagatiste puhul tagatislepingute jaoks kõrvale pandud summasid, nagu on osutatud artikli 68 lõike 1 punktides a, b ja c.
2. Kui rahastamisvahendeid rakendatakse kooskõlas artikli 59 lõikega 2, esitatakse maksetaotlused, mis sisaldavad rahastamisvahendite kulusid, kooskõlas järgmiste tingimustega:
 - a) esimeses maksetaotluses sisalduv summa peab olema rahastamisvahenditesse makstud ja see võib ulatuda 30 %-ni vastava rahastamislepingu alusel rahastamisvahendite jaoks eraldatud programmimaksete kogusummast, võttes arvesse asjaomast prioriteeti ja piirkonnakategooriat, kui see on asjakohane;

b) rahastamiskõlblikkuse perioodi jooksul esitatud järgmiste maksetaotluste summad sisaldavad artikli 68 lõikes 1 osutatud rahastamiskõlblikke kulusid.

3. Lõike 2 punktis a osutatud esimeses maksetaotluses sisalduv summa kantakse komisjoni raamatupidamisarvestusest välja hiljemalt viimasel aruandeaastal.

See avaldatakse eraldi maksetaotlustes.

Artikkel 93

Ühised normid maksete kohta

1. Ilma et see piiraks artikli 15 lõigete 5 ja 6 kohaldamist ning tingimusel et on olemas vabad vahendid, teeb komisjon vahemaksed 60 päeva jooksul pärast kuupäeva, mil komisjon maksetaotluse kätte saab.
2. Iga makse suunatakse fondi varaseima avatud eelarvelise kulukohustuse ja asjaomase piirkonnakategooria alla. Komisjon hüvitab vahemaksetena 95 % maksetaotluses sisalduvatest summadest; see määr saadakse, kui iga prioriteedi kaasrahastamismäära kohaldatakse vastavalt kas rahastamiskõlblikele kogukuludele või avaliku sektori toetusele. Komisjon määrab lõppmakse arvutamisel vastavalt artiklile 100 kindlaks veel hüvitamisele või sissenõudmisele kuuluvad summad.

3. Fondidest mõnele prioriteedile vahemaksetena eraldatav toetus ei tohi olla suurem kui fondidest makstav toetussumma prioriteedile, mis on sätestatud otsuses, millega programm heaks kiidetakse.
4. Ükskõik millises artiklis 51 loetletud vormis antava liidu rahalise osaluse puhul ei maksa komisjon suuremat summat, kui liikmesriik on taotlenud.
5. Fondidest ei tohi prioriteedile viimase aruandeaasta lõppmakse kaudu makstav toetussumma olla suurem ühestki järgmisest summast:
 - a) maksetaotlustes teatatud avaliku sektori toetus;
 - b) fondidest toetusesaajatele makstud või makstav toetus;
 - c) liikmesriigi taotletud summa.

Artikli 36 lõike 5 kohaselt hüvitatud summasid ei võeta arvesse käesoleva artikli esimese lõigu punktis b sätestatud ülemmäära arvutamisel.

6. Liikmesriigi taotlusel võib vahemakseid suurendada 10 % võrra üle kaasrahastamismäära, mida kohaldatakse fondide iga prioriteedi suhtes, kui liikmesriik vastab pärast ...
[käesoleva määruse jõustumise kuupäev] ühele järgmistest tingimustest:
 - a) asjaomane liikmesriik saab liidult laenu nõukogu määruse (EL) nr 407/2010¹ kohaselt;

¹ Nõukogu 11. mai 2010. aasta määrus (EL) nr 407/2010, millega luuakse Euroopa finantsstabiilsusmehhanism (ELT L 118, 12.5.2010, lk 1).

- b) asjaomane liikmesriik saab keskmise tähtajaga finantsabi Euroopa stabiilsusmehhanismist, nagu on ette nähtud 2. veebruari 2012. aasta Euroopa stabiilsusmehhanismi asutamislepinguga või nagu on osutatud nõukogu määruses (EÜ) nr 332/2002¹, sõltuvalt makromajandusliku kohandamisprogrammi elluviimisest;
- c) asjaomasele liikmesriigile tehakse kättesaadavaks finantsabi sõltuvalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) nr 472/2013² sätestatud makromajandusliku kohandamisprogrammi elluviimisest.

Suurendatud määra, mis ei või olla suurem kui 100 %, kohaldatakse maksetaotluste suhtes selle kalendriaasta lõpuni, mil vastava finantsabi andmine lõpeb.

7. Lõiget 6 ei kohaldata Interregi programmide suhtes.

¹ Nõukogu 18. veebruari 2002. aasta määrus (EÜ) nr 332/2002, millega liikmesriikide maksebilansi toetamiseks luuakse keskmise tähtajaga rahalise abi süsteem (EÜT L 53, 23.2.2002, lk 1).

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. mai 2013. aasta määrus (EL) nr 472/2013, millega tugevdatakse majanduse ja eelarve järelevalvet euroala liikmesriikide üle, millel on või võivad tekkida tõsised raskused finantsstabiilsuse tagamisel (ELT L 140, 27.5.2013, lk 1).

Artikkel 94

Ühikuhindadel, kindlasummalistel maksetel ja ühtsetel määradel põhinev liidu rahaline osalus

1. Komisjon võib hüvitada liidu rahalise osaluse programmis ühikuhindade, kindlasummaliste maksete ja ühtsete määrade alusel kooskõlas artikliga 51, tuginedes summadele ja määradele, mis on heaks kiidetud otsusega vastavalt käesoleva artikli lõikele 3 või sätestatud käesoleva artikli lõikes 4 osutatud delegeeritud õigusaktis.
2. Selleks et kasutada programmis liidu rahalist osalust, mis põhineb ühikuhindadel, kindlasummalistel maksetel ja ühtsetel määradel, esitab liikmesriik komisjonile kooskõlas V ja VI lisas esitatud vormidega ettepaneku osana programmist või selle muutmise taotlusest.

Liikmesriigi ettepanekus esitatud summad ja määrad määratakse kindlaks järgmise põhjal ning neid hindab auditeerimisasutus:

- a) aus, õiglane ja kontrollitav arvutusmeetod, mis põhineb ühel järgmistest:
 - i) statistilistel andmetel, muul objektiivsel teabel või eksperdi hinnangul;
 - ii) varasemat tegevust puudutavad kontrollitud andmed;
 - iii) tavapäraste kuluarvestustavade kohaldamine;
- b) eelarveprojektid;

- c) vastavaid ühikuhindu, kindlasummalisi makseid ja ühtseid määrasid käsitlevad õigusnormid, mida kohaldatakse liidu poliitikas sarnast liiki tegevuse suhtes;
- d) vastavaid ühikuhindu, kindlasummalisi makseid ja ühtseid määrasid käsitlevad õigusnormid, mida sarnast liiki tegevuse suhtes kohaldatakse toetuskeemide raames, mida täielikult rahastavad liikmesriigid.

3. Programmi või selle muudatust heaks kiitva otsusega nähakse ette ühikuhindade, kindlasummaliste maksete ja ühtsete määrade alusel toimuva hüvitamisega hõlmatud tegevuse liigid, ühikuhindade, kindlasummaliste maksete ja ühtsete määrade määratlus ja nendega hõlmatud summad ning selliste summade kohandamismeetodid.

Liikmesriigid maksavad toetusesaajatele hüvitist käesoleva artikli kohaldamise eesmärgil. See hüvitamine võib olla mis tahes toetuse vormis.

Komisjoni ja liikmesriigi auditite ja liikmesriikide poolt ellu viidud juhtimiskontrollide ainuke eesmärk on kontrollida, et komisjonipoolse hüvitamise tingimused on täidetud.

4. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 114 vastu delegeeritud õigusakt, et täiendada käesolevat artiklit, määratledes liidu tasandil ühikuhinnad, kindlasummalised maksed ja ühtsed määrad ning nende suuruse ja kohandamismeetodid vastavalt käesoleva artikli lõike 2 teise lõigu punktides a–d osutatud viisidele.
5. Käesolevat artiklit ei kohaldata tehnilise abi jaoks antava liidu rahalise osaluse suhtes, mida hüvitatakse artikli 51 punkti e alusel.

Artikkel 95

Kuludega sidumata rahastamisel põhinev liidu rahaline osalus

1. Komisjon võib hüvitada liidu rahalise osaluse programmi prioriteedis või selle osas kuludega sidumata rahastamise alusel kooskõlas artikliga 51, tuginedes summadele, mis on heaks kiidetud otsusega, millele osutatakse käesoleva artikli lõikes 2 või mis on sätestatud käesoleva artikli lõikes 4 osutatud delegeeritud õigusaktis. Selleks et kasutada programmis liidu rahalist osalust, mis põhineb kuludega sidumata rahastamisel, esitab liikmesriik komisjonile kooskõlas V ja VI lisas esitatud vormidega ettepaneku osana programmist või selle muutmissettepanekust. See ettepanek sisaldab järgmist teavet:
 - a) asjaomase prioriteedi kindlakstegemine ja kogusumma, mida kuludega sidumata rahastamine hõlmab;
 - b) programmi osa ja tegevusliigi kirjeldus, mida kuludega sidumata rahastamine hõlmab;
 - c) täidetavate tingimuste või saavutatavate tulemuste kirjeldus ja ajakava;
 - d) vahetulemused, mille komisjon võtab hüvitamisel aluseks;
 - e) mõõõtühikud;

- f) komisjonipoolse hüvitamise ajakava ja asjaomased summad, mis on seotud tingimuste täitmise ja tulemuste saavutamise edenemisega;
 - g) vahetulemuste ning tingimuste täitmise või tulemuste saavutamise kontrollimise kord;
 - h) summade kohandamise meetodid, kui see on kohaldatav;
 - i) tingimuste täitmist või tulemuste saavutamist tõendava kontrollijälje tagamise kord kooskõlas XIII lisaga;
 - j) kavandatud hüvitamise meetodi liik, mida kasutatakse hüvitise andmiseks toetusesaaja(te)le programmide prioriteedi või selle osade raames, mida käesolev artikkel puudutab.
2. Otsuses programmi heakskiitmise kohta või programmi muutmise taotluses esitatakse kõik lõikes 1 loetletud andmed.
3. Liikmesriigid maksavad toetusesaajatele hüvitist käesoleva artikli kohaldamise eesmärgil. See hüvitamine võib olla mis tahes toetuse vormis.

Komisjoni ja liikmesriigi auditite ja liikmesriikide poolt ellu viidud juhtimiskontrollide ainuke eesmärk on kontrollida, et komisjonipoolse hüvitamise tingimused on täidetud või tulemused saavutatud.

4. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 114 vastu delegeeritud õigusakt, et täiendada käesolevat artiklit, määra liidu tasandil kindlaks kuludega sidumata rahastamise summad tegevusliikide kaupa, summade kohandamise meetodid ning täidetavad tingimused või saavutatavad eesmärgid.

III JAGU

MAKSETE KATKESTAMINE JA PEATAMINE

Artikkel 96

Maksetähtaja edasilükkamine

1. Komisjon võib maksetähtaja edasi lükata, välja arvatud eelmaksete puhul, maksimaalselt kuue kuu võrra, kui on täidetud üks järgmistest tingimustest:
- a) on tõendeid selle kohta, et esineb tõsine puudus, mille suhtes ei ole võetud parandusmeetmeid;
 - b) komisjonil tuleb korraldada täiendav kontrollimine pärast temani jõudnud teavet, et maksetaotluses sisalduvad kulud võivad olla seotud õigusnormide rikkumisega.
2. Liikmesriik võib nõustuda maksetähtaja edasilükkamise pikendamisega kolme kuu võrra.

3. Komisjon piirab edasilükkamist nii, et see puudutab ainult kulude seda osa, mille suhtes kehtivad lõikes 1 osutatud asjaolud, välja arvatud juhul, kui seda osa ei ole võimalik kindlaks teha. Komisjon teatab liikmesriigile ja korraldusasutusele kirjalikult edasilükkamise põhjused ja palub neil olukorda parandada. Komisjon lõpetab edasilükkamise niipea, kui on võetud meetmed lõikes 1 osutatud asjaolude parandamiseks.
4. EMKVF-i fondispetsiifilistes normides võib sätestada konkreetsed alused selliste maksete tähtaja edasilükkamiseks, mis on seotud ühise kalanduspoliitika õigusnormide rikkumisega.

Artikkel 97

Maksete peatamine

1. Komisjon võib peatada maksed, välja arvatud eelmaksed, täielikult või osaliselt pärast seda, kui on andnud liikmesriigile võimaluse oma märkuste esitamiseks, juhul kui on täidetud üks järgmistest tingimustest:
 - a) liikmesriik ei ole võtnud vajalikke meetmeid artikli 96 kohase edasilükkamise põhjuseks oleva olukorra parandamiseks;
 - b) esineb tõsine puudus;
 - c) maksetaotluses sisalduvad kulud on seotud õigusnormide rikkumisega, mida ei ole kõrvaldatud;

- d) komisjon on esitanud ELi toimimise lepingu artikli 258 kohaselt põhjendatud arvamuse seoses rikkumismenetlusega küsimuse kohta, mis ohustab kulude seaduslikkust ja korrektsust.
- 2. Komisjon lõpetab kõikide või osade maksete peatamise, kui liikmesriik on võtnud meetmed lõikes 1 osutatud asjaolude parandamiseks.
- 3. EMKVF-i fondispetsiifilistes normides võib sätestada konkreetsed alused selliste maksete peatamiseks, mis on seotud ühise kalanduspoliitika õigusnormide rikkumisega.

II PEATÜKK

Raamatupidamise aastaaruannete esitamine ja kontrollimine

Artikkel 98

Raamatupidamise aastaaruande sisu ja esitamine

- 1. Iga sellise aruandeaasta kohta, mille kohta on esitatud maksetaotlused, esitab liikmesriik komisjonile 15. veebruariks järgmised dokumendid (edaspidi „kinnituspakett“), mis käsitlevad eelnevat aruandeaastat:
 - a) raamatupidamise aastaaruanne kooskõlas XXIV lisas esitatud vormiga;

- b) artikli 74 lõike 1 punktis f osutatud liidu vahendite haldaja kinnitus kooskõlas XVIII lisas esitatud vormiga;
 - c) artikli 77 lõike 3 punktis a osutatud iga-aastane auditiarvamus kooskõlas XIX lisas esitatud vormiga;
 - d) artikli 77 lõike 3 punktis b osutatud iga-aastane auditaruannete ja kontrollide kokkuvõtte kooskõlas XX lisas esitatud vormiga.
2. Komisjon võib lõikes 1 osutatud tähtaega erandkorras pikendada 1. märtsini, kui asjaomane liikmesriik seda taotleb.
3. Raamatupidamise aastaruanne sisaldab iga prioriteedi ning, kui see on kohaldatav, fondi ja piirkonnakategooria tasandil järgmist:
- a) raamatupidamisülesandeid täitva asutuse raamatupidamissüsteemidesse kirjendatud rahastamiskõlblike kulude kogusumma, mis sisaldub kõnealuse aruandeaasta lõppmaksetaotluses, ning vastava makstud või makstava avaliku sektori sellise toetuse kogusumma, mis on seotud erieesmärkidega, mille puhul eeltingimused on täidetud, ja selliste erieesmärkidega seotud tegevustega, mille puhul rakendamistingimused ei ole täidetud, kuid mis aitavad kaasa eeltingimuste täitmisele;
 - b) aruandeaasta jooksul tühistatud summad;

- c) rahastamisvahenditesse makstud avaliku sektori toetuse summad;
 - d) iga prioriteedi puhul punkti a kohaselt deklareeritud summade ja sama aruandeaasta maksetaotlustes deklareeritud summade vaheliste võimalike erinevuste selgitamine.
4. Kinnituspakett ei puuduta toetusesaajatel tekkinud ja tegevuste rakendamisel makstud rahastamiskõlblike kulude kogusummat või vastavat avaliku sektori toetust, mis on antud või antakse seoses selliste erieesmärkidega, mille puhul ei ole eeltingimused täidetud, välja arvatud tegevuste puhul, mis aitavad kaasa eeltingimuste täitmisele.
5. Raamatupidamise aastaruanne ei ole vastuvõetav, kui liikmesriik ei ole teinud vajalikke parandusi, et vähendada raamatupidamisarvestuses esitatud kulutuste seaduslikkuse ja korrektsusega seotud jääkvigade määra nii, et see oleks 2 % või alla selle.
6. Eelkõige jätavad liikmesriigid raamatupidamise aastaruandest välja:
- a) õigusnorme rikkuvad kulutused, mille suhtes on kohaldatud finantskorrektsioone kooskõlas artikliga 103;
 - b) kulutused, mille seaduslikkust ja korrektsust parajasti hinnatakse;
 - c) muud summad, mida on vaja, et vähendada aruandes esitatud kulude jääkvigade määra 2 %-ni või alla selle.

Liikmesriik võib lisada esimese lõigu punkti b kohased kulutused mõne järgneva aruandeaasta maksetaotlusesse, tingimusel et nende seaduslikkus ja korrektsus on kinnitatud.

7. Liikmesriik võib korrigeerida õigusnorme rikkuvad summad, mille ta on avastanud pärast asjaomaseid summasid sisaldava raamatupidamise aastaaruande esitamist, tehes vastavad kohandused selle aruandeaasta raamatupidamise aastaaruandesse, mil õigusnormide rikkumist märgati, ilma et see piiraks artikli 104 kohaldamist.
8. Liikmesriik esitab kinnituspaketis viimase aruandeaasta kohta artiklis 43 osutatud lõpliku tulemusaruande või AMIFI, Sisejulgeolekufondi ning piirihalduse ja viisapoliitika rahastu viimase aasta tulemusaruande.

Artikkel 99

Raamatupidamise aastaaruande kontrollimine

Komisjon veendub aruandeaastale järgneva aasta 31. maiks selles, kas raamatupidamise aastaaruanne on täielik, täpne ja õige, välja arvatud juhul, kui kohaldatakse artiklit 102.

Artikkel 100
Bilansi arvutamine

1. Kui komisjon määrab kindlaks fondidest aruandeaastal tasumisele kuuluva summa ning sellest tulenevad kohandused liikmesriigile tehtavates maksetes, võtab ta arvesse järgmist:
 - a) artikli 98 lõike 3 punktis a osutatud arvestuskannete summad, millele kohaldatakse iga prioriteedi kaasrahastamismäära;
 - b) komisjoni poolt selle aruandeaasta jooksul tehtud vahemaksete kogusumma;
 - c) ERFi, ESF+, Ühtekuuluvusfondi, Õiglase Ülemineku Fondi ja EMKVF-i puhul eelmaksete summa 2021. ja 2022. aastaks.
2. Kui liikmesriigilt on vaja mõni summa sisse nõuda, esitab komisjon liikmesriigile sissenõudekorralduse, mis viiakse võimaluse korral täide nii, et see summa arvestatakse maha liikmesriigile sama programmi alusel tehtavatest järgmistest maksetest. Selline sissenõudmine ei kujuta endast finantskorrektsiooni ning sellega ei kaasne fondide toetuste vähenemine programmile. Sissenõutud summa loetakse vastavalt finantsmääruse artikli 21 lõikele 3 sihtotstarbeliseks tuluks.

Artikkel 101

Raamatupidamise aastaaruande kontrollimise kord

1. Mõlemal järgmisel juhul kohaldatakse artiklis 102 sätestatud korda:
 - a) kui auditeerimisasutus on esitanud märkusega või eitava auditiarvamuse seoses raamatupidamise aastaaruande täielikkust, täpsust ja õigsust puudutavate asjaoludega;
 - b) kui komisjonil on tõendeid, mis seavad kahtluse alla märkuseta auditiarvamuse usaldusväärsuse.
2. Kõikidel muudel juhtudel arvutab komisjon fondidest tasumisele kuuluvad summad kooskõlas artikliga 100 ja teeb vastavad maksed või esitab sissenõuded enne 1. juulit. Kõnealune makse või sissenõue kujutab endast raamatupidamise aastaaruande heakskiitmist.

Artikkel 102

Raamatupidamise aastaruande kontrollimise ärakuulamismenetlus

1. Kui auditeerimisasutus esitab märkusega või eitava auditiarvamuse seoses raamatupidamise aastaaruande täielikkust, täpsust ja õigsust puudutavate asjaoludega, palub komisjon liikmesriigil kõnealused aruanded läbi vaadata ning esitada artikli 98 lõikes 1 osutatud dokumendid ühe kuu jooksul uuesti.

Kui esimeses lõigus osutatud tähtaja möödudes:

- a) on auditiarvamus märkuseta, kohaldatakse artiklit 100 ja komisjon tasub kahe kuu jooksul vajalikud juurdemaksed või alustab sissenõudemenetlust;
 - b) on auditiarvamus endiselt märkusega või kui liikmesriik ei ole dokumente uuesti esitanud, kohaldatakse lõikeid 2, 3 ja 4.
2. Kui auditiarvamus on endiselt märkusega seoses raamatupidamise aastaaruande täielikkust, täpsust ja õigsust puudutavate asjaoludega või kui auditiarvamus on endiselt ebausaldusväärne, teatab komisjon liikmesriigile kõnealusel aruandeaastal fondidest tasumisele kuuluva summa.
 3. Kui liikmesriik nõustub käesoleva artikli lõikes 2 osutatud summaga ühe kuu jooksul, tasub komisjon kahe kuu jooksul vajalikud juurdemaksed või alustab sissenõudemenetlust kooskõlas artikliga 100.
 4. Kui liikmesriik ei nõustu käesoleva artikli lõikes 2 osutatud summaga, kehtestab komisjon kõnealusel aruandeaastal fondidest tasumisele kuuluva summa. See ei kujuta endast finantskorrektsiooni ning sellega ei kaasne fondide toetuste vähenemine programmile. Komisjon tasub kahe kuu jooksul vajalikud juurdemaksed või alustab sissenõudemenetlust kooskõlas artikliga 100.

5. Viimase aruandeaastaga seoses teeb komisjon või nõuab sisse ERFist, ESF+ist, Ühtekuuluvusfondist, Õiglase Ülemineku Fondist ja EMKVFiist toetatavate programmide aastase lõppmakse mitte hiljem kui kaks kuud pärast artiklis 43 osutatud lõpliku tulemusaruande vastuvõtmise kuupäeva.

III PEATÜKK

Finantskorrektsioonid

Artikkel 103

Liikmesriikide tehtavad finantskorrektsioonid

1. Liikmesriigid kaitsevad liidu eelarvet ja kohaldavad finantskorrektsioone, tühistades kõik fondidest tegevusele või programmile makstavad toetussummad või osa nendest, kui leitakse, et komisjonile deklareeritud kulud rikuvad õigusnorme.
2. Finantskorrektsioonid kirjendatakse selle aruandeaasta raamatupidamisaruandesse, mille jooksul tühistamine otsustati.
3. Fondidest makstavaid toetussummasid, mis on tühistatud, võib liikmesriik uuesti kasutada asjaomase programmi raames, välja arvatud sellise tegevuse jaoks, millele korrektsiooni kohaldati, või kui finantskorrektsioon tehakse süstemaatilise õigusnormide rikkumise tõttu, ei või tühistatud toetussummat uuesti kasutada ühegi tegevuse jaoks, mida see süstemaatiline õigusnormide rikkumine mõjutas.

4. EMKVFi fondispetsiifilistes normides võib ette näha konkreetsed alused liikmesriikide poolt finantskorrektsioonide tegemiseks seoses ühise kalanduspoliitika raames kohaldatavate õigusnormide rikkumisega.
5. Erandina lõigetest 1, 2 ja 3 võib rahastamisvahendeid hõlmavate tegevuste puhul käesoleva artikli kohaselt tühistatud toetussummat sama tegevuse raames uuesti kasutada, kui tegemist oli ühekordse õigusnormide rikkumisega ja täidetud on järgmised tingimused:
 - a) kui toetussumma tühistamise tinginud õigusnormide rikkumine on tuvastatud vahendite lõpliku saaja tasandil, võivad seda teha ainult teised vahendite lõplikud saajad sama rahastamisvahendi raames;
 - b) kui toetussumma tühistamise tinginud õigusnormide rikkumine on tuvastatud erifondi haldava asutuse tasandil, kus rahastamisvahendit rakendatakse valdusfondi struktuuri kaudu, võivad seda teha ainult teised erifonde haldavad asutused.

Kui toetussumma tühistamise tinginud õigusnormide rikkumine on tuvastatud valdusfondi haldava asutuse tasandil või erifondi haldava asutuse tasandil, kus rahastamisvahendit rakendatakse valdusfondita struktuuri kaudu, ei või tühistatud toetussummat sama tegevuse raames uuesti kasutada.

Kui finantskorrektsioon tehakse süstemaatilise õigusnormide rikkumise tõttu, ei või tühistatud toetussummat uuesti kasutada ühegi tegevuse jaoks, mida see süstemaatiline rikkumine puudutas.

6. Rahastamisvahendeid rakendavad asutused hüvitavad liikmesriigile õigusnormide rikkumisest mõjutatud programmimaksete summad koos intressiga ning mis tahes muu programmimaksetega tekitatud tuluga.

Rahastamisvahendeid rakendavad asutused ei hüvita liikmesriigile esimeses lõigus osutatud summasid juhul, kui nad tõendavad, et asjaomase õigusnormide rikkumise puhul on täidetud järgmised kumulatiivsed tingimused:

- a) õigusnormide rikkumine esines toetuse vahendite lõplike saajate tasandil või valdusfondi puhul erifonde haldavate asutuste või vahendite lõplike saajate tasandil;
- b) rahastamisvahendeid rakendavad asutused on kooskõlas kohaldatava õigusega täitnud oma kohustused seoses programmimaksetega, mida õigusnormide rikkumine mõjutas, ning tegutsevad sellise kutsealase tähelepanelikkuse, läbipaistvuse ja hoolsusega, mida rahastamisvahendite rakendamises kogenud professionaalselt asutuselt eeldatakse;
- c) õigusnormide rikkumisest mõjutatud summasid ei õnnestunud tagasi nõuda hoolimata sellest, et rahastamisvahendeid rakendavad asutused on piisava hoolsusega rakendanud kõiki kohaldatavaid lepingulisi ja õiguslikke meetmeid.

Artikkel 104

Komisjoni tehtavad finantskorrektsioonid

1. Komisjon teeb finantskorrektsioone, vähendades fondidest programmile makstavat toetust, kui ta on jõudnud järeldusele, et:
 - a) esineb tõsine puudus, mis ohustab fondidest programmile juba antud toetust;
 - b) vastu võetud raamatupidamisaruandes sisalduv kulu rikub õigusnorme ja liikmesriik ei ole seda tuvastanud ega sellest teatanud;
 - c) enne, kui komisjon alustas finantskorrektsiooni menetlust, ei ole liikmesriik täitnud oma artiklist 97 tulenevaid kohustusi.

Kui komisjon kohaldab ühtse määraga või ekstrapoleeritud finantskorrektsioone, toimub see kooskõlas XXV lisaga.

2. Enne finantskorrektsiooni kohta otsuse tegemist teatab komisjon liikmesriigile oma järeldused ning annab liikmesriigile võimaluse esitada kahe kuu jooksul oma märkused ja tõendada, et õigusnormide rikkumise tegelik ulatus on väiksem, kui see komisjoni hinnangul on. Seda tähtaega võib vastastikkusel kokkuleppel pikendada.

3. Kui liikmesriik ei aktsepteeri komisjoni järeldusi, kutsub komisjon liikmesriigi ärakuulamisele, tagamaks, et komisjonile on kättesaadav kogu asjakohane teave ja kõik märkused, mille alusel teha otsus finantskorrektsiooni kohaldamise kohta.
4. Komisjon teeb finantskorrektsiooni kohaldamise kohta otsuse rakendusaktiga kümne kuu jooksul alates ärakuulamise või komisjoni nõutud lisateabe esitamise kuupäevast, võttes arvesse õigusnormide rikkumise või tõsiste puuduste ulatust, sagedust ja finantsmõju.

Finantskorrektsiooni kohta otsuse tegemisel võtab komisjon arvesse kogu esitatud teavet ja kõiki esitatud märkusi.

Kui liikmesriik nõustub lõike 1 esimese lõigu punktides a ja c osutatud juhtudel tehtud finantskorrektsiooniga enne käesoleva lõike esimeses lõigus osutatud otsuse vastuvõtmist, võib liikmesriik asjaomaseid summasid uuesti kasutada. Seda võimalust ei kohaldata lõike 1 esimese lõigu punkti b kohaselt tehtud finantskorrektsiooni suhtes.

5. EMKVF-i fondispetsiifilistes normides võib ette näha konkreetsed alused komisjoni finantskorrektsioonide tegemiseks seoses ühise kalanduspoliitika raames kohaldatavate õigusnormide rikkumisega.
6. Õiglase Ülemineku Fondi fondispetsiifilistes normides võib ette näha konkreetsed alused komisjoni finantskorrektsioonide tegemiseks seoses Õiglase Ülemineku Fondi jaoks kehtestatud eesmärkide ebapiisava saavutamise.

IV PEATÜKK

Kulukohustustest vabastamine

Artikkel 105

Kulukohustustest vabastamise põhimõtted ja normid

1. Komisjon vabastab kulukohustustest kõik programmi summad, mida ei ole kasutatud eelmakseteks kooskõlas artikliga 90 või mille kohta ei ole esitatud maksetaotlust kooskõlas artiklitega 91 ja 92 aastate 2021–2026 eelarveliste kulukohustuste täitmise aastale järgneva kolmanda kalendriaasta 31. detsembriks.
2. See osa kulukohustustest, mis on 31. detsembril 2029 veel avatud, vabastatakse, kui komisjonile ei ole artikli 43 lõikes 1 sätestatud tähtjaks esitatud kinnituspaketti ega ERFist, ESF+ist, Ühtekuuluvusfondist, Õiglase Ülemineku Fondist ja EMKVFist toetatavate programmide lõplikku tulemusaruannet.

Artikkel 106

Erand kulukohustustest vabastamisel

1. Kulukohustustest vabastamisega seotud summat vähendatakse summade võrra, mis on võrdsed selle osaga eelarvelisest kulukohustusest:
 - a) millega seotud tegevused on peatatud kohtumenetluse või halduskaebusega, millel on peatav toime, või

- b) mille kohta pole olnud võimalik koostada maksetaotlust vääramatu jõu tõttu, mis mõjutab oluliselt kogu programmi või selle osa rakendamist.

Vääramatut jõudu põhjusena esitavad riiklikud ametiasutused peavad tõendama vääramatu jõu otsest mõju kogu programmi või selle osa rakendamisele.

2. Liikmesriik saadab 31. jaanuariks komisjonile lõike 1 esimese lõigu punktides a ja b osutatud erandeid käsitlevad andmed eelneva aasta 31. detsembriks deklareeritava summa kohta.

Artikkel 107

Kulukohustustest vabastamise kord

1. Lähtudes 31. jaanuari seisuga saadud andmetest, teeb komisjon liikmesriigile teatavaks nendest andmetest tulenevalt kulukohustustest vabastatava summa.
2. Liikmesriigil on kaks kuud aega, et nõustuda kulukohustustest vabastatava summaga või esitada oma märkused.
3. Liikmesriik esitab komisjonile 30. juuniks muudetud rahastamiskava, mis kajastab asjaomaseks kalendriaastaks programmi ühel või mitmel prioriteetsel suunal vähendatud toetuse summat. Rohkem kui ühest fondist toetatavate programmide puhul vähendab fond toetussummat proportsionaalselt kulukohustustest vabastatavate summade võrra, mis olid asjaomase kalendriaasta jooksul kasutamata jäänud.

Kui muudetud rahastamiskava ei esitata, muudab komisjon rahastamiskava, vähendades fondide panust asjaomaseks kalendriaastaks. Vähendamine määratakse igale prioriteedile proportsionaalselt kulukohustustest vabastatavate summadega, mis olid asjaomase kalendriaasta jooksul kasutamata jäänud.

4. Komisjon muudab programmi heakskiitmise otsust hiljemalt 31. oktoobril.

VIII JAOTIS

FINANTSRAAMISTIK

Artikkel 108

Tööhõivesse ja majanduskasvu investeerimise eesmärgi toetuse geograafiline katvus

1. ERF, ESF+ ja Ühtekuuluvusfond toetavad tööhõivesse ja majanduskasvu investeerimise eesmärki kõigis piirkondades, mis vastavad ühise statistiliste territoriaalüksuste liigituse 2. tasandile (edaspidi „NUTS 2. tasandi piirkonnad“), mis loodi määrusega (EÜ) nr 1059/2003, mida on muudetud määrusega (EL) 2016/2066.
2. ERFi ja ESF+ vahendid tööhõivesse ja majanduskasvu investeerimise eesmärgi täitmiseks eraldatakse järgmisele kolmele NUTS 2. tasandi piirkonna kategooriale:
 - a) vähem arenenud piirkonnad, mille SKP elaniku kohta on alla 75 % 27-liikmelise ELi keskmisest SKPst elaniku kohta (edaspidi „vähem arenenud piirkonnad“);

- b) üleminekupiirkonnad, mille SKP elaniku kohta on vahemikus 75–100 % 27-liikmelise ELi keskmisest SKPst elaniku kohta (edaspidi „üleminekupiirkonnad“);
- c) enam arenenud piirkonnad, mille SKP elaniku kohta on suurem kui 100 % 27-liikmelise ELi keskmisest SKPst elaniku kohta (edaspidi „enam arenenud piirkonnad“).

Piirkondade klassifitseerimine ühte kolmest piirkonnakategooriast määratakse kindlaks selle alusel, kuidas iga piirkonna ostujõu standardites väljendatud ja liidu arvandmete alusel perioodiks 2015–2017 arvutatud SKP elaniku kohta on seotud 27-liikmelise ELi sama võrdlusperioodi keskmise SKPga elaniku kohta.

- 3. Ühtekuuluvusfondist toetatakse neid liikmesriike, mille ostujõu standardites väljendatud ja liidu arvandmete alusel perioodiks 2015–2017 arvutatud kogurahvatulu elaniku kohta on alla 90 % 27-liikmelise ELi sama võrdlusperioodi keskmisest kogurahvatulust.
- 4. Komisjon võtab rakendusaktiga vastu otsuse, milles esitatakse kolmest piirkonnakategooriast ühe piirkonnakategooria kriteeriumidele vastavate piirkondade ja lõike 3 kriteeriumidele vastavate liikmesriikide loetelu. See loetelu kehtib 1. jaanuarist 2021 kuni 31. detsembrini 2027.

Artikkel 109

Vahendid majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse tagamiseks

1. Mitmeaastase finantsraamistiku perioodiks 2021–2027 eelarveliste kulukohustuste täitmiseks kättesaadavate majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse rahaliste vahendite suurus on ERFi, ESF+ ja Ühtekuuluvusfondi puhul 330 234 776 621 eurot 2018. aasta hindades ning Õiglase Ülemineku Fondi puhul 7 500 000 000 eurot 2018. aasta hindades.

Esimeses lõigus osutatud vahendeid täiendatakse 10 000 000 000 euroga 2018. aasta hindades Õiglase Ülemineku Fondi määruse kohaldamisel nõukogu määruse (EL) 2020/2094¹ artikli 1 lõikes 2 osutatud meetmete jaoks. Kõnealust summat käsitatakse vastavalt finantsmääruse artikli 21 lõikele 5 sihtotstarbelise välistuluna.

Programmitöö ja edasise liidu eelarvesse lisamise eesmärgil korrigeeritakse esimeses ja teises lõigus osutatud summasid aastas 2 % indeksiga.

2. Komisjon võtab rakendusaktiga vastu otsuse, milles sätestatakse tööhõivesse ja majanduskasvu investeerimise eesmärgi kohane iga-aastane ERFi, ESF+ ja Ühtekuuluvusfondi koguvahendite jaotus liikmesriikide lõikes ja asjakohasel juhul piirkonnakategooriate kaupa kooskõlas XXVI lisas esitatud meetoditega.

¹ Nõukogu 14. detsembri 2020. aasta määrus (EL) 2020/2094, millega luuakse Euroopa Liidu taasterahastu COVID-19 kriisi järgse taastumise toetuseks (ELT L 433I, 22.12.2020, lk 23).

Selles otsuses sätestatakse ka Euroopa territoriaalse koostöö eesmärgi (Interreg) kohane iga-aastane koguvahendite jaotus liikmesriikide lõikes.

3. Komisjoni algatusel eraldatakse 0,35 % lõike 1 esimeses ja teises lõigus osutatud vahenditest tehniliseks abiks pärast artikli 110 lõikes 3 osutatud Euroopa ühendamise rahastule antava toetuse mahaarvamist.

Artikkel 110

Vahendid tööhõivesse ja majanduskasvu investeerimise eesmärgi ning Euroopa territoriaalse koostöö eesmärgi (Interreg) jaoks

1. Mitmeaastase finantsraamistiku kohase tööhõivesse ja majanduskasvu investeerimise eesmärgi vahendid moodustavad 97,6 % koguvahenditest (st kokku 329 684 776 621 eurot) ja need eraldatakse järgmiselt:
 - a) 61,3 % (st kokku 202 226 984 629 eurot) vähem arenenud piirkondadele;
 - b) 14,5 % (st kokku 47 771 802 082 eurot) üleminekupiirkondadele;
 - c) 8,3 % (st kokku 27 202 682 372 eurot) enam arenenud piirkondadele;
 - d) 12,9 % (st kokku 42 555 570 217 eurot) Ühtekuuluvusfondist toetust saavatele liikmesriikidele;

- e) 0,6 % (st kokku 1 927 737 321 eurot) täiendava toetusena ELi toimimise lepingu artiklis 349 määratletud äärepoolseimatele piirkondadele ja NUTS 2. tasandi piirkondadele, mis vastavad 1994. aasta ühinemisakti protokoll nr 6 artiklis 2 sätestatud kriteeriumidele;
- f) 0,2 % (st kokku 500 000 000 eurot) piirkondadevahelisteks innovatsiooniinvesteeringuteks;
- g) 2,3 % (st kokku 7 500 000 000 eurot) Õiglase Ülemineku Fondi jaoks.

2. Tööhõivesse ja majanduskasvu investeerimise eesmärgi raames ESF+ile eraldatud vahendite summa on 87 319 331 844 eurot.

Lõike 1 punktis e osutatud piirkondadele ette nähtud täiendava toetuse summa, mis eraldatakse ESF+ile, on 472 980 447 eurot.

3. Ühtekuuluvusfondist Euroopa ühendamise rahastusse üle kantav toetussumma on 10 000 000 000 eurot. Sellest summast, võttes arvesse liikmesriikide ja piirkondade taristu investeerimisvajadusi, rahastatakse transporditaristu projekte spetsiaalsete konkursikutsete kaudu kooskõlas Euroopa ühendamise rahastu määrusega, kuid üksnes liikmesriikides, mis vastavad Ühtekuuluvusfondist toetuse saamise tingimustele.

Komisjon võtab vastu rakendusakti, milles sätestatakse summa, mis paigutatakse igale liikmesriigile Ühtekuuluvusfondist ette nähtud eraldisest ümber Euroopa ühendamise rahastusse ja see summa määratakse proportsionaalselt kindlaks kogu perioodiks.

Ühtekuuluvusfondist igale liikmesriigile tehtavaid eraldisi vähendatakse vastavalt.

Esimeses lõigus osutatud Ühtekuuluvusfondi toetusele vastavad iga-aastased assigneeringud kirjendatakse Euroopa ühendamise rahastu asjaomastele eelarveridadele alates 2021. aasta eelarvemenetlusest.

30 % Euroopa ühendamise rahastusse üle kantud vahenditest tehakse kohe pärast ümberpaigutamist kättesaadavaks kõikidele liikmesriikidele, kes vastavad Ühtekuuluvusfondist toetuse saamise tingimustele, et nad saaksid rahastada transporditaristu projekte kooskõlas Euroopa ühendamise rahastu määrusega.

Esimeses lõigus osutatud spetsiaalsete konkursikutsete suhtes kohaldatakse Euroopa ühendamise rahastu määruse alusel transpordisektori suhtes kohaldatavaid õigusnorme. Kuni 31. detsembrini 2023 peetakse rahastamiskõlblike projektide valimisel kinni Ühtekuuluvusfondist riikidele tehtavatest eraldistest, võttes arvesse, et 70 % vahenditest on üle kantud Euroopa ühendamise rahastusse.

Alates 1. jaanuarist 2024 tehakse Euroopa ühendamise rahastusse üle kantud vahendid, mis ei ole eraldatud mõnele transporditaristu projektile, kättesaadavaks kõigile liikmesriikidele, mis vastavad Ühtekuuluvusfondist toetuse saamise tingimustele, et nad saaksid rahastada transporditaristu projekte kooskõlas Euroopa ühendamise rahastu määrusega.

Selleks et toetada Ühtekuuluvusfondist toetuse saamise tingimustele vastavaid liikmesriike, kellel võib olla raskusi piisavalt küpsete ja/või kvaliteetsete ning piisava liidu lisaväärtusega projektide väljatöötamisel, tuleb erilist tähelepanu pöörata tehnilisele abile, mille eesmärk on suurendada haldusasutuste ja avalike teenistuste institutsioonilist suutlikkust ja tõhusust seoses Euroopa ühendamise rahastu määrusega loetletud projektide väljatöötamise ja rakendamisega.

Komisjon teeb kõik endast oleneva, et võimaldada Ühtekuuluvusfondist toetuse saamise tingimustele vastavatel liikmesriikidel Euroopa ühendamise rahastusse ümberpaigutatud summa perioodi 2021–2027 lõpuks võimalikult suurel määral ära kasutada, sealhulgas täiendavate konkursikutsete korraldamise kaudu.

Kaheksanda ja üheksanda lõigu alusel pööratakse erilist tähelepanu ja antakse toetust nendele liikmesriikidele, kelle ostujõu standardis mõõdetud kogurahvatulu elaniku kohta perioodil 2015–2017 oli alla 60 % 27-liikmelise ELi keskmisest kogurahvatulust elaniku kohta.

Liikmesriikidele, kelle ostujõu standardis mõõdetud kogurahvatulu elaniku kohta perioodil 2015–2017 oli alla 60 % 27-liikmelise ELi keskmisest kogurahvatulust elaniku kohta, tagatakse kuni 31. detsembrini 2024. aastal 70 % summast, mis need liikmesriigid on Euroopa ühendamise rahastusse ümber paigutanud.

4. 400 000 000 eurot tööhõivesse ja majanduskasvu investeerimise eesmärgi vahenditest eraldatakse Euroopa linnaarengu algatusele, mida komisjon haldab otse või kaudselt.
5. 175 000 000 eurot ESF+ tööhõivesse ja majanduskasvu investeerimise eesmärgi vahenditest eraldatakse uuenduslikke lahendusi toetavale riikidevahelisele koostööle, mida komisjon haldab otse või kaudselt.
6. Lõike 1 punktis f osutatud summa eraldatakse ERFi vahenditest tööhõivesse ja majanduskasvu investeerimise eesmärgi raames piirkondadevahelisteks innovaatilisteks investeeringuteks, mida komisjon haldab otse või kaudselt..

7. Perioodil 2021–2027 moodustavad Euroopa territoriaalse koostöö eesmärgi (Interreg) vahendid eelarveliste kulukohustuste täitmiseks fondidest kättesaadavatest koguvahenditest 2,4 % (st kokku 8 050 000 000 eurot).
8. Artikli 109 lõike 1 teises lõigus osutatud summa kuulub tööhõivesse ja majanduskasvu investeerimise eesmärgi vahendite hulka.

Artikkel 111

Vahendite ümberpaigutatavus

1. Komisjon võib nõustuda partnerluslepingu esitamise ajal või selle vahehindamise raames liikmesriigi ettepanekuga paigutada ümber:
 - a) kokku kuni 5 % vähem arenenud piirkondade esialgsetest eraldistest üleminekupiirkondadele või enam arenenud piirkondadele ning üleminekupiirkondadelt enam arenenud piirkondadele;
 - b) enam arenenud piirkondade või üleminekupiirkondade eraldistest vähem arenenud piirkondadele või enam arenenud piirkondade eraldistest üleminekupiirkondadele.

Erandina esimese lõigu punktist a võib komisjon heaks kiita vähem arenenud piirkondade kogueraldistest kuni 10 % suuruse täiendava ümberpaigutamise üleminekupiirkondade või enam arenenud piirkondade jaoks nendes liikmesriikides, mille ostujõu standardis mõõdetud kogurahvatulu elaniku kohta oli perioodil 2015–2017 alla 90 % 27-liikmelise ELi keskmisest kogurahvatulust elaniku kohta. Kõiki täiendavalt ümber paigutatud vahendeid kasutatakse artikli 5 lõike 1 punktides a ja b osutatud poliitikaeesmärkide saavutamiseks.

2. Igale liikmesriigile tehtud kogueraldised tööhõivesse ja majanduskasvu investeerimise eesmärgi ning Euroopa territoriaalse koostöö eesmärgi (Interreg) jaoks ei ole nende eesmärkide vahel ümber paigutatavad.
3. Selleks et tagada ka edaspidi fondide tõhus panus artikli 5 lõikes 2 osutatud meetmete elluviimisse ning erandina lõikest 2 võib komisjon kiita põhjendatud juhtudel ja kui käesoleva artikli lõikes 4 sätestatud tingimus on täidetud, partnerluslepingu esmakordsel esitamisel rakendusakti abil heaks liikmesriigi ettepaneku paigutada osa talle Euroopa territoriaalse koostöö eesmärgi (Interreg) jaoks ette nähtud assigneeringutest ümber tööhõivesse ja majanduskasvu investeerimise eesmärgi alla.
4. Euroopa territoriaalse koostöö eesmärgi (Interreg) osa moodustab liikmesriigis, kes teeb lõikes 3 osutatud ettepaneku, sellele liikmesriigile tööhõivesse ja majanduskasvu investeerimise eesmärgi ning Euroopa territoriaalse koostöö eesmärgi (Interreg) jaoks ette nähtud kogueraldisest vähemalt 35 % ja pärast ümberpaigutamist kogueraldisest vähemalt 25 %.

Artikkel 112

Kaasrahastamise määrade kindlaksmääramine

1. Programmi heakskiitmise otsuses määratakse kindlaks kaasrahastamise määr ja fondidest igale prioriteedile antav maksimumtoetus.

2. Komisjoni otsuses sätestatakse iga prioriteedi kohta, kas kõnealuse prioriteedi kaasrahastamise määra kohaldatakse:
 - a) toetuse kogusummale, sealhulgas avaliku ja erasektori toetusele;
 - b) avaliku sektori toetusele.
3. Iga prioriteedi puhul ei tohi tööhõivesse ja majanduskasvu investeerimise eesmärgi kaasrahastamise määr olla suurem kui:
 - a) 85 % vähem arenenud piirkondade puhul;
 - b) 70 % üleminekupiirkondade puhul, mis olid programmitöö perioodil 2014–2020 liigitatud vähem arenenud piirkondadeks;
 - c) 60 % üleminekupiirkondade puhul;
 - d) 50 % enam arenenud piirkondade puhul, mis olid liigitatud üleminekupiirkondadeks või mille SKP elaniku kohta oli perioodil 2014–2020 alla 100 %;
 - e) 40 % enam arenenud piirkondade puhul.

Esimese lõigu punktis a sätestatud kaasrahastamise määrasid kohaldatakse ka äärepoolseimate piirkondade, sealhulgas äärepoolseimatele piirkondadele eraldatava lisatoetuse puhul.

Iga prioriteedi kaasrahastamise määr Ühtekuuluvusfondi raames ei tohi olla suurem kui 85 %.

ESF+ määrusega võidakse kehtestada kõrgemad kaasrahastamise määrad kooskõlas kõnealuse määruse artiklitega 10 ja 14.

Õiglase Ülemineku Fondist toetatava prioriteedi kaasrahastamise määr, mida kohaldatakse piirkonna puhul, kus asub õiglase ülemineku territoriaalsetes kavades kindlaks määratud territoorium või asuvad territooriumid, ei ole suurem kui

- a) 85 % vähem arenenud piirkondade puhul;
- b) 70 % üleminekupiirkondade puhul;
- c) 50 % enam arenenud piirkondade puhul.

- 4. Interregi programmide kaasrahastamise määr ei tohi olla kõrgem kui 80 % välja arvatud juhul, kui Interregi määrusega kehtestatakse kõrgemad kaasrahastamise määrad Interregi tegevussuuna D jaoks ja piiriülese väliskoostöö programmide jaoks.
- 5. Lõigetes 3 ja 4 loetletud maksimaalseid kaasrahastamise määrasid suurendatakse kümne protsendipunkti võrra prioriteetide puhul, mis viiakse täielikult ellu kogukonna juhitud kohaliku arengu kaudu.
- 6. Komisjoni algatusel või komisjoni nimel rakendatavaid tehnilise abi meetmeid võib rahastada 100 % ulatuses.

IX JAOTIS

VOLITUSTE DELEGEERIMINE, RAKENDUS-, ÜLEMINEKU- JA LÕPPSÄTTED

I PEATÜKK

Volituste delegeerimine ja rakendussätted

Artikkel 113

Volituste delegeerimine seoses teatavate lisadega

Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 114 vastu delegeeritud õigusakte käesoleva määruse lisade muutmiseks, välja arvatud III, IV, XI, XIII, XIV, XVII ja XXVI lisa, et kohandada neid programmitöö perioodi jooksul toimunud muutustega.

Artikkel 114

Delegeeritud volituste rakendamine

1. Komisjonile antakse õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte käesolevas artiklis sätestatud tingimustel.
2. Artikli 79 lõikes 4, artikli 94 lõikes 4 ja artikli 95 lõikes 4 ja artiklis 113 osutatud õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte antakse komisjonile määramata ajaks alates ...
[ELT: käesoleva määruse jõustumise kuupäevast].

3. Euroopa Parlament ja nõukogu võivad artikli 79 lõikes 4, artikli 94 lõikes 4 ja artikli 95 lõikes 4, artiklis 113 ja artikli 117 lõikes 2 osutatud volituste delegeerimise igal ajal tagasi võtta. Tagasivõtmise otsusega lõpetatakse otsuses nimetatud volituste delegeerimine. Otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas* või otsuses nimetatud hilisemal kuupäeval. See ei mõjuta juba jõustunud delegeeritud õigusaktide kehtivust.
4. Enne delegeeritud õigusakti vastuvõtmist konsulteerib komisjon kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonivahelises parema õigusloome kokkuleppes sätestatud põhimõtetega iga liikmesriigi määratud ekspertidega.
5. Niipea kui komisjon on delegeeritud õigusakti vastu võtnud, teeb ta selle samal ajal teatavaks Euroopa Parlamendile ja nõukogule.
6. Artikli 79 lõike 4, artikli 94 lõike 4 ja artikli 95 lõike 4, artikli 113 ja artikli 117 lõike 2 alusel vastu võetud delegeeritud õigusakt jõustub üksnes juhul, kui Euroopa Parlament ega nõukogu ei ole kahe kuu jooksul pärast õigusakti teatavastegemist Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitanud selle suhtes vastuväiteid või kui Euroopa Parlament ja nõukogu on enne selle tähtaja möödumist komisjonile teatanud, et nad ei esita vastuväiteid. Euroopa Parlamendi või nõukogu algatusel pikendatakse seda tähtaega kahe kuu võrra.

Artikkel 115
Komiteemenetlus

1. Komisjoni abistab komitee. Nimetatud komitee on komitee määruse (EL) nr 182/2011 tähenduses.
2. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 4.

II PEATÜKK

Ülemineku- ja lõppsätted

Artikkel 116
Läbivaatamine

Euroopa Parlament ja nõukogu vaatavad käesoleva määruse läbi 31. detsembriks 2027 ELi toimimise lepingu artiklis 177 sätestatud korras.

Artikkel 117
Üleminekusätted

1. Määrust (EÜ) nr 1303/2013 või mis tahes muud õigusakti, mida kohaldatakse programmitöö perioodi 2014–2020 suhtes, kohaldatakse jätkuvalt ainult nende tegevusprogrammide ja tegevuste suhtes, mida kõnealusel perioodil toetatakse ERFist, Euroopa Sotsiaalfondist, Ühtekuuluvusfondist ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondist.
2. Määruse (EL) nr 1303/2013 artikli 5 lõikega 3 komisjonile antud õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte, et sätestada Euroopa partnerluse käitumisjuhend, jääb programmitöö perioodil 2021–2027 jõusse. Volituste delegeerimist teostatakse kooskõlas käesoleva määruse artikliga 114.

Artikkel 118
Etapipõhiselt elluviidavate tegevuste tingimused

1. Korraldusasutus võib asuda välja valima tegevust, mis kujutab endast sellise tegevuse teist etappi, mis oli määruse (EÜ) nr 1303/2013 alusel toetuse saamiseks välja valitud ja alustatud, tingimusel et on täidetud järgmised kumulatiivsed tingimused:
 - a) määruse (EÜ) nr 1303/2013 alusel toetuse saamiseks välja valitud tegevusel on rahastamise seisukohast kaks eristatavat etappi, millest kummalgi on eraldi kontrolljälg;
 - b) punktis a viidatud tegevuse kogukulud ületavad 5 000 000 euro;

- c) esimest etappi käsitlevas maksetaotluses esitatud kulud ei ole esitatud üheski teist etappi käsitlevas maksetaotluses;
- d) tegevuse teine etapp on kooskõlas kohaldatava õigusega ja vastab ERFist, ESF+ist, Ühtekuuluvusfondist või EMKVist toetuse saamise tingimustele vastavalt käesoleva määruse või fondispetsiifiliste määruste sätetele;
- e) liikmesriik kohustub määruse (EÜ) nr 1303/2013 artikli 141 kohaselt esitatavas rakendamise lõpparuandes või Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi puhul viimases rakendamise aastaaruandes viima programmitöö perioodil lõpule teise ja viimase etapi ning muutma selle toimivaks.

2. Tegevuse teise etapi suhtes kohaldatakse käesoleva määruse sätteid.

Artikkel 119

Jõustumine

Käesolev määrus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja liikmesriikides vahetult kohaldatav kooskõlas aluslepingutega.

....,

Euroopa Parlamendi nimel
president

Nõukogu nimel
eesistuja
